



T.C.

CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

İLKÖĞRETİM ANA BİLİM DALI

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

**SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN YEREL TARİH İLE İLGİLİ
UYGULAMALARI VE KARŞILAŞILAN SORUNLAR- SİVAS İLİ ÖRNEĞİ**

İbrahim YUVACI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Prof. Dr. Ayhan ÖZTÜRK

SİVAS

2018

**SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN YEREL TARİH İLE İLGİLİ
UYGULAMALARI VE KARŞILAŞILAN SORUNLAR- SİVAS İLİ ÖRNEĞİ**

İbrahim YUVACI

Cumhuriyet Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin İlköğretim
Ana Bilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı İçin Öngördüğü

Yüksek Lisans Tezi
Olarak Hazırlanmıştır.

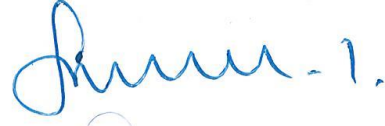
Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ayhan ÖZTÜRK

SİVAS
Temmuz 2018

KABUL VE ONAY

İbrahim YUVACI'nın hazırlamış olduğu "Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Yerel Tarih ile İlgili Uygulamaları ve Karşılaşılan Sorunlar Sivas İli Örneği" başlıklı bu çalışma, 03.07.2018 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından, "İlköğretim Ana Bilim Dalı, Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Doç.Dr. Ömer Faruk SÖNMEZ (Jüri Başkanı)



Prof.Dr. Ayhan ÖZTÜRK (Danışman)



Dr.Öğr.Üyesi Selçuk Beşir DEMİR (Üye)



Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.../.../

Doç.Dr.Hakan KOÇ
Enstitü Müdürü

ETİK SÖZÜ

Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tez Yazım Kılavuzu (Yönerge)'nda belirtilen kurallara uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- ✓ Bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- ✓ Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- ✓ Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere, bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu ve atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,
- ✓ Bütün bilgilerin doğru ve tam olduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- ✓ Tezin herhangi bir bölümünü, Cumhuriyet Üniversitesi veya bir başka üniversitede, bir başka tez çalışması olarak sunmadığımı; beyan ederim.

...../...../.....

İbrahim YUVACI

ÖNSÖZ

Öğrencilerin gerçek manada tarih bilimiyle karşılaşmaları ortaokul düzeyinde sosyal bilgiler derslerinde olmaktadır. Öğrenciler tarihi önemli kişilerin, olayların ve savaşların ekseninde öğrendiği için içselleştirememekte kendinden uzak bir durum olarak görmekte, sınırlı bir bakış açısı kazanmaktadır. Tarihe karşı kazanılan bu sınırlı bakış açısı nedeni ile tarihi olayları anlamlandırmada sıkıntı çeken öğrenciler, tarihi konuları sıkıcı olayların anlatıldığı bir ders olarak görmektedir. Tarih biliminin aslında bu kadar sınırlı olmadığını, günümüzü ve geleceği anlamada gerekli olduğunu, hayatın kendisi olduğunu öğrendiklerinde dünyadaki değişim, gelişim ve sürekliliği daha iyi kavrayacak ve anlamlandıracaklardır.

Dünya genelinde, özellikle Avrupa’da son yıllarda yerel tarih konularına ve araştırmalarına önem verildiği görülmektedir. Sosyal bilgiler derslerinde aktif olarak kullanabileceğimiz yerel tarih öğretimi sayesinde öğrencilere sosyal bilgiler tarih konuları çok daha etkili şekilde öğretilir. Son dönemde gündeme gelen yerel tarih öğretimi, bir ulusun tarihinden öte, bir şehrin ya da bir ilçenin tarihi ve kültürel özelliklerini kapsamaktadır. Bir yerin yerel tarihi, sosyal bilgiler dersi içerisinde kullanıldığında öğrencilerin daha çok dikkatini çekecek ve derse karşı ilgilerini arttıracaktır. Yerel tarih öğretiminin, sosyal bilgiler derslerinde önemli olmasına rağmen gerekli değerin verilmediği ve derslerde çok fazla kullanılmadığı bilinen bir gerçektir. Bu tez çalışmasıyla sosyal bilgiler derslerinde, yerel tarih öğretimi yönteminin kullanılmasının önemi üzerinde durulmuş, öğretmenlerin yerel tarih öğretimi konusunda karşılaştığı sorunlar ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Yaptığımız bu çalışmanın yerel tarih öğretimine katkı sağlaması amaçlanmıştır.

Yüksek lisans eğitimim süresince kendilerinden birçok yeni bilgi ve deneyim kazandığım Doç. Dr. Recep ERCAN’a, Dr. Öğr. Üyesi Selçuk Beşir DEMİR’e ve Doç. Dr. Erkan YEŞİLTAŞ hocalarıma, çalışmalarım sırasında fikirlerini ve yardımlarını esirgemeyen tüm öğretmen arkadaşlarıma ve başta değerli eşim Fatma YUVACI olmak üzere tüm aileme teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Çalışma sürecinde fikirleriyle bana yol gösterip yardımlarını önümü aydınlatan tez danışmanım Prof. Dr. Ayhan ÖZTÜRK'e teşekkürlerimi sunarım.

Yaptığım bu çalışmanın Sosyal Bilgiler Eğitime katkı sağlaması ve bu alanda yapılacak yeni çalışmalara örnek olması temennisiyle.

İbrahim YUVACI
SİVAS 2018



ÖZET

YUVACI, İbrahim, Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Yerel Tarih İle İlgili Uygulamaları ve Karşılaşılan Sorunlar- Sivas İli Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Sivas, 2018

Bu çalışma ortaokul Sosyal Bilgiler derslerinde yerel tarih konularını uygulamanın önemini belirtmek için yapılmıştır. Sivas il merkezinde görev yapan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin yerel tarih konularını derslerinde kullanma durumları ve yerel tarih öğretiminin kullanılmasında karşılaşılan sorunları incelemek amaçlanmıştır.

Araştırma sürecinde kaynak incelemesi ve literatür taraması yapılmış, sosyal bilgiler dersinin amaçları, tarih öğretimi, yerel tarih, yerel tarihin gelişimi, yerel tarihin kaynakları, yerel tarihin faydaları, yerel tarih öğretiminde fotoğraf, resim vb. kaynakların kullanımı, yerel tarih öğretiminde zaman şeritleri ve yerel tarih öğretiminde uyulması gereken ilkeler belirtilmiştir. Yerel tarihin sosyal bilgiler dersi için önemli olduğu ve ders sürecinde uygulanması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin yerel tarih öğretimi ile ilgili görüşlerini belirlemek ve karşılaştıkları sorunları tespit etmek amacıyla katılımcılara 28 sorudan oluşan anket uygulanmıştır. Araştırmaya Sivas merkezinde görev yapan 124 sosyal bilgiler öğretmeni katılmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen veriler SPSS 24,0 paket program ile kodlanmış ve analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda, araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin, kendilerini mesleki açıdan yeterli gördükleri, çalıştıkları bölgenin yerel tarih bilgisine sahip oldukları, 6 ve 7. sınıf sosyal bilgiler öğretim programını yerel tarih öğretimi açısından yeterli görmedikleri, derslerinde yerel tarih öğretimini tam olarak uygulamadıkları, yerel tarih öğretimini uygularken çeşitli sorunlarla karşılaştıkları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Yerel Tarih, Yerel Tarih Öğretimi

ABSTRACT

YUVACI, Ibrahim, The Applications Of Social Studies Teachers About The Local History And The Problems Encountered-Sample of Sivas, Master's Thesis, Sivas, 2018

The scope of this thesis is to show the importance of applying local history subjects in secondary school Social Studies courses. For this purpose, it is aimed to investigate the use of local history subjects in social studies teachers working in Sivas province center and the problems encountered in using local history teaching.

In the research process, source inspection and literature review are carried out. The aims of social studies course, history teaching, local history, development of local history, sources of local history, benefits of local history; photos, use of resources, timelines in local history teaching, and principles to be followed in local history teaching. It is precipitated that local history is essential for the social studies courses and it is necessary to be applied during the courses.

A survey consisting of 28 questions is applied to the participants in order to determine the opinions of the social science teachers about the local history teaching and to identify the problems they encountered. 124 social studies teachers working in Sivas center participated in the research.

As a result of the research, the obtained data are codified and analyzed with SPSS 24.0 package program. As a result of the analyzes made, it is deduced that the social studies teachers participating in the researches consider that they have professionally sufficient knowledge, they have local history knowledge of the region they studied, they do not find the 6th and 7th grade social sciences curriculum sufficient in terms of teaching local history, they do not teach local history precisely in their classes, they meet various problems during the courses.

Keywords: Social Studies, Local History, Local History Teaching

İÇİNDEKİLER

KABUL ONAY	iii
ETİK SÖZÜ	iv
ÖNSÖZ	v
ÖZET	vii
ABSTRACT	viii
TABLolar LİSTESİ	xiii
KISALTMALAR	xiv
1.BÖLÜM	1
GİRİŞ	1
1.1 Araştırmanın Problem Durumu	1
1.2 Araştırmanın Amacı	2
1.3 Araştırmanın Önemi	3
1.4 Araştırmanın Problem Cümlesi	4
1.5 Araştırmanın Alt Problemleri	4
1.6 Sayılıtlar	5
1.7 Sınırlılıklar	5
1.8 Tanımlar	5
2.BÖLÜM	7
İLGİLİ ALANYAZIN	7
2.1 Sosyal Bilgiler ve Tanımları	7
2.1.1 Sosyal Bilgiler Dersinin Genel Amaçları	10
2.1.2 Sosyal Bilgiler Öğretimi Programının Genel Amaçları	12
2.2 TARİH ÖĞRETİMİ	14
2.3 YEREL TARİH	16
2.3.1 Yerel Tarihin Gelişimi	19

2.3.2 Yerel Tarihin Türkiye’de Gelişimi.....	21
2.3.3 Yerel Tarih Öğretiminde Faydalanılabilecek Kaynaklar	22
2.3.4 Yerel Tarih Öğretiminin Faydaları.....	24
2.3.5 Yerel Tarih Öğretiminde Okul Dışı Tarih Öğretimi	25
2.3.5.1 Yerel Tarih Öğretiminde Gezi-Gözlem.....	26
2.3.5.2 Yerel tarih Öğretiminde Müze Ziyaretleri	28
2.3.5.3 Yerel Tarih Öğretiminde Sözlü Tarih	29
2.3.6 Yerel Tarih Öğretiminde Fotoğraf, Resim vb. Kullanımı	30
2.3.7 Yerel Tarih Öğretiminde Uyulması Gereken İlkeler.....	32
2.3.7.1 Yakından Uzağa İlkesi	32
2.3.7.2 Somuttan Soyuta İlkesi	32
2.3.7.3 Bilinenden Bilinmeyene İlkesi.....	32
2.3.7.4 Açıklık İlkesi.....	33
2.3.7.5 Hazır Bulunuşluk İlkesi.....	33
2.3.7.6 Etkin Katılım İlkesi	34
2.3.7.7 Öğrenciye Görelilik İlkesi.....	34
3. BÖLÜM.....	35
İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	35
4. BÖLÜM.....	43
YÖNTEM.....	43
4.1 Araştırmanın Modeli/ Deseni/ Yöntemi.....	43
4.2 Evren ve Örneklem	43
4.3 Veri Kaynakları.....	44
4.4 Veri Toplama Aracı	44
5. BÖLÜM.....	46
BULGULAR VE YORUMLAR.....	46
5.1 Katılımcı Sosyal Bilgiler Öğretmenlerine Ait Bağımsız değişkenlerin Dağılımı	46
Tablo 5.1.1 Katılımcı Öğretmenlerin Cinsiyete Göre Dağılımı	46
Tablo 5.1.2 Katılımcı Öğretmenlerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı	47
Tablo 5.1.3 Katılımcı Öğretmenlerin Mezun Olduğu Üniversitelere Göre Dağılımı	47
Tablo 5.1.4 Katılımcı Öğretmenlerin Mezun Oldukları Fakülteye Göre Dağılımı.....	48
Tablo 5.1.5 Katılımcı Öğretmenlerin Mezun Oldukları Bölümlere Göre Dağılımı.....	48
Tablo 5.1.6 Katılımcı Öğretmenlerin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı.....	49
Tablo 5.1.7 Katılımcı Öğretmenlerin Hizmet Yılına Göre Dağılımı	49

5.2 Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Maddelerinin Frekans Ve Yüzde Dağılımları	49
5.3 Araştırmanın Alt Problemlerine Ait Bulgular Ve Yorumlar	53
5.3.1. <i>Araştırma 1. Alt Problemi: Öğretmenler mesleki açıdan ve çalıştıkları yerin tarihi açısından kendilerini yeterli görmekte midir?</i>	53
Tablo 5.3.1.1. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 7 Frekans ve Yüzdeleri	53
Tablo 5.3.1.2. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 8 Frekans ve.....	54
Yüzdeleri	54
Tablo 5.3.1.3. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 9 Frekans ve Yüzdeleri	54
5.3.2 <i>Araştırma 2. Alt Problemi: Öğretmenlere göre 6. ve 7. sınıf Sosyal Bilgiler müfredat programı yerel tarih öğretimi açısından yeterli midir?</i>	55
Tablo 5.3.2.1. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 10 Frekans ve Yüzdeleri	55
Tablo 5.3.2.2. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 11 Frekans ve Yüzdeleri	56
5.3.3. <i>Araştırma 3. Alt Problemi: Öğretmenler yerel tarihe ilişkin ankette yer alan ifadelere katılmakta mıdır?</i>	56
Tablo 5.3.3.1. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 12 Frekans ve Yüzdeleri	56
Tablo 5.3.3.2. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 13 Frekans ve Yüzdeleri	57
Tablo 5.3.3.3. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 14 Frekans ve Yüzdeleri	57
Tablo 5.3.3.4. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 15 Frekans ve Yüzdeleri	58
Tablo 5.3.3.5. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 16 Frekans ve Yüzdeleri	58
Tablo 5.3.3.6. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 17 Frekans ve Yüzdeleri	59
Tablo 5.3.4.1. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 18 Frekans ve Yüzdeleri	59
5.3.5. <i>Araştırma 5. Alt Problemi: Yerel tarih konularına başvuran öğretmenlerin uygulamaları ve karşılaştıkları güçlükler nelerdir?</i>	60
Tablo 5.3.5.1. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 19 Frekans ve Yüzdeleri	60
Tablo 5.3.5.2. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 20 Frekans ve Yüzdeleri	61
Tablo 5.3.5.3. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 21 Frekans ve Yüzdeleri	61
Tablo 5.3.5.4. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 22 Frekans ve Yüzdeleri	62

Tablo 5.3.5.5. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 23 Frekans ve Yüzdeleri.....	62
Tablo 5.3.5.6. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 24 Frekans ve Yüzdeleri.....	63
Tablo 5.3.5.7. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 25 Frekans ve Yüzdeleri.....	64
Tablo 5.3.5.8. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 26 Frekans ve Yüzdeleri.....	64
Tablo 5.3.5.9. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 27 Frekans ve Yüzdeleri.....	65
Tablo 5.3.5.10. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 28 Frekans ve Yüzdeleri.....	66
5.3.6. Araştırma 6. Alt Problemi: Öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi'ne verdikleri yanıtlar çeşitli bağımsız değişkenlere (cinsiyet, kıdem, yaş vb.) göre farklılaşma göstermekte midir?.....	66
Tablo 5.3.6.1. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Maddelerine Verdikleri Yanıtların Karşılaştırılması	67
Tablo 5.3.6.2. Öğretmenlerin Mezun Olunan Üniversite Değişkenine Göre Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Maddelerine Verdikleri Yanıtların Karşılaştırılması	70
Tablo 5.3.6.3. Öğretmenlerin Mezun Olunan Fakülte Değişkenine Göre Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Maddelerine Verdikleri Yanıtların Karşılaştırılması	72
Tablo 5.3.6.4. Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Maddelerine Verdikleri Yanıtların Karşılaştırılması	74
6. BÖLÜM.....	76
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	76
6.1 SONUÇLAR	76
6.2 ÖNERİLER.....	79
KAYNAKÇA.....	81
İNDEK.....	91
EK-1: SİVAS İLİ YEREL TARİHİ.....	93
EK 2: SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE YEREL TARİH ANKETİ	118
EK 3: ARAŞTIRMA İZİNİ	120
EK 4: ÖZ GEÇMİŞ	121

TABLÖLAR LİSTESİ

1. Yerel Tarih Öğretimi ile İlgili Yapılan Araştırmanın Sınıflandırılması.....	39
2. Katılımcı Öğretmenlerin Cinsiyete Göre Dağılımı.....	39
3. Katılımcı Öğretmenlerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı.....	50
4. Katılımcı Öğretmenlerin Mezun Olduğu Üniversitelere Göre Dağılımı.....	50
5. Katılımcı Öğretmenlerin Mezun Oldukları Fakülteye Göre Dağılımı.....	51
6. Katılımcı Öğretmenlerin Mezun Oldukları Bölümlere Göre Dağılımı.....	51
7. Katılımcı Öğretmenlerin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı.....	52
8. Katılımcı Öğretmenlerin Hizmet Yılına Göre Dağılımı.....	52
9. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Maddeleri Veri Frekans Ve Yüzde Dağılımları.....	53
10. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 7 Frekans ve Yüzdeleri.....	56
11. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 8 Frekans ve Yüzdeleri.....	57
12. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 9 Frekans ve Yüzdeleri.....	57
13. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 10 Frekans ve Yüzdeleri.....	58
14. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 11 Frekans ve Yüzdeleri.....	59
15. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 12 Frekans ve Yüzdeleri.....	60
16. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 13 Frekans ve Yüzdeleri.....	60
17. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 14 Frekans ve Yüzdeleri.....	61
18. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 15 Frekans ve Yüzdeleri.....	61
19. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 16 Frekans ve Yüzdeleri.....	62
20. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 17 Frekans ve Yüzdeleri.....	62
21. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 18 Frekans ve Yüzdeleri.....	63
22. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 19 Frekans ve Yüzdeleri.....	64
23. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 20 Frekans ve Yüzdeleri.....	64
24. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 21 Frekans ve Yüzdeleri.....	65
25. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 22 Frekans ve Yüzdeleri.....	65
26. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 23 Frekans ve Yüzdeleri.....	66
27. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 24 Frekans ve Yüzdeleri.....	67
28. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 25 Frekans ve Yüzdeleri.....	67
29. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 26 Frekans ve Yüzdeleri.....	68
30. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 27 Frekans ve Yüzdeleri.....	69
31. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 28 Frekans ve Yüzdeleri.....	69
32. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Maddelerine Verdikleri Yanıtların Karşılaştırılması.....	71
33. Öğretmenlerin Mezun Olunan Üniversite Değişkenine Göre Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Maddelerine Verdikleri Yanıtların Karşılaştırılması.....	74
34. Öğretmenlerin Mezun Olunan Fakülte Değişkenine Göre Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Maddelerine Verdikleri Yanıtların Karşılaştırılması.....	76
35. Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Maddelerine Verdikleri Yanıtların Karşılaştırılması.....	78

KISALTMALAR

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

Akt. : Aktaran

Chi Square: Ki Kare Analizi

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

MEM: Milli Eğitim Müdürlüğü

NCSS: The National Council For The Social Studies (Sosyal Araştırmalar ulusal konseyi)

OHA: Oral History Association (Sözlü Tarih Kurumu)

SPSS: Statistical Package Program For Social Sciences (Sosyal Bilimler İçin İstatistik Paket Programı)

Üni. : Üniversite

GOP: Gazi Osman Paşa Üniversitesi

G.Ü: Gazi Üniversitesi

1.BÖLÜM

GİRİŞ

Araştırmaya ilişkin problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, problem cümlesi, alt problemler, sayılılar, sınırlılıklar ve tanımlar bu başlık altında yer almaktadır.

1.1 Araştırmanın Problem Durumu

Çeşitli ve karmaşık olaylarla karşı karşıya bulunan insanlar, toplumda sürekli olarak hayata uyum sağlama ve bilgiyi beceriye dönüştürme çabası içindedirler. Yani insanlarda sürekli bir değişim söz konusudur (Göç, 2008). Toplumların ve bireylerin ihtiyaçlarının karşılanması eğitim yoluyla olmaktadır (Arslan ve Demirel, 2007). Bu nedenle eğitim bireylerin ve toplumların gelişmesinde her zaman en etkin rolü oynamıştır. Kalkınmak isteyen toplumlar eğitime yaptıkları yatırımı daha da artırmışlardır (Oran, 2013). Dünya sürekli bir gelişim halindedir. Dünyada meydana gelen iktisadi ve teknolojik gelişmeler eğitimi öncelikli konular haline getirmiştir. Dünyada ki bu gelişmelere uyum sağlayabilen, donanımlı ve yeniliklere açık bireyler ancak eğitim yoluyla yetiştirilebilirler (Metin Taş, 2004).

Son yıllarda meydana gelen gelişmeler eğitim alanında da kendini hissettirmiş eğitimin genel anlayışı da bu oranda değişmiştir (Demir, Doğan ve Pınar, 2013). Yapılan bu değişikliklerle önemli olan artık salt bilgiyi doğrudan almak değil, bilgiye doğru bir şekilde ulaşmaktır. Değişen bu anlayışla beraber ülkemizde de eğitim programlarında bir dizi düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemelerle beraber bilginin birey tarafından zihninde yapılandırılacak şekilde öğretilmesi hedeflenmiştir (Akdağ ve Çoklar, 2009).

Eğitim anlayışında son yıllarda yapılan dünyada ki bu değişim hareketine Türkiye’de de kayıtsız kalınmamış, kendi eğitim programlarını düzenlemiş, vatandaşlarını da bu reformlar temele alınarak hazırlanan ders programları aracılığıyla yetiştirmeyi hedeflemiştir (Doğanay, 2008). Bu bağlamda miğfer ders olarak kabul edilen Sosyal Bilgiler (Öztürk ve Ünal, 1999), bu amaç doğrultusunda yeniden biçimlenen dersler arasında yerini almıştır. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nın bilimsel ölçütlere uygun ve ihtiyaca cevap verecek bir şekilde hazırlanması, çağın gereksinimlerini karşılayacak düzeyde olması oldukça önem taşımaktadır (Aykaç, 2007).

İnsanlar hayatları boyunca toplumun beklentileri ile kendi inançları arasında denge sağlamaya çalışırlar. Kişilere gerekli olan bilgi, beceri ve tutumları kazandırmada sosyal bilimler önemli bir sorumluluk taşır. Sosyal bilgiler dersinin kaynağını da sosyal bilimler oluşturmaktadır. İlköğretim sosyal bilgiler dersi, Tarih, Coğrafya, Hukuk, Sosyoloji, Antropoloji, Eğitim, Ekonomi ve Felsefe bilimlerinin kesişme alanıdır (Öztaş, 2000).

Sosyal bilgiler öğretiminde; öğrenci merkezli bir başka deyişle etkinlik merkezli, öğrenciden her safhada derse aktif katılım isteyen, öğrencilerin yaşantılarını ve bireysel farklılıklarını göz önünde bulundurarak çevreyle etkileşimine olanak sağlayan yapılandırmacı yaklaşım hayata geçirilmiştir (MEB, 2007). 2004 yılında hazırlanıp, 2005 yılında uygulanmaya başlanan Sosyal Bilgiler öğretim programı ile bütüncül ve öğrenci merkezli bir bakış açısıyla bilginin öğrenilmesinde ve kullanılmasında aktif olan donanımlı insan gücünün yetiştirilmesi hedeflenmiştir (Koca ve Yazıcı, 2011). Yapılandırmacı yaklaşım öğretim materyallerinin kullanımı ve eğitimde görselleştirmenin önemini artırmaktadır (Özşahin, 2009). Bireyin eğitim süreci sadece okulla ve sınıfla sınırlı olmamakta, yaşamın her döneminde ve her alanında bu süreç devam etmektedir. Öğrenme sadece okul sıralarında değil evde, aile içinde, mahallede, akran grupları gibi sosyal çevremizde olabileceği gibi fiziki çevrede örneğin ev-okul yolunda, şehrin caddelerinde, müzede, tarihi bir köprüde vb. fiziki/tarihi mekânlarda da devam eden bir süreçtir. Okulda formal eğitimle düzenli ve sistematik olması amaçlanan öğrenme bireyin sosyal ve fiziki/tarihi çevresiyle informal olarak da devam etmektedir (Örten, 2008).

Sosyal bilgiler dersinin eğitimsel becerilerini öğrenciye kazandırabilmesi için öğretmen, kazanımları gerçekleştirebilmesi koşuluyla çerçevesi çizilmiş içeriğe bağlı olarak çevre özelliklerini dikkate alarak hareket edebilir (MEB, 2006). Milli Eğitim Bakanlığı'nın öğretmenlere programda tanıtmış olduğu bu esneklik sayesinde sosyal bilgiler öğretimi esnasında yerel tarih konularının işlenmesi, bu dersin eğitimsel amaçlarına ulaşmasında önemli bir yere sahiptir (Örten, 2008).

1.2 Araştırmanın Amacı

Eğitimin en temel amacı, bireyin yaşadığı toplum içerisinde sosyalleşmesini sağlamak ve nitelikli insanlar yetiştirmektir (Ocak ve Gündüz, 2006). Günümüzde bireylerden, salt bilgiyi öğrenmek yerine, öğrendikleri bilgileri kullanarak yeni bilgiler ortaya

çıkarmaları beklenmektedir. Bireyin kendisine aktarılan bilgileri aynen kabul etmesi doğru değildir. Bunun yerine birey, bilgiyi yorumlayarak, sorgulayarak ve araştırarak bilgiyi yapılandırma sürecine etkin olarak katılmalıdır (Ünal ve Çelikkaya, 2009). Bu bağlamda hazırlanan Sosyal Bilgiler programı bu beklentiler ışığında yapılandırmacı felsefeyi temele alarak yeniden düzenlenmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulunun 12.07.2004 tarih ve 114, 115, 116, 117 ve 118 sayılı kararları ile 2005-2006 yılında uygulanmaya başlamıştır (Yapıcı ve Demirdelen, 2007). Uygulamaya konan bu program ile öğrenme-öğretme sürecinin çağdaş metotlarla gerçekleştirme zorunluluğunu da beraberinde getirmiştir (Çelikkaya, Karakuş ve Demirbaş, 2010).

Cumhuriyetin ilanından bugüne kadar hazırlanan tüm Milli Eğitim Bakanlığı Müfredat Programları'nda "yakından-uzağa, somuttan-soyuta, basitten-karmaşığa, bilinenden-bilinmeyene" gibi ilkelerle yerel tarih unsurlarıyla programda ki konuların ilişkilendirilmesi istenmiştir (Örten, 2008). Sosyal bilgiler öğretim programının uygulandığı öğrencilerin yaş grubu 10-13 olduğu dikkate alındığında yerel tarih konularının ders sürecinde uygulanması dersi öğrenci seviyesine indirgemede çok fayda sağlayacaktır. Bu araştırma, sosyal bilgiler öğretim programı içerisinde ki tarih konuları öğretilirken, öğretim süreci içerisinde yerel tarihten ve yerel örneklerden yola çıkarak ders sürecine başlamanın faydalarını ortaya koymaya ve sosyal bilgiler öğretmenlerinin karşılaştıkları güçlükleri ortaya dökmek amaçlanmıştır. Öğrencilerin bildikleri ve sürekli iç içe yaşadıkları kendi çevrelerinde oluşmuş olayları uzak çevreye göre daha kolay kavramaları ve öğrenmeleri kaçınılmazdır. Sosyal bilgiler dersi öğretim sürecinde yerel tarih konuları açısından öğretmen uygulamaları ve öğretmenlerin yaşadığı sorunlar bu konuyu belirlemek için hazırlanmış bir anket vasıtası ile ortaya çıkarılacak ve anketten elde edilen sonuçları ile gösterilmeye çalışılacaktır.

1.3 Araştırmanın Önemi

Tüm ana derslerde olduğu gibi sosyal bilgiler dersinde de 2005-2006 eğitim-öğretim yılından itibaren yapılandırmacı yaklaşım hayata geçirilmiştir. Öğrenci merkezli olan ve hayata geçirilen bu yeni yaklaşımda öğretmen, öğretim sürecinde bir rehber konumundadır. Her öğrencinin kendine özgü olduğunu kabul eden bu yeni anlayış doğrultusunda hazırlanan programla, öğrencilerin eğitim-öğretim faaliyetlerine aktif katılmalarını sağlamak esas alınmıştır (Yeşilbursa, 2006).

Sosyal bilgiler ders sürecinde yerel tarih konuları öğrencileri daha aktif hale getirebilir. Öğrencilerin birebir yaşadığı çevrelerinden yerel tarih yoluyla kalıcı öğrenmeleri sağlanabilir. Derste verilen soyut bilgileri yerel tarih vasıtasıyla somutlaştıran öğrencilerin öğrenmeleri daha da kolaylaşır. Açıköz'e göre bireyler okuduklarının %10'unu, duyduklarının %20'sini, gördüklerinin %30'unu, hem görüp hem duyduklarının %50'sini, söylediklerinin %70'ini ve söyleyip yaptıklarının %90'ını hatırlamaktadır. Yerel tarih konularının öğretimi öğrencilerin öğrenme ortamına aktif katılımı ile gerçekleştiğinden ve tüm duyu organlarını kullanma imkânı verdiği için sosyal bilgiler derslerinde kalıcı öğrenme sağlar. Yerel tarih kullanımı ile kalıcı öğrenme sağlanacağı için eğitim sisteminin çıktılarının daha kaliteli olmasında yarar sağlayacaktır.

Bu çalışmayı önemli kılan husus etkili bir sosyal bilgiler öğretimi için önemli bir yeri olan yerel tarihin literatür taramalarında gereken değeri bulamamasıdır. Yerel tarih konularının öğretiminin uygulanma durumları ile ilgili yeterli çalışmanın olmadığı görülmüştür.

Yapılan bu çalışma yerel tarih konularında öğretmen uygulamaları ve karşılaşılan güçlükleri tespit edecektir. Öğretmenlerin çalıştıkları bölgenin yerel tarih konularına sosyal bilgiler derslerinde ne derece değindiklerini ortaya koyma ve yerel tarih konularını uygularken karşılaştıkları güçlükleri belirlemek açısından önem taşımaktadır.

1.4 Araştırmanın Problem Cümlesi

Araştırmanın problem cümlesi; Sosyal Bilgiler derslerinde öğretmenlerin tarih konularını öğrencilere öğretirken, yerel tarih konularını uygulama durumları ve karşılaştıkları güçlükler nelerdir?

1.5 Araştırmanın Alt Problemleri

- a) Öğretmenler çalıştığı yerin tarihi bilgisi hakkında kendilerini yeterli görmekte midir?
- b) Öğretmenlere göre 6 ve 7. Sınıfın sosyal bilgiler öğretim programı yerel tarih öğretimi açısından yeterli midir?
- c) Öğretmenler yerel tarihe ilişkin ankette yer alan ifadelerle katılmakta mıdır?
- d) Öğretmenler ders işleme sürecinde yerel tarih konularına başvurmakta mıdır?

- e) Öğretim sürecinde yerel tarih konularına başvuran öğretmenlerin karşılaştıkları güçlükler nelerdir?
- f) Öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi'ne verdikleri yanıtlar çeşitli bağımsız değişkenlere (cinsiyet, kıdem, yaş vb.) göre farklılaşma göstermekte midir?

1.6 Sayıtlılar

Bu araştırmada aşağıda ki sayıtlılardan hareket edilmiştir.

- a) Yerel tarih öğretimi, Sosyal Bilgiler derslerinin amaçlarına ulaşmasında etkilidir.
- b) Yerel tarih konuları uygulanırken öğretmenler güçlüklerle karşılaşmaktadır.
- c) Numan Göç tarafından hazırlanan anket araştırma için kullanılacaktır ve verileri elde etmek için yeterlidir.
- d) Araştırmaya katılan öğretmenler anketi cevaplarırken samimi davranmışlardır.

1.7 Sınırlılıklar

Araştırmanın sınırlılıkları şu şekilde sıralanmaktadır:

- a) 2017-2018 öğretim yılı ile sınırlıdır.
- b) Sivas merkez okullarındaki Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile sınırlıdır.
- c) Yapılan araştırma İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretim Programı ile sınırlıdır.
- d) Öğretmenlerin araştırmacı tarafından hazırlanan ankete verdikleri cevaplar ile sınırlıdır.
- e) Araştırma Sivas ili yerel tarihi ile sınırlıdır.

1.8 Tanımlar

Eğitim: Bireyde davranış değiştirme süreci (Demirel, 2005).

Katılımcı Öğretmen: Araştırmaya katılan öğretmenleri ifade eder.

Öğretmen: Ortaokullarda görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerini ifade etmektedir.

Öğrenme: İnsanların potansiyel davranışlarında, yaşantılar ve deneyimler sonucu meydana gelen kalıcı değişimlerdir (Özbay, 2004).

Öğretme: Herhangi bir öğrenme faaliyetini planlama veya sağlama faaliyetidir (Ertürk, 1984).

Öğretim: İstenilen davranışların bireylere verilebilmesi için bir program dâhilinde, amaçlı, planlı, düzenli ve kontrollü olarak okullarda gerçekleştirilen faaliyetlere öğretim denir (Türer, 2011).

Öğretim Programı: Formal ve ya informal biçimde bireye kazandırılması planlanan bir dersin öğretimiyle ilgili tüm etkinlikleri kapsayan yaşantılar düzeneğidir (Demirel, 2004).

“Sosyal Bilgiler: “Sosyal Bilgiler, vatandaşlık yeterlikleri kazandırmak için sanat, edebiyat ve sosyal bilimlerin disiplinler arası bir yaklaşımla birleştirilmesinden oluşan bir çalışma alanıdır. Okul programı içinde Sosyal Bilgiler, Antropoloji, Arkeoloji, Ekonomi, Coğrafya, Tarih, Hukuk, Felsefe, Siyasal Bilimler, Psikoloji, Din, Sosyoloji, Sanat, Edebiyat, Matematik ve Doğa bilimlerinden uygun, ilgili içeriklerden süzülen sistematik ve eşgüdümlü bir çalışma alanı sağlar. Sosyal bilgilerin temel amacı, birbirlerine bağımlı, global bir dünyada, kültürel farklılıkları olan demokratik bir toplumun vatandaşları olarak, kamu yararına bilgiye dayalı, mantıklı kararlar verebilme yeteneği geliştirmek için genç insanlara yardımcı olmaktır.” (NCSS, 1993; akt: Tay, 2011: 6)

“Sosyal Bilgiler Dersi: Bireyin toplumsal var oluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; Tarih, Coğrafya, Ekonomi, Sosyoloji, Antropoloji, Psikoloji, Felsefe, Siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimlerle Vatandaşlık Bilgisi konularını yansıtan öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren, insanın sosyal ve fiziki çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği, toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersi.” (MEB, 2005: 38)

Sosyal Bilgiler Öğretmeni: Orta okullarda sosyal bilgiler derslerinden sorumlu eğitim fakültelerinin Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünden mezun olan branş öğretmenlerini ifade eder.

Tarih: Geçmişteki olayları; yer zaman ve kişileri göstererek bir kaynağa dayandırıp sebep-sonuç ilişkisi içinde inceleyen bir bilim dalıdır (Köstüklü, 2003).

Yerel Tarih: Bir insanın bir zaman dilimi içerisinde ve bir yerdeki (bir köy, kasaba, kent, kilise bölgesi, köy ya da herhangi bir anlamda bir bölge olabilir) öyküsü ya da geçmişin bilgisi (Aslan, 2000).

2.BÖLÜM

İLGİLİ ALANYAZIN

2.1 Sosyal Bilgiler ve Tanımları

Sosyal Bilgiler Eğitim Programı: Talim ve Terbiye Kurulu'nun 02.04.1998 yıl ve 62 karar sayısı ile kabul edilmiştir. 2487 sayılı Tebliğler dergisinde yayınlanarak 1998-1999 öğretim yılından itibaren okullarımızda uygulanmaya başlamıştır. Sosyal Bilgiler dersinin çıkış noktası olan ABD'de, Sosyal bilgiler alanında çalışma yapan kişiler Sosyal bilgileri bir "yurttaşlık eğitim programı" olarak kabul etmektedirler (Öztürk, Keskin ve Otluoğlu, 2002:1). Kurtulgan ve Köstüklü, Sosyal Bilgileri şu şekilde tanımlamaktadırlar " ilköğretimde iyi ve sorumlu vatandaşlar ortaya koymak için, Sosyal Bilim disiplinleri içinden seçilen bilgilere dayanan, kişilere toplumsal hayatta ihtiyaç duyacakları temel bilgi, tutum, değer ve becerilerin aktarıldığı bir disiplin dalıdır" (Kurtulgan ve Köstüklü, 2010).

Amerika Birleşik Devletlerinde ilk ve ortaöğretim düzeyinde Sosyal Bilgiler eğitimi ile ilgili çalışmalar yürüten bir kurum olan Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi (*The National Council For The Social Studies*, NCSS), sosyal bilgilerin tanımını şu şekilde yapmıştır:

"Sosyal bilgiler, vatandaşlık yeterlikleri kazandırmak için sanat, edebiyat ve sosyal bilimlerin disiplinler Arası Bir Yaklaşımla Birleştirilmesinden Oluşan Bir Çalışma Alanıdır. Okul Programı İçinde Sosyal Bilgiler, Antropoloji, Arkeoloji, Ekonomi, Coğrafya, Tarih, Hukuk, Felsefe, Siyasal Bilimler, Psikoloji, din, sosyoloji ve sanat, edebiyat, matematik ve doğa bilimlerinden uygun ve ilgili içeriklerden süzülen sistematik ve eşgüdümlü bir çalışma alanı sağlar. Sosyal bilgilerin temel amacı, birbirlerine bağımlı, global bir dünyada, kültürel farklılıkları olan demokratik bir toplumun vatandaşları olarak, kamu yararına bilgiye dayalı, mantıklı kararlar verebilme yeteneği geliştirmek için genç insanlara yardımcı olmaktır." (NCSS, 1993; akt: Tay, 2011: 6)

1998-1999 eğitim yılından itibaren okullarımızda uygulamaya başladığımız sosyal bilgiler dersi MEB Öğretim Programı'nda (MEB, 2005: 45) şu şekilde tanımlanmıştır:

“Sosyal bilgiler, bireyin toplumsal var oluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fiziki çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği, toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersidir.” (MEB, 2005: 45)

Doğanay, diğer tanımları içine alacak ve kapsayacak şekilde şu tanımlı yapmıştır: Halkın yaşantısını ve insanı ele alan bilimlerin içerik ve yöntemlerini kullanarak, insanın diğer insanlarla ve çevreyle etkileşimini zaman boyutunu dikkate alarak, disiplinler arası yaklaşımla, değişen ve gelişen dünyada, temel demokratik değerlerle donatılmış, aklını kullanan, demokratik ve etkin vatandaşlar yetiştirmeyi amaçlayan bir çalışma alanıdır (Doğanay, 2005).

Eğitim programlarında yer alan temel disiplin gruplarından biri olan Sosyal bilgiler, programlarda en kapsamlı dersleri içermekte ve öğrencilerin çok yönlü gelişimlerine katkıda bulunmaktadır (Çiftçi, 2002). Sosyal bilgiler dersinin amacı, vatandaşlık görev ve sorumluluklarını bilen, toplum içerisinde insanların birbirleriyle olan ilişkilerini kavrayan, ekonomik yaşamı ve yeteneklerini geliştiren öğrenciler yetiştirmektir (Işık, 2002). Sosyal bilgiler dersi, sosyal katılım, eleştirel düşünme, iletişim, araştırma, karar verme, gözlem, değişim ve sürekliliği algılama, mekanı algılama, zaman ve kronolojiyi algılama ve tarihsel empati, vs. becerileri kazandırmaya yönelik amaçları bünyesinde bulundurmaktadır (MEB, 2006). Sosyal bilgiler kısaca, birçok disiplini içinde barındıran, etkili vatandaş yetiştirme amacıyla olan, bireylerin toplumsallaşmasını sağlayarak yaşadıkları toplumu ilerletme düşüncesini benimseten ilköğretimde okutulan bir derstir.

2005-2006 öğretim yılından itibaren yapılandırmacı yaklaşım uygulamaya konulmuştur. Bu çerçevede öğretmenlerin konuları çok yönlü işlemleri istenmekte, öğrencilerle milli bilinç ve tarih duyarlılığı oluşturmak amaçlanmaktadır. Yapılandırmacı yaklaşım bir öğretim yöntemi ve stratejisi olmamakla birlikte; öğretimden çok öğrenme üzerinde durmaktadır. Bu yaklaşım öğrenmeyi en genel kavramlarla yapılandırır, öğrencilerin kendi görüşlerini ortaya çıkarır. Programı öğrenciye göre düzenler ve öğrencileri ilgi duydukları problemlere yöneltir (Yeşilbursa, 2006: 14-15). Yapılandırmacı yaklaşımla hazırlanan bu programın işlevleri şu şekilde sıralanmaktadır:

- a) Her öğrenci birey olarak kendine özgüdür.
- b) Öğrencilerin gelecek yaşamlarına ışık tutar. Bireyden beklenen niteliklerin geliştirilmesine yardımcı olur.
- c) Bilgi, kavram, değer ve becerilerin gelişmesini sağlar. Öğrenmenin gerçekleşmesini ön planda tutar.
- d) Öğrencileri düşünmeye, sorgulamaya ve görüş alışverişi yapmaya özendirir.
- e) Öğrencilerin her anlamda sağlıklı ve mutlu bireyler olarak yetişmesini amaçlar.
- f) Milli kimliği ve benliği merkeze alarak, evrensel değerlerin benimsenmesine önem verir.
- g) Öğrencilerin kendi kültürel özellikleri çerçevesinde ruhsal, ahlaki ve sosyal yönlerden gelişmesini hedefler.
- h) Öğrencilerin anayasal haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren bireyler olarak yetişmesine dikkat eder.
- i) Öğrencilerin toplumsal sorunlar karşısında duyarlı bireyler olmasını sağlar.
- j) Öğrencilerin öğrenme süreci içerisinde deneyimlerini kullanmasına ve çevreyle etkileşim içinde bulunmasına olanak sağlar.
- k) Her öğrenciye ulaşabilmek için öğrenme-öğretme süreci içerisinde farklı yöntem ve teknikleri kullanmayı dikkate alır.
- l) Periyodik olarak öğrencilerin yaptığı çalışmalara bakılarak öğrenme ve öğretme süreçlerinin akışı içerisinde değerlendirmeye alınır (MEB, 2006).

Sosyal bilgiler, öğrencileri sosyal yaşama hazırlayarak, öğrencilerin karşılaştıkları problemlerin üstesinden gelebilmesine yardımcı olmaya çalışır. Sosyal bilgiler öğrencilerin mantıklı kararlar alabilmesini, sorumluluk sahibi olabilmesini ve çevresine karşı duyarlı kalabilmesini hedeflemektedir (Duman ve İkiel, 2002). Sosyal bilgiler dersinin daha verimli geçmesi ve daha etkili öğretilmesi için;

- a) Soru ve cevap yöntemi tekrardan ibaret olmamalı, öğrencilerin yorumlayabileceği tarzda olması önemlidir.
- b) Öğrencilerin Sosyal bilgiler dersini benimsemeleri için işbirliğine dayalı öğretim yöntemi kullanması önemlidir.
- c) Öğrencilerin öğrenme farklılıkları göz önüne alınarak çoklu zekâ yönteminden yararlanılması önemlidir.
- d) Öğrencilere sorgulayıcı bir anlayış kazandırılabilmesi için problem çözme yeteneğinden yararlanılması önemlidir.

- e) Öğrencilerin ders sürecinde dikkatlerini toplaması ve ders ortamının zenginleştirilmesi bakımından materyal kullanımı önemlidir.
- f) Sosyal bilgiler dersinde bilgilerin somutlaştırılması ve kalıcı olması bakımından kuramların kazandırılması önemlidir (Duman ve İkiel, 2002).

2.1.1 Sosyal Bilgiler Dersinin Genel Amaçları

MEB Sosyal bilgiler dersinin genel amaçlarını şu şekilde sıralamıştır:

Vatandaşlık görev ve sorumlulukları yönünden.

- a) *Ailesine, milletine, vatanına, Atatürk inkılâp ve ilkelerine bağlı, çalışkan, araştırmacı, özgüvenli, erdemli, girişimci iyi insan, iyi vatandaş olarak yetiştirir.*
- b) *Türk milletinin dünya tarihindeki önemini, milletler tarihi içindeki şerefli geçmişini ve yerini, insanlığa yaptığı hizmetleri kavrayarak büyük bir milletin evlatları olduklarını anlar, milletin geleceğine olan güvenlerini artırır ve Türk milletinin ülküsünü gerçekleştirmek için her fedakârlığı göze alabilecek bir karakter kazandırır.*
- c) *Türkiye Cumhuriyeti'nin insan haklarına dayanan, milli, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olduğunu bilir; cumhuriyet rejiminin özelliklerini ve önemini kavrarlar.*
- d) *Topluluk halinde yaşamının bir zaruret olduğunu, millet kavramını ve Türk milletinin karakterini kavrar; Türk milletine, Türk bayrağına, Türk askerine ve ordusuna sevgi, saygı ve güven duygularını kuvvetlendirir.*
- e) *Türk milletinin zeka ve kabiliyetini, çalışkanlığını, ilim ve sanatseverliğini, estetik zevkini, insanlık duygusunun yüceliğini benimseyerek bu üstün özellikleri davranış haline getirir.*
- f) *Millet ve yurt işlerini her şeyin üstünde tutarak, milleti ve yurdu için canla başla hizmet etmeyi alışkanlık haline getirirler.*
- g) *Tarihte milletimize ve insanlığa hizmet etmiş olan Türk büyüklerini tanır; tarihi olaylara yön veren kişilerin yerinde ve zamanında gösterdikleri ileri görüşlülük, yüksek kavrayış, cesaret, fedakârlık ve kahramanlıklarının tarihin akışını nasıl etkilediklerini kavrar.*

- h) *Toplumunu yönlendiren Mustafa Kemal Atatürk ve diğer Türk büyüklerinin sadece milli değil, evrensel yönlerini de anlayarak ve takdir ederek, milletimize de düşen insanlık görevleri bulunduğunu görür, insanlığa sevgi saygı ve hizmet verme bilincine varırlar.*
- i) *Türk inkılâbının anlamını, ayrı ayrı yönlerden önemini, Türkiye'nin refah ve mutluluğuna yaptığı ve ülkenin geleceğine yapacağı etkiyi kavrar, Türk inkılâbının değerlerine bağlı ve bunları her zaman korumaya hazır, fedakâr birer Türk evladı olarak yetişir.*
- j) *Bugünkü uygarlığın uzun bir geçmişin eseri olduğunu kavrar. Bu uygarlıkta Türk milletinin hizmetini ve payını anlayarak Atatürk'ün direktifleri uyarınca milli kültürümüzü çağdaş uygarlık seviyesinin üstüne çıkarma yolunda her fedakârlığı göze alabilme bilincini kazanırlar.*
- k) *Bugünü daha iyi değerlendirebilmeleri için geçmiş çağlardaki sosyal, ekonomik, siyasi olayların neden ve sonuçlarını günümüzle kıyaslama yaparak, düşünme, araştırma ve akıl yürütme yeteneğini geliştirirler.*
- l) *Her yerde görev ve sorumluluk alabilecek hale gelir, aile bütünlüğüne bağlılık kazanır, ailenin refah ve mutluluğu için sorumluluk ve görev duygularını geliştirirler.*
- m) *Kanun kavramını benimser; kanunlara ve devlet otoritesine uyma duygusunu ve alışkanlığını kazanırlar.*
- n) *Çevresindeki eski, yeni sanat ve kültür eserlerini, müze ve anıtlar gibi milli değerlerimizi tanır; onları korumak gerektiğini öğrenirler.*

Toplumda insanların birbirleriyle olan ilişkileri yönünden,

- a) *İnsanların birbirlerine muhtaç olduklarını anlar; grup faaliyetlerine katılmanın başkalarına yardım etmenin önemini takdir eder ve bunu uygulayabilir hale gelirler.*
- b) *İnsanların karşılıklı hak ve sorumluluklar taşıdıklarını ve birbirlerinin görüş ve inanışlarını, saygı ve hoşgörü ile karşılamaları gerektiğini benimserler.*
- c) *Beraber çalışma, sorumluluk alma, yardımlaşma ve karar verme kurallarını uygulamayı öğrenirler.*
- d) *Bütün çalışmalarını demokratik yaşayışın kurallarına göre düzenlemeyi öğrenirler.*
- e) *Aile, okul ve toplum hayatının dayandığı temel ilkeleri ve topluluk halinde yaşamının zorunluluğunu kavrarlar.*
- f) *Trafik kurallarına uymayı alışkanlık haline getirirler.*

Çevreyi, yurdu ve dünyayı tanıma yetenekleri yönünden,

- a) *Yurdumuzun dünya üzerindeki yerinin önemini kavrar, kalkınmasında severek sorumluluk alma duygularını geliştirirler.*
- b) *Türkiye'nin yakın ve uzak komşu ülkeler ve diğer dünya ülkeleriyle olan ilişkileri hakkında genel bilgi kazanırlar.*
- c) *Türklerin yaşadığı diğer ülke ve bölgelerin coğrafi özelliklerini öğrenirler, Türklerin geniş bir alanda yaşayan büyük bir millet olduğunu kavrarlar.*
- d) *İnsanların birbirleriyle ve coğrafi çevreleriyle karşılıklı etkilerini, insan topluluklarının yaşama şekillerini ve geçinme yollarını inceler, etkili birer vatandaş olarak yetişirler.*
- e) *Plan, kroki, harita ve grafik bilgileri kazanarak onlardan yararlanabilir hale gelirler.*
- f) *Çevreyi korumanın günümüz ve gelecek yıllar için önemini kavrarlar.*
- g) *Yaşanabilir bir çevrenin temel insan hakkı olduğunu kavrarlar.*

Ekonomik yaşama fikrini ve yeteneklerini geliştirmek yönünden,

- a) *Yakın çevrenin ekonomik değerleri ile milli kaynaklarımızı tanır ve bunları korumanın bir ödev olduğunu kavrar.*
- b) *Kendi eşyasını, okulunu, okul eşya ve araçlarını dikkatli kullanma ve koruma alışkanlığını kazanırlar.*
- c) *Tutumlu olma ve planlı çalışma alışkanlığını elde ederler.*
- d) *Üretim, tüketim ve dağıtım ile ilgili temel bilgileri öğrenirler.*
- e) *İnsan topluluklarının yaşama şekillerini ve geçinme yollarını inceler ve bunlar arasındaki ekonomik ilişkileri öğrenirler.*
- f) *Turizmin anlamını, özellikle yurdumuz için önemini kavrarlar.*
- g) *Nüfus artış hızının eğitime ve ekonomiye olan etkisini kavrarlar, Şeklindedir (Komisyon, 2000: 178-180).*

2.1.2 Sosyal Bilgiler Öğretimi Programının Genel Amaçları

Günümüzde kaliteli bir eğitimin; ülke, toplum ve bireylerin ihtiyaç ve önceliklerini ve mevcut şartları dikkate alarak hazırlanmış eğitim programları ışığında, iyi yetişmiş öğretmenler aracılığıyla eğitim ve öğretimin gerektiğinin bilincinde olan, güdülenmiş öğrencilerle uygun ortamlarda gerçekleştirilmesi gerektiğine inanılır (Dinç ve Doğan,

2010). Çağdaş sosyal bilgiler programları, güncel sorunlara göre biçimlendirilmekte, kapsamı ve yöntemi çevredeki değişimlere ve gelişmelere göre oluşturulmaktadır (Oruç ve Ulusoy, 2008). Sosyal bilgiler 2005 yılında ortaya konulan yeni bir anlayışla dünyada ortaya çıkan değişiklikler, akademik çalışmaların bilimsel sonuçları ve küreselleşme dikkate alınarak oluşturulmuştur (Akpınar ve Kaymakçı, 2012).

“1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu’nda ifade edilen Türk Millî Eğitimi’nin Genel Amaçları ve Temel İlkelerine uygun olarak şöyle ifade edilmektedir: Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin;

1. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, millî bilince sahip birer vatandaş olarak yetişmeleri,
2. Atatürk ilke ve inkılâplarının, Türkiye Cumhuriyeti’nin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasındaki yerini kavrayıp demokratik, laik, millî ve çağdaş değerleri yaşatmaya istekli olmaları,
3. Hukuk kurallarının herkes için bağlayıcı olduğunu, tüm kişi ve kuruluşların yasalar önünde eşit olduğunu gerekçeleriyle bilmeleri,
4. Türk kültürünü ve tarihini oluşturan temel öge ve süreçleri kavrayarak millî bilincin oluşmasını sağlayan kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi gerektiğini kabul etmeleri,
5. Yaşadığı çevre ile dünyanın genel coğrafi özelliklerini tanıyarak insan ile çevre arasındaki etkileşimi açıklamaları ve mekân algılama becerilerini geliştirmeleri,
6. Doğal çevrenin ve kaynakların sınırlılığının farkına varıp çevre duyarlılığı içerisinde doğal kaynakları korumaya çalışmaları ve sürdürülebilir bir çevre anlayışına sahip olmaları,
7. Doğru ve güvenilir bilgiye ulaşma yollarını bilen bireyler olarak eleştirel düşünme becerisine sahip olmaları,
8. Ekonominin temel kavramlarını anlayarak kalkınmada ve uluslararası ekonomik ilişkilerde millî ekonominin yerini kavramaları,
9. Çalışmanın toplumsal yaşamdaki önemine ve her mesleğin gerekli ve saygın olduğuna inanmaları,
10. Farklı dönem ve mekânlara ait tarihsel kanıtları sorgulayarak insanlar, nesnelere, olaylar ve olgular arasındaki benzerlik ve farklılıkları belirlemeleri, değişim ve sürekliliği algılamaları,
11. Bilim ve teknolojinin gelişim sürecini ve toplumsal yaşam üzerindeki etkilerini kavrayarak bilgi ve iletişim teknolojilerini bilinçli kullanmaları,

12. Bilimsel düşünmeyi temel alarak bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve üretmede bilimsel ahlakı gözetmeleri,
13. Toplumsal ilişkileri düzenlemek ve karşılaştığı sorunları çözmek için temel iletişim becerileri ile sosyal bilimlerin temel kavram ve yöntemlerini kullanabilmeleri,
14. Katılımın önemine inanmaları, kişisel ve toplumsal sorunların çözümü için görüşler belirtmeler
15. İnsan hakları, ulusal egemenlik, demokrasi, laiklik, cumhuriyet kavramlarının tarihsel süreçlerini ve günümüz Türkiye'si üzerindeki etkilerini kavrayarak yaşamını demokratik kurallara göre düzenlemeleri,
16. Millî, manevi değerleri ile evrensel değerleri benimseyerek erdemli insan olmanın önemini ve yollarını bilmeleri
17. Ülkesini ve dünyayı ilgilendiren konulara duyarlılık göstermeleri,
18. Özgür birer birey olarak fiziksel, duygusal özelliklerinin; ilgi, istek ve yeteneklerinin farkına varması amaçlanmaktadır.” (MEB, 2018: 8)

Şimdiye kadar üzerinde durduğumuz Sosyal bilgiler dersinin ve Sosyal Bilgiler Öğretim Programının genel amaçlarına ulaşmamızda yerel tarih öğretimi vazgeçilmez bir yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır.

2.2 TARİH ÖĞRETİMİ

Tarih, geçmişte yaşanan olayları; yer, zaman ve kişilerini göstererek belirli bir kaynağa dayandırarak sebep-sonuç ilişkisi içerisinde inceleyen bilim dalıdır (Köstüklü, 1998). Bu tanıma bakıldığında anahtar kavramların geçmiş, yer, zaman, kişiler, kaynak ve sebep sonuç ifadeleri olduğu görülmektedir.

İnsan sosyal bir varlıktır. Bu nedenle çevresiyle birlikte yaşamaktadır. Sağlıklı bir hayat ve düşünce tarzı için önce insanın kendisini tanıması gerekir. Geçmişten günümüze gelen sorulara cevap verebilmek için önceliğimiz tarihe başvurmaktır. Tarih milletlerin hafızasıdır. Bir insan için hafıza ne ise bir millet için de tarih aynı öneme sahiptir. Hafızasını yitiren bir insan kendini tanıyamaz ve istikrarlı bir geleceği olamaz. Bu nedenle milletlerin ve toplumların varlıklarını sağlıklı bir şekilde sürdürebilmeleri için tarihlerini öğrenmeleri gerekir (Köstüklü, 2003). Tarih, geçmiş hakkında bilgi vermenin yanında bugünü anlamamızı ve geleceği daha iyi görebilmemizi sağlayan bir

bilimdir. Ancak geleceği görebilmemizin tarih ile ilgili yapacağımız doğru yorumlara bağlı olduğunu da unutmamak gerekir (Öztaş, 2007).

İnsanların kültür seviyelerinin yükselmesine ve manevi değerlerinin gelişmesine katkı sağlayan tarih, insanın kendini anlatmasını sağlaması, değerleri ve inançları inceleme fırsatı vermesi ve bu incelemenin sonucunda doğru sonuçlara varmasını sağlayan bir düşünce tarzı geliştirmesi, bu düşünceyle toplumu anlayabilmesini de sağlaması açısından önemli bir role sahiptir (Akbaba, 2003: 8).

Sosyal bilimlere temel oluşturan bir çok alan içerisinde tarih biliminin önemli bir yeri vardır. Ülkemizde ve dünyada tarih, başlıca bir alan kabul edilmektedir ve okullarda ders olarak okutulmaktadır. Tarihin en temel amacı insanları ve toplumu geliştirmektir. (Paykoç, 1991).

Sosyal bilgiler öğretimi ile tarih öğretimini birbirinden ayıramayız, çünkü tarih dersi ile sosyal bilgiler öğretimi yakın ilişki içerisinde. (Kozan, 2002). Kişisel, sosyal, zihinsel ve psikomotor yönlerden bir bütün olarak insanı yetiştirmede tarih öğretiminin önemli bir yeri vardır. Ayrıca tarih öğretiminin, insanın sosyalleşmesinde, kültürel mirasın aktarılmasında ve etkin vatandaşlık eğitiminin verilmesinde önemli bir yeri vardır (Akbaba, 2003)

Tarih öğretimi sayesinde birey kendisinin ve toplumun sürekli bir gelişim sürecinde olduğunu kavrar ve bu değişim sürecinin nedenlerini anlayarak gelecekte ki durum hakkında bilgi sahibi olur. Birey tarih öğretimi sayesinde kendi başına kanıtları değerlendirerek bağımsız yargıya varma yeteneğini geliştirir. (Işık, 2002). Tarih öğretiminde ana hedef olguları ezberlemekten çok, beceriler kazanmak olmalıdır. Öğrencilerin, tarih disiplininin ana özelliklerinin farkına varmalarında sınıf ortamı çok önemlidir. Öğretmen bilgiyi veren olarak bulunmamalı, öğrenci aktif öğrenme ile bilgiye ulaşmalıdır.

Tarih öğretimi, kültürel mirasımızın önemli bir parçasıdır. İnsanlarda özümleme sentez ve öteleme gibi eğitimsel becerileri geliştirir. Her öğrenciye bilmesi gereken fikir ve kavramları öğretmede gereklidir. Geniş bir literatür içerir ve dünya vatandaşlığı için eğitimde önemli bir unsurdur. Öğrencileri iyi birer vatandaş ve milletin sadık taraftarları yapması, toplumu kaynaştırması bakımından önemli ve gereklidir (Nichol, akt. Öztaş, 2000)

“Milli Eğitim Bakanlığı, Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 2008 yılında yayınladığı 10'uncu sınıf tarih dersi programında tarih dersinin genel amaçları şöyle sıralanmaktadır:

- a) Atatürk ilke ve inkılâplarının, Türkiye Cumhuriyeti'nin siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik gelişmesinde ki yerini kavratarak öğrencilerin laik, demokratik, ulusal ve çağdaş değerleri yaşatmaya istekli olmasını sağlamak.
- b) Geçmiş, bugün ve gelecek algısında tarih bilincini kazandırmak.
- c) Türk tarihini ve Türk kültürünü oluşturan temel öge ve süreçleri kavratarak, öğrencilerin kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesinde sorumluluk almalarını sağlamak.
- d) Milli kimliğin oluşumunu, bu kimliği oluşturan unsurları ve milli kimliğin korunması gerekliliğini kavratmak.
- e) Geçmiş ve bugün arasında bağlantı kurarak milli birlik ve beraberliğin önemini kavratmak.
- f) Tarih boyunca kurulmuş uygarlıklar ve yaşayan milletler hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlamak.
- g) Türk milletinin dünya kültür ve uygarlığının gelişmesindeki yerini ve insanlığa hizmetlerini kavratmak.
- h) Öğrencilerin kendilerini kuşatan kültür dünyaları hakkında meraklarını gidermek.
- i) Tarihin sadece siyasi değil, ekonomik, sosyal ve kültürel alanları kapsadığını fark ettirerek hayatın içinden insanların da tarihin öznesi olduğu bilincini kazandırmak.
- j) Tarih alanında araştırma yaparken tarih biliminin yöntem ve tekniklerini, tarih bilimine ait kavramları ve tarihçi becerilerini doğru kullanmalarını sağlamak.
- k) Öğrencilerin farklı dönem, mekân ve kişilere ait toplumlar arası siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik etkileşimi analiz ederek bu etkileşimin günümüze yansımaları hakkında çıkarımlarda bulunmalarını sağlamak.
- l) Barış, hoşgörü, karşılıklı anlayış, demokrasi ve insan hakları gibi temel değerlerin önemini kavratarak bunların korunması ve geliştirilmesi konusunda dıyarlı olmalarını sağlamak.
- m) Kendi kültür değerlerine bağlı kalarak, farklı kültürlerle etkileşimde bulunabilmelerini sağlamak.
- n) Kültür ve uygarlığın somut olan ya da olmayan miras üzerinde tarih araştırmaları yaparak çalışkanlık, bilimsellik, sanatseverlik ve estetik değerleri kazandırmak.
- o) Öğrencilere, tarihsel anlatıları yazılı ve sözlü ifade ederken Türk dilini doğru ve etkili kullanma becerisi kazandırmaktır." (MEB, 2008: 3-4)

2.3 YEREL TARİH

Yerel tarih, sıradan insanların belirli bir yerde yaşamını veya yaşamakta olan toplumların kökenlerini, gelişimlerini, yaşam biçimlerini, sosyal-kültürel-ekonomik

gelişmelerini inceleyen bir alandır (Aslan, 2000). İnsanın kendi yaşadığı çevresi, mahallesi, köyü ve ili denildiğinde yerel tarih akıllara gelmektedir (Metin ve Oran, 2014). Bir başka deyişle yerel tarih, yaşadığımız yerleşim yerinin geçmişinin, tarihi açıdan incelenmesi, korunması, öğrenilmesi ve öğretilmesini hedefleyen bireysel ve örgütsel çabalar olarak tanımlanabilir (May, 1974; Danacıoğlu, 2001: Akt. Demircioğlu, 2005). Bu tür bir tarih ulusal tarihle kıyaslandığında mikro bir tarih anlayışını ifade eder. Mikro tarihçilik, insanın, bireyin tarihidir. Bizim evimizde, mahallemizde yaşanan olayları anlatır. Mikro tarihçiliği yaşayabilir, hissedebilir, ona dokunabiliriz (Erpulat, 2003). Tarih eğitimi açısından düşünüldüğünde ise yerel tarih öğretimi, öğrencilerin sadece seyrettikleri bir film değil, kendilerinin bizzat oyuncu oldukları sürekli bir oyundur (Steele, Akt. Özbaran, 1997).

Tarihsel olarak bir sınırlılığı olmayan yerel tarih çalışmaları; bir veya birkaç köy, küçük veya orta ebatta bir kasaba veya eyaletten daha büyük olmayan bir coğrafi birim araştırmasını ifade ettiğinden coğrafi sınırlara sahiptir (Qoubert, Akt. Çulha, 2005).

Çocuklar ve gençler için, içinde yaşadığı çevre ve toplum anlamlı ve memnuniyet verici olmak durumundadır. Bu durum, onların temel zihinsel ve duygusal ihtiyaçlarını yakın çevrelerinden ve içinde yaşadıkları toplumdaki gıdermeleri ile mümkündür (Safran, 2006). İnsanlar yaşadıkları coğrafyayı daha çok tanımayı ve bilmeyi ister. Kendi bölgesinde yerli turist gibi gezinmekten ziyade, çevresine daha duyarlı olmayı amaçlar (İlyasoğlu, 2001). Böylece insanlar çevresinde ki kişilerle uyum içinde yaşamaya alışır ve kendilerinde ben duygusu yerine biz duygusu gelişmeye başlar. İnsanlar toplumsal birey olma yolunda önemli bir adım atmış olurlar. Toplumsallaşma sürecinin sonunda bu bireyler toplum tarafından sevilen ve takdir edilen insanlar arasına girerler (Oran, 2013).

Sosyal Bilgiler derslerinde bazı konuların yerel tarihe dayalı işlenmesiyle birlikte, öğrenciler güncel hayatla yaşamları arasında bağlantı kurmaya başlamışlardır. Yerel tarihe dayalı yapılan etkinlikler sayesinde öğrencilerde de birtakım davranış değişiklikleri meydana gelmiştir. Bu değişiklikler eğitimsel, psikolojik ve tarihsel açıdan önemli davranış değişiklikleridir. Ayrıca sosyal bilgiler dersinde yerel tarihe dayalı yapılan etkinlikler sayesinde öğrenci, okul dışında birçok insanla iletişim kurmakta, araştırma inceleme yapmakta ve hayatı sorgulamaktadır. Bu etkinliklerle öğrenci sınıf içinde kazanılması mümkün olmayan pek çok bilgi, beceri ve niteliği kazanabilmektedir. Bunun beklide en önemli sebebi de, ait olduğu ve bağlı bulunduğu

topluma dayalı yapılan çalışmalara öğrencilerin daha fazla ilgi göstermesidir (Demircioğlu, 2005).

Bulduğumuz şehir ya da kasabadaki tarihi eserler ve kurtuluş günleri tarih konularının kolayca çocuğun gözünde canlanmasını sağlar (Göksel, 1958). Yerel tarih konuları ülke tarihinin ana yapıtaşlarını teşkil eder. Yerel tarih konularından yoksun bir ülkenin tarihi yetersiz sayılır. Yerel tarih konularını içeren ülke tarihi konularının, günümüzde ortaya çıkan birçok ekonomik, toplumsal veya siyasal sorunların geçmişe giden temellerinin ve nedenlerinin anlaşılmasında ve bu sorunlara ilişkin olarak akılcı ve gerçekçi çözüm önerileri hazırlanmasında sağlayacağı yapısal katkısı bulunmaktadır (Somel, 1998).

İnsanlık tarihi denildiğinde, ne kadar ulusal ve uluslar arası askeri, siyasi ve diplomatik gelişmeler akıllara gelse de, sıradan insanların faaliyetleri ve yaşantıları da insanlık tarihinin bir parçası olarak dikkate alınmalıdır. Tarihi daha iyi kavrayabilmek için ulusal ve uluslar arası gelişmeleri takip ettiğimiz kadar, yakınımızda ve çevremizde olanları da tanımamız bilmemiz gerekir. İnsanın içinde yaşadığı toplumun ya da ailenin geçmişi o insan üzerinde çok daha önemli bir tesire sahiptir. Kişi yaşamı üzerinde geçmişin etkilerini anlamak için kendi ailesinin ve çevresinin geçmişini öğrenme ihtiyacı hisseder. Bu durum kişinin belleğini güçlendirir. Ayrıca içinde bulunduğumuz sorunları çözme konusunda yakınımızdaki, çevremizdeki tarihle ilgilenmenin faydası olacağını ve sorunların halledilmesi konusunda düşünme olanağı vereceğini söyleyebiliriz. Nasıl ki doğru ve uygun hatırlamalar için kişinin belleğini yoklaması o kişinin daha akıllıca bir karar almasını sağlayabilirse, aynı şekilde, tarihsel olarak düşünmek de kişiye, işletmeye, aileye, herhangi bir örgüte, bir kent planıcısına ya da tüm topluluğa yararlı olabilir (Somel, 1998).

Öğretmenin, görev yaptığı ilin ya da yörenin tarihin ayrıntılı bir şekilde derste anlatması onun ödevi olmalıdır. Öğretmenler, bulunduğu yerin yakın çevre tarihi ve o yörenin coğrafyasını anlatmayı daima göz önünde bulundurmalıdır (Savard, 1976).

Yerel tarihin en önemli işlevleri, hafızayı diri tutmak, güncel durumu kavramak, toplumsal, siyasi ve ekonomik genellemeleri kesinleştirmek ya da akılcı politikaların uygulanmasını sağlamaktır. Ancak bütün bu yazılanların dışında, yerel tarihin en önemli özelliğini manevi çekiciliği oluşturmaktadır. Kişinin kendi hayatını açıkça ve doğrudan etkileyen bir geçmiş hakkında bilgi edinmesinin duygusal katkısını başka hiçbir tarihsel araştırma biçimi sağlayamaz (Kyvig ve Myron, 2000; Akt. Tugay, 2004). Aile ilişkileri ile başlayan ders sürecinin öğrencilerin daha çok ilgisini çektiği ve yerel tarih

konularının da öğrencileri tarih derlerine karşı sempati ile bakmaya yönelttiği kabul edilmektedir. Öğrencilerin tarihe yönelik ilgisini artırmak için yakın çevrede bulunan tarihi ve arkeolojik yerlere gezi düzenlemek, o bölge ile ilgili harita ve planlar çizdirmek, fotoğraflı posterler hazırlamak gibi etkinliklerden yararlanılmalıdır (Aslan, 2000). Büyükbabanızın, büyükannenizin ya da anne veya babanızın neden belirli bir biçimde davrandığını, içinde yaşadığı toplumun belirli gelenekleri neden geliştirdiği, sivil örgütünüzün neden belirli konularla ilgilendiğini keşfetmek heyecan verici olabilir. İnsan kendini, zaman içerisinde hem geriye hem de ileriye doğru uzanan ve şimdiki andan daha büyük ve kalıcı bir şeyin parçası olarak hissetmesi şüphesiz ki daha tatminkâr olur (Kyvig ve Myron, 2000; Akt. Tugay, 2004).

Paykoç'un üzerinde durduğu gibi (1991), tarih dersi sınıfın sınırlarını aşmalıdır. Ancak bu şekilde öğrenciler dersi sever ve daha iyi anlar. Yerel tarih ile öğretilen bilgiler sonunda öğrenciler edindikleri bilgileri tarihi anlama ve algılamada bir vasıta olarak kullanabilirler.

2.3.1 Yerel Tarihin Gelişimi

Yerel tarihinde bir başlangıcı ve tarihi vardır. 20. Yüzyılın ikinci yarısından itibaren önem kazandığı söylenen yerel tarih ile ilgili yapılan incelemeler yerel tarihin, tarihsel arka planının oldukça eski dönemlere kadar uzandığını göstermektedir (Danacıoğlu, 2009). Antik Yunan'a ait tarih yazım geleneği, Roma tarihçiliğine kadar yerel tarih özelliği taşımaktadır. Yerel tarihin tarihi M.Ö 350-250 yıllarına, Antik Yunan dönemine dayandırılabilir. Yaşadıkları dönemi yerel özelliklerine de yer vererek anlatan dönemin bilginleri yerel tarihe ait ilk örnekleri ortaya koymuşlardır (Akçalı, 2013).

Yerel tarih araştırmalarının ilk örneklerine 16 ve 17. Yüzyıllarda kontlukların aile tarihlerine veya bölge tarihlerini ele alan çalışmalar yerel tarih yazımının erken örneklerinden biri olarak tarih sahnesine çıkarken, İngiltere ve Fransa'da 16. Yüzyılın sonlarında ortaya çıkan yerel tarihçilik toprak soylu ailelerin ve şatoların tarihlerini içermektedir. Belli bir bölgedeki bir cemaatin tarihini anlatan "parish tarihleri" bir diğer yerel tarih formlarıdır (Danacıoğlu, 2001). Aristokrat kesimin kendi tarihini yazdırmak istemesi ile dünyayı keşfetmeye, öğrenmeye yönelik duyulan tutku bu dönemde yerel tarih araştırmalarının ortaya çıkmasını etkileyen iki önemli unsur olarak söylenebilir. Dünyayı keşfetmeye ve öğrenmeye yönelik bu söz konusu tutku Avrupa ve Avrupa

dışındaki yerleri tanımaya ve öğrenmeye yöneliktir, coğrafi keşiflere dayandırılabilir (Danacıoğlu, 2009).

İngiltere’de yerel tarih çalışmaları 15. Yüzyıla kadar uzanır. Worcester’li William’ın gezileri sırasında aldığı notlar 1477-1480 yıllarını anlatır. Bu notlar dağınık ve düzensiz olmasına rağmen köyler arasında mesafeleri, yapıların boyutları gibi detaylar anlatılmıştır. Worcester’li William için İngiltere’de ki yerel tarihçiliğin kurucusu denebilir (Hoskins, 1984).

15. yüzyıldan itibaren yerel tarih çalışmalarına rastlanmasına karşın; 19. Ve 20. Yüzyılın ilk yarısından itibaren gözden düşmüş, ancak 20. Yüzyılın ortalarından itibaren tekrar gündeme gelmiştir (Demircioğlu, 2005; Aslan, 2000). 20. Yüzyılda artık İngiltere’de yerel tarih sistematik bir araştırma haline gelmiştir. Ancak aynı dönemde Fransa ve ABD’de yerel tarih çalışmaları amatör bir anlayışla sürdürülmüştür. II. Dünya Savaşı’nın ardından, 20. Yüzyılın ikinci yarısından itibaren mekân ve örgütleniş tarihinin ötesinde insanı merkeze alan bir anlayışın getirilmesi yerel tarih açısından oldukça önemli bir gelişmedir (Danacıoğlu, 2001). Bu döneme kadar tarihin siyaset merkezli gerçekleştiği görülmektedir. Tarih daha önceleri, iktidar mücadelesini belgeleyen, bunu yaparken de bir takım önemli olayları gerçekleştiği kriz olarak adlandıran dönemlerin dışında sıradan insanın ve günlük yaşamın tarihini çok dikkate almayan bir alandır. Bununla birlikte tarihsel zamanın saltanatlar ve hanedanlar ekseninde bölündüğü bu dönemde yerel tarih bile, yönetici sınıfa mensup tarihçilerin bu konuyu önemsemeleri nedeniyle sıradan insan ve gündelik yaşam yerine kilise cemaatinin yönetimiyle ilgilenmiştir (Thomson, 1999).

II. Dünya Savaşı’nı takip eden yıllarda, çevreye karşı hassasiyetin artması, çevrenin maddi ve manevi kültür izlerinin korunması gerektiği düşüncesinin yaygınlık kazanması ile yerel tarih ön plana çıkmıştır (Danacıoğlu, 2001; Akt. Demircioğlu, 2005). 20. Yüzyılın ikinci yarısından itibaren, tarihin sadece siyaset ve dini tarihlerden ibaret olmadığı; insanların, aletlerin ve yerleşim alanlarının tarihinin de araştırılması gerektiği görüşünün önem kazanması yerel tarihe olan ilgiyi artırmıştır (Özbaran, 1992; Akt. Demircioğlu, 2005). Bütün bu gelişmeler, köylerin, kasabaların, binaların, yolların ve o bölgede yaşayan insanların tarihini ön plana çıkarmış, yapılan çalışmaları hızlandırmıştır (Demircioğlu, 2005).

2.3.2 Yerel Tarih Türkiye’de Gelişimi

Türkiye’de yerel tarih öğretiminin faydasına inanılmasına rağmen bu konuda yeterli çalışma yapılmamıştır. Ülkemizde akademik düzeyde yerel tarih çalışmalarının, dünyaya göre daha geç bir dönemde başladığı ve henüz gelişim döneminde olduğu söylenebilir (Öztaşçı, 2017). Türkiye’de yerel tarih yazımı ve yayınları 1870’li yıllara dayanmaktadır. Osmanlı döneminde bölge ya da kent tarihlerinin yazılması, belediye kavramının ortaya çıkışıyla kentlerin kişilik kazanması, vilayet matbaalarının kurulması, vilayet salnamelerinin yayınlanmaya başlamasıyla ve Osmanlıya seyyahların ve gezginlerin gelmesi gibi nedenlerle 1870’lerde ancak başlayabilmiştir. Bu tarihten sonra kent tarihlerine olan ilgi artmıştır. Cumhuriyet döneminde Halkevlerinin açılmasıyla bölge ve yerleşim yerlerinin tarihine ilişkin dergi ve kitaplar ortaya çıkmıştır. Harf İnkılabı’ndan 1955 yılına kadar ülkemizde bölge ve kent tarihleri düzeyinde yapılan incelemelerin yaklaşık olarak 300 civarında olduğu tahmin edilmektedir (Aslan, 2000).

Bu dönemde cumhuriyet ideolojisini ülkede yayma toplumu aydınlatma hedefleriyle kurulan Halkevleri, kapatıldığı tarih olan 1951 yılına kadar yerel tarih alanına katkı sağlayacak kitap ve dergi çalışmaları yapmıştır. Kapatılmasının ardından satılma, atılma ve yakılma yoluyla yok edilen Halkevlerinin yayınlarına ve zengin kitap koleksiyonuna ve broşürlerine günümüzde ne yazık ki ulaşamıyoruz. Halkevlerinin gerçekleştirdiği öncü çalışmalar, 1990’lı yıllarda Anadolu’nun birçok yerinde yerel kültüre ait olan doku ve izlerin korunması yönünde sivil inisiyatiflerin çıkması konusunda etkili olmuştur (Danacıoğlu, 2009).

Yerel tarihle ilgili olarak; Satı Bey, Muallim Cevdet, Fuat Baymur, Çağatay Uluçay, Ömer Lütfi Göksel, Necdet Sakaoğlu, Ömer Lütfü Barkan, Halil İnalçık, Bahattin Yediyıldız, Nejat Göyünç, Zeki Arıkan ve Ferudun Emecen gibi tarihçilerimiz kıymetli eserler meydana getirmişler ancak bunların dışında yerel tarih alanı ile ilgili çok az çalışma yapılmıştır. Ülkemizde bölge ve kent tarihi yazımı konusunda sayıca bir birikim olmasına rağmen, bu çalışmalar Osmanlı tarihçiliğindeki gibi betimlemeler niteliğindedir ve toplumsal tarih ile buluşabilme niteliğine kavuşmamıştır (Tugay, 2004).

Danacıoğlu (2009) günümüz Türkiye'sinde yerel tarih çalışmaları ve kent tarihinin gerçekleştirildiği anlayışları dört ana başlık altında toplamıştır. Bu başlıkları şu şekilde sıralayabiliriz:

- şehircilik ve mimarlık merkezli çalışmalar (bu çalışmalar kent tarihini ve yerel tarihi yapılara indirgeyen bir anlayışa dayanır).
- Konudan konuya sıçrayan bir anlayışla gerçekleştirilen alışmalar (Bu alışmalar sınırları belli bir bölgeye dair tüm unsurları incelemek adına yapılmaktadır).
- Akademik tarihçilerin gerçekleştirdiği Osmanlı Devleti döneminde ele alan arşiv malzemesine dayanan alışmalar (Bu alışmalar yerelin merkezle ilişkisini ortaya koymak adına yapılmaktadır).
- Sınırları belli bir bölgenin Türklüğünü ve Türkleşme sürecini araştırmaya dayanan alışmalar (Bu alışmalar hem akademik tarihçiler hem de amatörler tarafından yapılmaktadır).

2.3.3 Yerel Tarih ğretiminde Faydalanılabilecek Kaynaklar

Kaynaklar, insanların geçmişteki faaliyetlerinden geriye kalan her türlü bulguyu içerir. Yazılı ve sözlü dil, coğrafik yeryüzü şekillerinin durumu ve insan yapımı maddi kalıntılar, güzel sanatlar ile fotoğraf ve film. Tarih, kaynak malzemelerinin çeşitliliği ile apayrı bir yere kavuşmuştur. Mühim olan günümüze ulaşmış kaynakların niteliğidir. Buna uygun olarak tarihçi, her türlü çalışmaya kaynaklardan başlamak zorundadır (Tosh, 2005: 31). Yerel tarih ğretimi, geçmişten günümüze ulaşabilen, yazılı ya da sözlü, işitsel, görsel, birinci veya ikinci elden kaynaklara dayalı olarak gerçekleştirilmektedir (Demircioğlu, 2005).

Yerel nitelikli kaynakları özel ve nesnel kaynaklar olarak ikiye ayırmak mümkündür. Özel kaynaklar, belirli bir toplum görüşünü gelecek kuşaklara aktarmak isteyen kaynaklardır. Yerel gazeteler, yerel ünlülerin hatıraları, şiirler-cnkler, şarkılar, sözlü tarih ürünlerini bu kategoriye dâhil edebiliriz. Bu tür kaynaklarda özel karakterleri ve belirli yorumları aktarmaya yönelik içerikler bulunduğundan büyük oranda yerel halkın sesi niteliği vardır. Nesnel kaynaklar ise, daha objektif araçlardır. Tarafsız nitelikli bu belgeler kısmen yerel gazetelerin haber sayfaları, yayınlanmamış kişisel mektuplar, eski

resimler ve fotoğraflar, mimari yapılar, teknik araç ve gereçler, plastik ve estetik objeler, kültürel gelenekler nesnel nitelikli kaynakları teşkil eder (Somel, 2000).

İnsanın mekâna, mekânın insana etkisi çerçevesinde gerçekleştirilecek yerel tarih araştırmaları kapsamında kullanılabilir birçok başvuru kaynağı bulunmaktadır. Bu kaynakların belli başlı olanları şu şekilde derlenmiştir (Kyvig ve Marty, 2011).

- a) Bibliyografyalar, kataloglar, kütüphaneler
- b) Tezler
- c) Dergiler
- d) Gazeteler
- e) Resmi Yayınlar (salnameler, DİE, İstatistikler ve Diğer Resmi Yayınlar)
- f) Ticaret Yıllıkları
- g) Şehir Rehberleri
- h) Seyahatnameler
- i) Haritalar
- j) Arşivler ve Yazma Koleksiyonları
- k) Filmler, Televizyon ve Radyo Programları
- l) Yayınlanmamış Kayıtlar (Günlük, Fotoğraf, Yazışma vb.)

Bu saydıklarımızın dışında yaşadığımız yerin tarihi ile ilgili bilgi veren her türden materyal, yerel tarih açısından kaynak olarak tanımlanabilir. Bir yörede çalışan öğretmen o yöreye ait bulduğu tüm kaynakları bir araya toplamalı, bu kaynaklardan kütüphane ya da arşiv oluşturmalıdır. Öğrenciler bu kaynaklardan kolayca yararlanmalıdır (Işık, 2002: 31). Fakat yerel tarih araştırmalarının, sadece belgelere dayalı olarak yürütülmesi bir yönüyle bu araştırmaların eksik kalmasına neden olacaktır (Öztaşçı, 2017).

Yerel tarih araştırmaları sözlü tarih yöntemini de kapsamaktadır. Sözlü tarihin yazı öncesi toplumlardaki sözlü geleneğe bakarak tarih kadar eski bir geçmişe sahip olduğunu söyleyebiliriz. Alternatif bir tarih araştırma yöntemi olarak sözlü tarih, araştırma konusuyla ilgili kişisel anıları toplamayı kullanmayı kapsamaktadır. Yerelle ilgili insan deneyimlerinin kayıt altına alınması, yerel tarih araştırmalarına sözlü kanıt sağlaması ve derinlik kazandırması açısından son derece önemlidir (Counce, 2011).

2.3.4 Yerel Tarih Öğretiminin Faydaları

Günlük deneyimlere hitap etmeyen ve ezbere dayanan tarihsel bilgi nedeniyle öğrencilerin tarihi kavramaları düzeyleri oldukça sınırlıdır. Yapılan araştırmalar göstermiştir ki, öğrencinin pasif olduğu bir derste öğrencilerin ortalama kavrama oranı %5 civarındadır. Sadece okuma ile %10, görsel ve işitsel ile %20, gösteri ile %30, gruplar arası tartışma olursa %50, uygulamalı öğreniliyorsa %75 ve son olarak başkalarına öğretiyorsa da %90 kavrama olmaktadır (Black, 2003: 29). Yerel tarih öğretimi öğrencilerin birçok duygusuna aynı anda hitap ettiği için öğrenme çok daha kalıcı hale gelmektedir.

Douch (1972, Akt. Demircioğlu, 2015: 122-123) göre, yerel tarih projesi kapsamında araştırma yapan öğrenci kendisine zaman ve mekân olarak yakın olan bildiği bir alan üzerinde çalışacaktır. Proje sırasında ortaya koyduğu ürün de iş ilkesinin hayata geçmesini sağlayacaktır. Bunların dışında yerel tarih öğretimi ile sağlanacak genel faydalar eğitimsel, psikolojik ve tarihsel açıdan olmak üzere üç başlık altında toplanmaktadır.

- Eğitimsel Açık: Güncel hayatla yaşamı bir araya getiren yerel tarih sayesinde öğrenciler, sınıf dışında da çalışmalar yürüterek, okul dışında pek çok insanla temasa geçmekte, araştırma yapmakta ve sorgulamaktadır. Bu sayede sınıf içinde kazanılması mümkün olmayan birçok beceri ve niteliği kazanmaktadır.
- Psikolojik Açık: Öğrenci yerel tarihe dayalı çalışmalar sonucunda, ait olduğu topluluğa daha fazla bağlanmakta ve öğrencilerin aidiyet duygusu gelişmektedir. Başka bir söylemle topluma manevi olarak bağlanmakta ve toplumun bir üyesi olma bilinci kazanmaktadır.
- Tarihte yaşanan olayların, bugüne getirilerek anlatılmasında sıkıntılar yaşanmaktadır. Yerel tarih bu zorluğun aşılmasına yardımcı olduğu gibi, öğretilmesi çok zor olan birçok tarihsel kavramın rahat bir şekilde öğretilmesine de yardımcı olmaktadır (Douch, 1972; Akt. Demircioğlu, 2005).

İlkokul, ortaokul ve ortaöğretim kurumlarında ders sürecinde yerel tarih öğretim etkinlikleri Demircioğlu (2005) tarafından şu şekilde sıralanmıştır.

- Öğrencilerde tarih bilincini geliştirme.
- Diğer disiplinlerle tarih arasında bağlantı kurabilme.
- Yaşadığı bölgenin fiziki, sosyal ve tarımsal yapısı hakkında bilgi edinme.

- Aktif bir öğrenme imkânı sağlama.
- Okul hayatı ile yaşadığımız dünya arasında ilişkiyi güçlendirme.
- Yakın çevresi ile aktif iletişime girme.
- Bizzat deneyim kazanma.
- Keşfetme becerisini geliştirme.
- Öğrencilerin merak isteklerini geliştirme.
- Grup çalışması ile beceri ve üretebilme yeteneği kazandırma.
- Çevresini daha iyi tanıma.
- Öğrencilerin kendi geçmişlerini tanımaya yardımcı olma.
- Öğrencide sorumluluk duygusu geliştirme.
- Tarih dersini sıkıcılıktan uzak ilginç bir ders haline getirme.
- Geçmişte kullanılan kelime ve kavramları daha kolay öğrenme.
- Geçmişten kalan tarihi eserler aracılığı ile öğrencide zaman anlayışı geliştirme.
- Tarih boyunca değişim ve gelişimin nasıl oluştuğunu ve yaşamımızı nasıl etkilediğini görebilme.
- Geçmiş, bugün ve yarın ilişkisini kurabilme.
- Yerel tarihin, ulusal tarih içerisinde görülmesine yardım etme.
- Birinci ve ikinci elden kaynakları seçme, derleme, değerlendirme ve analiz yapabilme gibi nitelikler kazanma.
- Tarihi eserleri koruma bilincini geliştirme (Mays, 1974; Graham, 1988; Akt. Demircioğlu, 2005: 73-74).

Yerel tarih öğretiminin sağladığı faydalar göz önüne alındığında bu faydaları gerçekleştirmede öğretim sürecinde yerel tarih kullanmanın önemi ortaya çıkmaktadır.

2.3.5 Yerel Tarih Öğretiminde Okul Dışı Tarih Öğretimi

Okul dışı tarih öğretimi, okulun yakın veya uzak çevresinde bulunan tarihsel nitelik taşıyan yapılar, antik kentler, müzeler gibi eğitim araçlarıyla desteklenen ve okul sınırları dışında kaynak kişilerle öğrencileri görüştürme öğretimine denmektedir. Tarihsel çevrenin ve kaynak kişilerin sağladığı birinci elden, yazılı olmayan kanıtlarla öğrenciyi karşılaştırmak okul dışı tarih öğretiminin gereklerindedir (Safran, 2006).

Safran (2006), okul dışı tarih öğretiminin faydalarını şu şekilde sıralamıştır:

- Kavram bilgisinin gelişmesi
- Beceriler
- Kanıt değerlendirme
- Değişimi ve sürekliliği algılama
- Tarihsel çevreyle empati

2.3.5.1 Yerel Tarih Öğretiminde Gezi-Gözlem

Gezi, öğrencilerin yakın çevresini tanımak için, eğitim ortamında öğrendikleri bilgiler ile hayatları arasında ilişki kurmalarıdır ve edindikleri bilgilere temel kaynaktan ulaşmaları amacıyla kullanılan bir öğretim yöntemidir. Gezi sırasında öğrenciler tüm duyu organlarını kullanarak ve yaparak-yaşayarak öğrendikleri için, kalıcı izli davranış değişiklikleri meydana gelir (Erden, 1996). Gözlem ise, Sosyal Bilimlerde ve Fen Bilimlerinde kullanılan yöntemlerin başında gelmektedir. Bir nesneyi ya da bir olayı belli bir amaca göre incelemek olarak tanımlanmıştır (Paykoç, 1986; Akt. Mazman, 2006).

Gezi ve gözlem konusunda yapılan araştırmalar, gezi-gözlem metodunu kullanarak yapılan bir dersin kalıcı etkisi olduğu ve ömür boyu hatırlandığını göstermiştir (Ata, 2002).

Coğrafya ve tarihi içinde barındıran sosyal bilgiler dersi birçok öğrenci tarafından sıkıcı ve ezber dayanan ders olarak algılanmaktadır. Gerçekte sosyal bilgiler dersi çocuğa çevresini tanıtan ve yaşadığı çevre ile çocuğu bütünleştiren bir derstir. Sosyal bilgiler üzerinde ki bu olumsuz durumu ortadan kaldırmak için öğrencilerin bilgiye kendilerinin ulaşmasının sağlanması gerekir. Gezi-gözlem metodu sınıf ortamının monotonluğunda sıkılan öğrenciyi yaparak yaşayarak öğrenmeye teşvik etmektedir. Sosyal bilgiler dersi sınıfın sıkıcı ortamından çıkarılmalı çocuğun ilgisi derse çekilmelidir. Her okulun etrafında öğretmenin işine yarayacak kaynaklar bulunmaktadır. Mühim olan öğretmenlerin yerel tarih ve coğrafya ile ilgili alanları belirlemesi ve bu doğrultuda gezi-gözlem metodunu derslerinde ağırlıklı olarak kullanmasıdır (Örten, 2008).

Ülkemiz tarihi eserler yönünden düşünüldüğünde adeta bir açık hava müzesidir. Ülkemizin bu tarihi birikiminden yerel tarih öğretiminde faydalanmamak ve gözlem

gezisi yöntemini kullanmamak büyük bir eksiklik olur. Gözlem gezisi yöntemi uygulanırken, öğrencilerin hedef davranışları kazanabilmeleri için gezinin çok iyi planlanması gereklidir. Yasal işlemlerin tamamlanmasının ardından, gitmek için seçilecek araç, gidilecek yerle ilgili ön bilgiye kadar gözlem gezisinin her anı organize edilmiş olmalıdır (Tahancı, 2002). Gezi yapılacak tarihi mekânlar üç gruba ayrılabilir. Bunlar, savaş meydanları, müze-kentler, tarihi yapılarıdır. Tarihi yapılar, arkeolojik kazılarla ortaya çıkarılan harabe ve antik kentlerdeki tapınaklar ve tiyatrolar olduğu gibi, yakın geçmişte yapılan cami, medrese, anıt mezar, türbe, çeşme gibi yapılarda olabilir (Ata, 2002).

Demircioğlu (2005) yerel tarih öğretiminde gözlem gezisi yapılabilecek alanları şu şekilde sıralamıştır:

- Yerel Saha-Kasaba: Caddeler, köyler, kasabalar
- Açık Alanlar: Muharebe alanları
- Arkeolojik Kalıntılar: Bina kalıntıları
- Binalar: Kaleler, eski evler, medreseler, konaklar
- Müzeler
- Sanat Galerileri
- Tiyatro ve Sinemalar (Haydn, Arthur ve Hunt, 1997; Akt. Demircioğlu, 2005).

Yapılacak bu alan gezilerinin öğrenciye katkıları “tarihsel bilgi, öğretimi yapılamayan konuların daha iyi öğretilmesi, sınıfta öğretimi yapılamayan konuların öğretimi, empati, genel faydalar” şeklinde başlıklar altında toplanabilir (Demircioğlu, 2005). Bu faydalarının yanında ayrıca öğrencilerde;

- Gözlem, sınıflama, analiz değerlendirme yetenekleri gelişir.
- Tarihsel süreklilik ve değişim anlayışı gelişir.
- Çevre bilinci gelişir.
- Kronoloji anlayışı gelişir.
- Değişim, benzerlik ve farklılık anlayışı gelişir.
- Sebep- sonuç ilişkisi gelişir.
- Geçmişle günümüz arasında bağ kurmayı geliştirmede yardımcı olur (Demircioğlu. 2005).

2.3.5.2 Yerel tarih Öğretiminde Müze Ziyaretleri

Sosyal bilgiler ders sürecinde yerel tarih öğretilirken müzelerin ve tarihi mekânların kullanılması öğrencide, çevre bilinci, kültürel mirasa sahip çıkma, sınıflama, düzenleme, gözleme, çıkarım yapma, kestirme, akıl yürütme gibi becerilerini geliştirecektir (Ata, 2002). Tarih öğretimi en iyi şekilde tarihsel olay, kişi ve olgulara şahit olduğumuz zaman mümkündür. Bu durumun gerçekleşme imkânı olmadığı için en fazla öğrenmeyi gerçekleştirmek için tarihsel bilginin konusuna uygun model ve numunelerden yararlanmak uygun olacaktır. Bu da müzeler, tarihsel alanlar ve mekânlarda yapılacak öğretim yaşantılarını kapsar (Şimşek, 2003).

Müzeler yaygın eğitim kurumu olarak halkı eğitmek ve halka tarihi öğretmek amacıyla kurulmuşlardır. Gelen ziyaretçiler eğlenirken aynı zamanda öğrenirler, bu açıdan müzeler kültür merkezi niteliği taşırlar (Maccano, 2002). Müzeler her yaş grubuna hitap ederler. Çocukların sergileri ve eserleri anlayabilmeleri için özel ilgiye ihtiyaçları vardır. Müzeler çocukların ilgisini çekecek biçimde özenle düzenlenmelidir (Shabbar, 2001).

Demircioğlu (2005), müze ziyaretlerinin öğrencilerde önemli davranış değişiklikleri meydana getirebileceğini belirtmiştir. Öğrencilerde meydana gelecek davranış değişikliklerini şu şekilde sıralayabiliriz:

- Empati geliştirme ve hoşgörülü olma
- Grup halinde çalışmayı öğrenme
- Sorun çözebilme ve analitik düşünebilme
- Gözlem yeteneğini geliştirme
- Tarihi anlama ve günümüzle bağ kurabilme
- Tarihi eserleri koruma alışkanlığı kazanma
- Tarihsel değişimi anlayabilme
- Üst düzey zihinsel beceriler kazanma
- Tarihle ilgili temel kavramları öğrenebilme
- Yeni şeyler üretme becerisi kazanma
- Kanıtları değerlendirebilme (Safran ve Ata, Akt. Demircioğlu, 2005).

2.3.5.3 Yerel Tarih Öğretiminde Sözlü Tarih

Sözlü tarih, Amerika'nın en ünlü kurumlarından biri olan Oral History Association (Sözlü Tarih Kurumu) tarafından şöyle tanımlanmıştır:

“ Sözlü tarih, hem sözlü tanıklığın kaydedilmesi ve korunması hem de süreç içinde üretilmesidir. Geçmişin anlaşılmasına katkı sağlamak için kalıcı bir kayıt oluşturmanın bilincinde olan görüşmecinin hikâyesinin birebir şahidi olan kaynak kişiyle yaptığı görüşmenin ses ya da videoyla kaydedilmesiyle başlar. Bir sözlü belge, yani sözlü tarih, bu sürecin sonucudur ve başka kullanıcılar, araştırmacılar ve halk için saklanarak ulaşılabilir hale getirilir.” (OHA, 2016; Akt. Dere, 2017)

Genel tarihlerin soğuk ve mesafeli tutumuna karşı yerel tarihler daha insani, sıcak, bizden olan yanıyla insanların ilgisini çekmektedir. Yerel tarih çalışmalarına ilgi gösteren bireyler yanı başlarındaki aile, bina, mahalle, işyeri, topluluk gibi alanlara yönelmişlerdir. Özellikle yakın geçmişte yaşanan tarihin birçok kaynağının kısa zamanda yok olmasının getirdiği belge eksikliği yakın geçmişin tarihini yazmak isteyenlerin en önemli engeli durumundadır (Metin, 2002).

Sözlü tarih geçmişin yaşayan hafızasıdır. Herkesin kendi yaşamına ilişkin anlatabileceği bir hikâyesi vardır. Bu yaşam öyküleri yüzyılın tarihi için değerli bilgiler içerir. Bunlar, benzeri görülmemiş değişiklik dönemlerinin, bu değişiklikleri yaşayan insanlar aracılığıyla doğrudan anlatımıdır. Bu tür yaşayan hafızalara şimdi başvurulmazsa sonsuza dek yok olurlar (Thompson ve Perks, 1993). Tarih, sözlü tarihle başladığı için onun geçmişi de insanlık tarihi kadar eskidir (Thompson, 1999). Sözlü tarihçiler sözlü tarihin geçmişini Çin'e ve Eski Yunan'da Herodotos'a dayandırmaktadır (Starr, 1971). Sözlü tarih 20. Yüzyılda önem kazanmaya başlamıştır. Bu durumun en temel sebebi insan sesinin kaydedilmesine yarayan cihazların yaygınlaşmasıdır. Bilinen ilk modern sözlü tarih çalışması 1947 yılında, Colombia Üniversitesi'nde Alan Nevins tarafından gerçekleştirilmiştir (Roper, Akt. Demircioğlu, 2005). 1970 yıllarında sözlü tarihe verilen önemin arttığını görüyoruz. Özellikle İngiltere ve Amerika'da sözlü tarih çalışmaları okullarda hak ettiği değeri görmüştür. Günümüzde tarih dersleri içerisinde sözlü tarih bir öğretim yöntemi olarak kullanılmaktadır (Demircioğlu, 2005).

Sözlü tarih etkinliklerinin yapılmasına yönelik hazırlıklar şu şekilde sıralanmaktadır:

- Konunun seçilmesi
- Görüşme yapılacak kişilerin belirlenmesi
- Soruların hazırlanması

- Görüşmeden elde edilen bilgilerin düzenlenmesi
- Etkinliğin toparlanması (Paykoç, 1991; Akt. Safran, 2006).

Son dönem tarih çalışmalarında artarak kullanılmaya başlanan sözlü tarih, kişilerin hafızalarını bir kaynak olarak benimseyen yöntemdir. Çalışma yapılan alanda yeterli yazılı malzeme bulunmadığında başvurulan sözlü tarih, yazılı kaynaklara dayalı tarih araştırmalarının hiçbir zaman alternatifi değildir. Batılı ülkelerde 50 yıllık bir süreç içerisinde büyük gelişme kaydeden sözlü tarihin bu gelişimi ülkemizde de yaşaması Türk tarihine önemli katkılar sağlayacaktır (Metin, 2002).

Ortaokul sosyal bilgiler dersinde sözlü tarih etkinlikleri, öğrencilerde birçok davranış değişiklikleri gerçekleştirebilir. Bu etkinliklerin faydalı şu şekilde sıralanabilir:

- Öğrencilerin araştırma becerileri gelişir.
- Öğrencilerin soru sorma becerileri gelişir.
- Öğrencilerin sosyal kişilik becerileri gelişir.
- Öğrencilerin ortak çalışma becerileri gelişir.
- Süreklilik ve değişim gibi kavramları öğrenmesinde yararlı olur.
- Öğrencilerin mukayese edebilme becerilerini geliştirir.
- Okul ve yaşam arasında köprü vazifesi görür.
- Öğrencilerin gözlem becerisi gelişir.
- Öğrencilerin eleştirel düşünebilme becerileri gelişir.

Yukarıda sayılan ve buna benzer beceriler sosyal bilgiler dersinde öğrencilere kazandırılması düşünülen becerilerdir. Yerel tarih konularının öğretiminde sözlü tarih etkinlikleri ile öğrencinin kazanması istenen davranışlar ve beceriler verilebilir (Örten, 2008).

2.3.6 Yerel Tarih Öğretiminde Fotoğraf, Resim vb. Kullanımı

Tarih derslerinde farklı öğretim yöntemleri ve buna bağlı olarak farklı öğretim materyallerinin kullanılması dersten beklenen; öğrencinin zaman algısı ve bunu toplumsal değişimle ilişkilendirmesi, anlatım kapasitesinin geliştirilmesi, empati geliştirmesi, bir konuda araştırma yapabilme kapasitesinin geliştirilmesi, kavramları ve dilimizi doğru kullanabilme ve düşüncelerini yazıya dökme yeteneklerinin gelişmesinde önemli katkılar sağlayacaktır (Tekeli, 2000). Değişim ve süreklilik kavramlarını çocuklara daha iyi kavratan tarihsel resim ve fotoğraflar, tarihsel olayların

belirli zamanlarda belirli kişilerce görsel tasviridir. Bu tasvirler her zaman gerçeği göstermese de, kanıta dayalı olduğu için öğrencinin görsel belleği gelişerek tarihsel olayları hayal etmesi kolaylaşacaktır (Şimşek, 2003). Tarih ve sosyal bilgiler derslerinde, öğrencilere kazandırılması gereken davranışları öğretilmesi amacıyla her türden tarihi ve güncel resim, fotoğraf ve karikatürden faydalanılması işlemi, resimlere dayalı öğretim yaklaşımı olarak tanımlanabilir (Demircioğlu, 2005). Görüntülü iletiler, okumaya nazaran zihinde daha kolay çözümlenmektedir. İmgeler, izleyicinin ilgisini ve dikkatini daima canlı tutmaktadır(Çetin, 2012).

Amerika Ulusal Sosyal Bilgiler Konseyi (NCSS) yayımladığı standartlarda “ Öğrencilerin, geçmişini öğrenirken değişik kaynakları (mektup, günlükler, harita, fotoğraf vb.) kullanabilmeli” denmektedir (Akbaba, 2005). Öğretimde kullanılan materyal ile öğrenci ne kadar etkileşim içinde olursa, öğrenme o oranda kalıcı olacak, aynı zamanda görsel sembollerle öğrencinin dikkatini çekeceği için öğrenmeye renk katacaktır (Şimşek, 2003).

Fotoğraf, resim ve görsellerin sosyal bilgiler ve yerel tarih öğretiminde kullanılmasının katkıları şu şekilde sıralanabilir:

- Öğrencinin hayal gücünü kullanmasına yardımcı olur
- Geçmişteki olayları daha rahat tasvir etmesine yardımcı olur
- Öğrenciler görsel materyaller ile mantıklı hipotezler kurabilir ve bunları test eder
- Tarihin zor kavramları daha rahat öğrenilir
- Geçmişin değişik bölümlerinden birçok bilgiyi güncelleştirerek günümüze getirir
- Gerçeklerle yorumlar arasında ki farkı daha kolay görebilir
- Tarihin soyut konularını somut hale getirir
- Öğrencilerde motivasyon artışı sağlar
- Öğrencilerde kalıcı öğrenmeler gerçekleştirir
- Tarihsel süreç içerisinde meydana gelen değişimi gösterir (Demircioğlu, 2005).

2.3.7 Yerel Tarih Öğretiminde Uyulması Gereken İlkeler

2.3.7.1 Yakından Uzağa İlkesi

İlkokul ve ortaokul çağında öğretimin düzenlenmesinde yakından uzağa ilkesi çok önemlidir. Bu ilkeye göre önce çocuğa yakın çevresinde ki olgu ve olaylar tanıtılmalı, yakın çevresinde ki sosyal olayları gözleme ve inceleme olanağı sağlanmalı, daha sonra ülkemizdeki ve dünyadaki örneklere geçilmelidir (Erden, 1996: 75). Yerel tarih öğretimi sürecinde yakından uzağa ilkesinin kullanılmaması düşünülemez. Derslerinde yerel tarih öğretimi uygulayan bir öğretmen, konulara öncelikle çevresinden başlamalıdır (Göç, 2008: 44). Yakından uzağa ilkesine derslerinde uyma, öğretmenin düzeyini yükseltecektir (Sevindik, 2010; Akt. Oran, 2013).

2.3.7.2 Somuttan Soyuta İlkesi

Çocuklar somut işlemler aşamasına ancak 11 yaş civarında ulaştıkları araştırmalar sonucu tespit edilmiştir. Çocukların soyut kavramlarla düşünebilmeleri 15 yaş öncesinde genelde çok az olduğu belirlenmiştir (Safran, 1998). Çocuklar için genellikle tarih derslerinin çok zor ve itici, anlaşılabilir gelmediği bilinmektedir. Bu durumun en temel sebebi tarih derslerinin çocukların kavrama düzeyleriyle soyut bir şekilde karşılarına çıkarılmasından kaynaklanmaktadır (Işık, 2002). Ortaokul öğrencilerinin yaş gurupları 15 yaş altı olduğu için öğrencilere soyut özellikler taşıyan tarihi bilgiler verildiğinde öğrencilerin dersi anlaması ve öğrenmesi zorlaşmaktadır.

Öğrenci ders sürecinde derslerle ilgili eşya, nesne, mekân vb. etkileşim halinde olmalıdır. Öğrenci öğrenme sürecinde bu şekilde aktif olduğunda ders sıkıcı, itici ve ezbere dayalı ders olmaktan çıkacak, sevilen ve ilgi duyulan bir ders haline gelecektir (Örten, 2008). Ayrıca yerel tarih konuları ders sürecinde kullanıldığında öğrenci soyut kavramları somut hale getirecektir.

2.3.7.3 Bilinenden Bilinmeyene İlkesi

Öğrencilerin mevcut şema ve zihinsel süreçleri içerisinde bilgi ve tecrübelerine dayanarak, yeni bir takım bilgi ve tecrübeleri eski bilgileri üzerine yapılandırması bilinenden bilinmeyene ilkesi olarak bilinir. Yeni öğrenilen bilgilerin eski bilgiler ile kıyaslanarak yeri ve zamanı geldiğinde mevcut bilgileri doğrularak geliştirmesi ve

öğrencinin bilgi sisteminin bu sayede daha kalıcı hale getirilmesi sağlanır (Sevindik, 2010; Akt, Oran, 2013).

Çocuk yeni bir bilgi öğrenirken daha önceden öğrendiği bilgilerle bağlantı kurarak daha kalıcı bir öğrenme gerçekleşir. Buradan yola çıkarsak, öğretim sürecinde önce öğrencilerin ne bildikleri yani bilgi düzeylerini öğrenmemiz gerekir. Öğrencinin bildikleri kendisine anlamlı ve kolay gelir (Büyükkaragöz ve Çivi, 1999). Öğrencilerin yeni öğreneceği bilgileri eski bilgilerle temellendirmek, gerektiğinde eski bilgileri doğrulayarak geliştirmek, öğrenmeyi daha kalıcı hale getirebilir (Örten, 2008).

2.3.7.4 Açıklık İlkesi

Öğretmenlerin ders işleniş sürecinde, öğrencilerin mümkün olduğu kadar fazla duyu organına hitap ederek öğretimi kolaylaştırmasına açıklık ilkesi denilmektedir. Öğretim sürecinde öğrencilerin ne kadar çok duyu organ işlerse o oranda öğretim açık, kolay ve anlaşılır olmakta ve öğrenme o ölçüde kalıcılık kazanmaktadır (Işık, 2002). Öğrencilere ders anlatılırken, öğrenci seviyesine uygun olarak, öğrencilerin hızlı kavrayabileceği cümleler ile öğrencilerin yakın çevresinden ve öğretmen kendi geçmiş bilgi ve tecrübelerinden örnekler vererek öğretimde açıklık ilkesini uygulayabilir (Ergün ve Özdeş, 1997).

2.3.7.5 Hazır Bulunuşluk İlkesi

Öğrencilerin hafızalarında olan eğitim ortamına getirdiklerinin tamamı hazır bulunuşluk olarak değerlendirilebilir. Dersin işleniş sürecinde kullanılan kavramlar öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerine uygun olmalıdır. Verilen örnekler öğrencilerin yakın çevrelerinde yer almalıdır (Sönmez, 1999).

Tarih ve sosyal bilgiler konularının işleniş sürecinde öğrencilerin hazır bulunuşlukları göz önünde bulundurulmalıdır. İşlenen konunun içeriği doğrultusunda verilen örnekler seçilirken mümkün olduğu kadar çocuğun içinde yaşadığı çevreden seçilmelidir. Öğrenci verilen örnekleri bildiği ve gördüğü için bu onun hazır bulunuşluğu açısından önemlidir (Işık, 2002).

2.3.7.6 Etkin Katılım İlkesi

Öğrencilerin yeni bir davranış öğrenmeleri için bir yaşantı geçirmesi, çevresindeki uyarıcılarla etkileşim yaşaması başka bir deyişle öğrenmek için etkin olması gerekmektedir. Öğrenciler derse aktif katıldıklarında daha hızlı ve iyi öğrenmekte yaptıkları işten de zevk almaktadırlar. Buna karşılık ders sürecinde pasif kalan öğrenciler öğrendiklerini çabuk unutmakta, ders sırasında sıkılmakta ve öğrenme isteği oluşmamaktadır (Erdem, 1996).

Öte yandan öğrencilerin aktif öğrenmesinin daha etkili olduğu sonucu ortaya çıkınca öğretim sürecinde aktiflik ilkesinin önemi daha da artmıştır. Günümüzde artık, sadece dinleyerek anlamaya çalışan öğrenci yerine derse aktif katılan, soru soran, bazı konuları kendine özgü teknikle araştırmaya çalışan, gözlemleyen, düşünüp sonuç çıkararak ve bu şekilde derse katılan öğrenciler istenmektedir (Ergün ve Özdeş, 1997).

2.3.7.7 Öğrenciye Görelilik İlkesi

Bu ilkeye “çocuğa uygunluk” veya “öğretimi bireyselleştirme ilkesi” de denmektedir. Ders programları hazırlanırken ve ders işleniş sürecinde öğretim şekli ve yönteminin, öğrencilerin fiziki ve psikolojik gelişim özellikleri, ilgi ve ihtiyaçları ile olayları kavrama gücünün göz önünde bulundurulmasıdır (Ergün ve Özdeş, 1997).

İlköğretim sosyal bilgiler öğretim programı hazırlanırken bu ilkenin mutlaka göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Bazı öğrencilerin sosyal bilgiler dersini sevmemeleri bu sayede engellenmiş olur (Doğanay, 2002).

Yerel tarih öğrencilerin sürekli aktif olarak yaşadıkları çevrenin tarihidir. Öğretmenler öğrencilerin aktif olmasını esas alan tekniklerle (gözlem gezisi, müze ziyareti vs.) yerel tarih konularına eğildiklerinde, öğrencilerin tarih konularına ilgisi artacak ve yaparak yaşayarak öğrenme gerçekleştiği için öğrenme daha kalıcı izli olacaktır (Göç, 2008).

3. BÖLÜM

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Yerel tarihi konu alan ülkemizde ve dünya genelinde birçok çalışma bulunmaktadır. Bu başlık altında son yıllarda kendisine yer bulmaya başlayan yerel tarih öğretimi konusunda ülkemizde yapılan çalışmalara yer verilmiştir. Söz konusu araştırmaların sonuçları paylaşılarak araştırma konusuna yönelik genel bir bakış açısı oluşturulmaya çalışılmıştır. Bahsedilen örnek çalışmalarla ilgili kısa değerlendirmeler yapıp, alanyazına katkılarından bahsedilerek araştırmalara ait genel bilgiler sunulmuştur.

Yapılan araştırmalarda 15 tez çalışmasına ve 2 makaleye rastlanmıştır. Bu çalışmaların uygulama düzeyi, kullandıkları araştırma yöntemi ve konu kapsamlarına yönelik sınıflamaları aşağıda sunulmuştur.

Yerel tarihi konu alan araştırmaların çalışma grupları incelendiğinde 4 araştırmanın ilköğretim öğrencilerini, 3 araştırmanın ortaöğretim öğrencilerini, 3 araştırmanın da öğretmenleri çalışma grubu olarak ele aldığı görülmektedir. Araştırmalardan 1'i hem ilköğretim öğrencilerini hem ortaöğretim öğrencilerini hem de öğretmenleri çalışma grubuna dâhil etmiştir. 1 çalışmada ise araştırmacı öğrencileri, öğretmenleri ve yörede yaşayan halkı çalışma grubuna dâhil etmiştir. Bir diğer araştırmada ise ilköğretim öğrencileri ve velilerin çalışma grubuna alındığını görmekteyiz.

Araştırma yöntemlerine göre değerlendirme yaptığımızda nicel, nitel ve karma araştırma yöntemlerinin kullanıldığı görülmektedir. 6 araştırma ile en fazla kullanılan yöntemin nitel araştırma olduğu gözlemlenmiştir. Bu çalışmaların 5'i durum çalışması 1'i ise örnek olay çalışması şeklinde desenlenmiştir. Araştırmaların 5'i ise nicel araştırma yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bunlardan 3'ünde ön test-son teste dayalı deneysel model kullanılırken 2'sinde tarama şeklinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmalardan 3'ünde ise karma yöntem kullanılmıştır. Gerçekleştirilen 15 tez çalışmasının 4'ünde kullanılan yöntemin literatür taraması olduğu gözlemlenmiştir. Bu tez çalışmalarından 2 tanesinin başlık ve sunuş kısmında tarih öğretimi ve yerel tarihin kullanılmasından söz etmesine rağmen, içerik olarak ele aldıkları ilçelerin tarihini farklı açılardan sunan birer incelemeden öteye gidemedikleri tespit edilmiştir.

İncelenen araştırmaların yerel tarih öğretimi çerçevesinde ele aldıkları konuların kapsamına ve sayılarına yönelik genel bir çerçeve olarak Şekil 1.1 sunulmuştur.

Literatür taramasına dayalı	4
Akademik başarıya etkisi	4
Öğretmenlerin yöneme ilişkin tutum ve görüşleri	3
Öğrencilerin yöntemin kullanımına ilişkin görüşleri	4
Öğrencilerin derse yönelik tutumlarına etkisi	3
Öğrencilerin değişim ve sürekliliği algılama becerilerine etkisi	1
Öğretmenlerin yöntemi kullanma durumları ve karşılaştıkları problemler	1
Yerel ve sözlü tarihe dayalı kültüre sahip yerdeki öğrencilerin bu durumdan nasıl etkilendikleri	1

Şekil 1.1 Yerel Tarih Öğretimi ile İlgili Yapılan Araştırmanın Sınıflandırılması

İncelemeye alınan araştırmaların 5 tanesi birden fazla konuyu incelemesi dolayısıyla ele alınan 17 araştırmaya ait konu sınıflandırılmasında toplam 20 adet sonuç ortaya çıkmıştır. Şekil 1.1 incelendiğinde literatür taramasını konu alan 4 çalışmaya ulaşıldığı görülmektedir. Ayrıca ulaşılan çalışmalardan 4'ü yerel tarih öğretiminin akademik başarıya etkisini, 3'ü öğretmenlerin yöneme ilişkin tutum ve görüşlerini incelemektedir. Bunların dışında yerel tarih öğretiminin öğrencilerin derse yönelik tutumlarına etkisi ile ilgili 3, öğrencilerin yöntemin kullanımına ilişkin görüşlerini inceleyen 4, öğrencilerin değişim ve sürekliliği algılama becerilerine etkisi, öğretmenlerin yöntemi kullanma durumları ve karşılaştıkları problemler ile yerel sözlü tarihe dayalı kültüre sahip yerdeki öğrencilerin bu durumdan nasıl etkilendiklerini inceleyen 1'er çalışmaya rastlanmıştır.

Verilen bilgilerle genel bir değerlendirme yapılmıştır. Alanyazında örnek araştırmalara ait detaylar aşağıda sunulmuştur.

Işık (2002), sosyal bilgiler öğretimi alanında yapmış olduğu yüksek lisans tezinde, yerel tarih öğretimi ve yerel tarih konularının işlenmesinin öğrencinin tarih dersine olan yaklaşımına ve tutumuna olan etkisini tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırmanın katılımcılarını 6. Sınıfa devam eden 15 deney ve 15 kontrol grubu olmak üzere toplam 30 öğrenci oluşturmuştur. Kontrol gruplu ön test-son test modeline dayalı deneysel desenin kullanıldığı çalışmanın verileri, araştırmacı tarafından hazırlanan çoktan seçmeli 50 sorudan oluşan bir başarı testiyle elde edilmiştir. Araştırmanın bulgularına göre deney grubu öğrencilerinin akademik başarı testi puanlarının, kontrol grubu öğrencilerinin puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir (t: 2,40). Araştırmacı çalışmanın sonunda, uygulama sırasındaki öğrenci yaklaşımlarına yönelik gözlemlerine de yer vermiştir. Deney grubunun tarih dersine ilgi ve meraklarının, derse katılım oranlarının kontrol grubundaki öğrencilere oranla daha fazla olduğu değerlendirmesinde bulunmuştur.

Tugay (2004), Tarih Eğitiminde Yerel Tarih Araştırmalarının Yeri: Fethiye Örneği adlı çalışmasında; önemli yerleşim yerlerinden biri olan Fethiye'yi yerel tarih açısından incelemiştir. Yüksek Lisans tezi olarak gerçekleştirilen çalışma, literatür taraması şeklindedir. Osmanlı Arşiv Belgelerinin, salnamelerin, şerhiye sicillerinin ve dönemin gazetelerinin kaynak olarak kullanıldığı çalışmanın sonuç bölümünde araştırmacı tarih eğitiminde önceliğin kişilerin meraklarını uyandırmak olduğu ve yakın çevrelerinin öğretilmesi gerektiği yargılarında bulunmuştur.

Eyriçe (2005), “Tarih Eğitiminde Yerellik: 1922-1950 Döneminde Menemen Kazası” adlı yüksek lisans tezinde, literatür taraması yöntemini kullanmıştır. Menemen kazasının 1922-1950 yılları arasında ki durumu değişik açılardan incelenmiştir. Araştırmacı, tarihte gerici Menemen İsyanı olayı ile anılan Menemen kazasının köklü bir geçmişe sahip olduğunu ortaya koymaya çalışmıştır.

Akçalı (2007), “Yerel Tarih ve Tarih Eğitimine Katkısı” başlıklı yüksek lisans tezinde, yerel tarihi tanımlamak ve yerel tarihin tarihsel süreçteki serüvenini, tarih eğitimine katkılarını ortaya koymak amacıyla bu çalışmayı yaptığını belirtir. Araştırmanın çalışma grubunu 65 öğrenci oluşturmuştur. Bu öğrenciler aile büyükleri ile sözlü tarih görüşmesi yapmış ayrıca yakın bir tarihi bölgeye gezi düzenlenmiştir. Gezinin ardından öğrencilere 5 sorudan oluşan açık uçlu bir anket uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; öğrencilerin sözlü tarih yöntemini kullanarak aile tarihi çalışmasında kalıcı bilgiler edindikleri, kendilerini tarihçi gibi hissettikleri, yapılan çalışmayı ilginç ve etkileyici buldukları şeklinde görüş belirtmişlerdir. Aile tarihi sözlü tarih çalışması ve gezi etkinliği sonrasında, derslerin daha etkili olduğu, konuların somutlaştığı, derse yönelik ilginin arttığı öğrenci görüşlerinde elde edilen bulgulardandır.

Göç (2008), “Yerel Tarih Konularının Sosyal Bilgiler Derslerinde Uygulanması: Karşılaşılan Güçlükler ve Çözüm Önerileri (Yozgat Örneği)” başlıklı yüksek lisans tezinde, tarama (survey) modeli kullanılmıştır. Yapılan araştırmanın amacı; sosyal bilgiler dersinde yerel tarih konularının uygulamanın önemini belirtmek ve Yozgat ilinin ilköğretim okulları ikinci kademe görev yapan sosyal bilgiler öğretmenlerinin yerel tarih öğretimini kullanma durumları ve yerel tarih öğretimi kullanılırken karşılaşılan sorunları incelemek olarak belirtilmiştir. Araştırmaya Yozgat ilinde görev yapan 132 sosyal bilgiler öğretmeni katılmıştır. Katılımcılara 28 sorudan oluşan yerel tarih anketi uygulanmıştır. Anket sonuçları değerlendirildiğinde, katılımcılar mesleki açıdan kendilerini yeterli görmekte, çalıştıkları bölgenin yerel tarihi konusunda ise

kendilerini yetersiz görmektedir. Öğretmenlerin derslerinde yerel tarih konularını tam olarak uygulamadıkları, uygulamaya çalıştıklarında bir takım problemlerle karşılaştıkları araştırma sonucu ortaya çıkmıştır. Ayrıca araştırma sonucunda, yerel tarih öğretiminin sosyal bilgiler derslerinde etkin bir şekilde uygulanmadığı, genç öğretmenlerin ise yerel tarih öğretimini kullanma konusunda daha istekli olduğu ortaya çıkmıştır.

Örten (2008), “Yerel Tarih Konularının Sosyal Bilgiler Üniteleri İle İlişkilendirilmesine Yönelik Bir Çalışma: Tokat Örneği” başlıklı yüksek lisans tezinde literatür taraması yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın amacı, sosyal bilgiler öğretim programında yerel tarih konularının belirlenmesi ve Tokat’a ait yerel tarih konularının sosyal bilgiler öğretim programı ile ilişkilendirilmesi olarak belirlenmiştir. Araştırmacı tarafından yerel tarih konularının hangi sınıf ve öğrenme alanı kapsamında nasıl işleneceği konusunda örnek etkinlikler hazırlanmıştır. Yerel tarihin öğretimi konusunda öğretmenlerle görüşülmüştür. Araştırma sonucunda, sosyal bilgiler öğretim programının hedeflediği davranışlar ile yerel tarih öğretiminin sağladığı yararlar arasında önemli benzerlikler olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Şahin (2011), yaptığı çalışmada, yerel tarih uygulamalarının sosyal bilgiler dersi kapsamında öğrencilerin başarılarına ve ürünlerine olan etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda yerel tarih kullanmanın öğrencilerin akademik başarılarında artışa neden olduğu belirlenmiştir.

Arslan (2012), “Yerel ve Sözlü Tarihin Ortaöğretim Öğrencilerindeki Yansımaları: Tunceli Merkez Örneği” başlıklı doktora tezinde, Tunceli merkezinde öğrenim gören ortaöğretim öğrencilerinin ailesi ve içinde yaşadığı sosyal çevre tarafından nakledilen sözlü tarihin etkilerinin neler olduğu ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden örnek olayla desenlenen araştırma sonucunda; araştırmaya katılan öğrenciler resmi tarihten çok sözlü kültüre dayalı tarihsel bilgilere daha çok inanmakta, sözlü tarih daha çok çevredeki yaşlılardan, büyükbaba ve büyükanneden öğrenilmekte, sözlü tarihe ilişkin bilgilerin ortaöğretim tarih derslerinde konu edinilmiyor oluşu öğrencilerin tarih derslerine bakışını olumsuz etkilemekte olduğu bilgisine ulaşılmıştır.

Özer (2012), “Sosyal Bilgiler Dersinde Yerel ve Sözlü Tarih Etkinliklerinin Programlanması” başlıklı yüksek lisans tezinde literatür taraması yöntemini kullanmıştır. Çalışma sosyal bilgiler derslerinde sınıf içi ve sınıf dışı etkinliklerinin programlanması amacını taşımaktadır. Araştırmacı sosyal bilgiler dersinde, ders içi ve

ders dışında yapılacak çalışmalarını yerel tarih ve sözlü tarih ekseninde programlamasını gerçekleştirmiştir.

Akçalı (2013), “ Tarih Öğretiminde Merkeze Bağımlılığın Azaltılması Yolunda Bir Çözüm Önerisi: Yerel Tarih” başlıklı doktora tezinde, tarih öğretiminde yerel tarih kaynaklarına ve etkinliklerine dayalı ders işlenmesinin öğrencilerin akademik başarılarına ve derse karşı tutumlarına karşı etkisini ölçmeyi amaçlamıştır. Araştırma nicel ve nitel yöntemlerin bulunduğu karma bir çalışmadır. Araştırma sonucunda, yerel tarih kaynaklarına bağlı olarak gerçekleştirilen derslerin öğrenci başarısına ve derse karşı tutuma olumlu yönde katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Oran (2013), “ İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Ders İçi Yerel Tarih Konusundaki Faaliyetleri Uşak İli Örneği” başlıklı yüksek lisans tezinde, sosyal bilgiler derslerinde yer alan yerel tarih konularının ders içinde sosyal bilgiler öğretmenleri tarafından anlatılıp anlatılmadığını tespit etmeyi amaçlamaktadır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması modeli kullanılmıştır. Araştırmacı Uşak il merkezinde çalışan 15 sosyal bilgiler öğretmeni ile yarı yapılandırılmış görüşme formu yaparak veri toplamıştır. Elde edilen verilere göre, öğretmenlerden çoğunluğu yerel tarihin gerekli ve önemli olduğunu belirtmiş, derslerinde yerel tarih kullandıklarını söylemiştir. Bazıları ise sosyal bilgiler müfredatında yeteri kadar yerel tarih konularının olmadığını ifade etmiştir. Bununla birlikte öğretmenlerin az bir kısmı bilgi ve doküman eksikliğinden dolayı derslerinde yerel tarih kullanmadıklarını belirtmiştir. Ayrıca araştırmaya katılan öğretmenlerden yerel tarih öğretiminde kullandıkları yöntem ve tekniklerle ilgili görüşler alındığında, en çok gezi-gözlem tekniği, daha sonra sırasıyla teknoloji kullanımı, yakından uzağa, sözlü tarih, ev ödevi, araştırma inceleme, proje ve performans çalışmalarını kullandıkları görülmüştür. Öğretmenler yerel tarihin derslerde kullanılmasıyla öğrencilerin derse karşı motivasyonlarının artacağını söylemişlerdir.

Arslan (2015), “Sosyal Bilgiler Öğretiminde yerel tarih Konularının Kullanımına İlişkin Öğretmen Tutumları” başlıklı yüksek lisans tezinde, sosyal bilgiler öğretiminde yerel tarih konularının kullanımına ilişkin öğretmen tutumlarını tespit etmeyi amaçlamıştır. 23.11.2018 tarihine kadar kısıtlama bulunan çalışmanın özetinden bilgiler edinilmiştir. Araştırmanın verileri Niğde ilinde görev yapan 137 öğretme uygulanan” Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Konularının Kullanımına İlişkin Öğretmen Tutumları Ölçeği” ile elde edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, öğretmenlerin yerel tarih konularını derslerinde kullandıkları ayrıca yerel tarih kullanımıyla ilgili öğretmen

tutumlarının, cinsiyet, kıdem, okulun bulunduğu alan ve mezun olunan fakülteye göre değişmediği görülmüştür.

Özdemir (2016), “Yerel Tarihin Sosyal Bilgiler Öğretiminde Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerisi Üzerindeki Etkisinin Değerlendirilmesi” başlıklı yüksek lisans tezinde, araştırmanın amacı, yerel tarihin yer aldığı etkinliklerin kullanılarak yapılan öğretimin öğrencilerin değişimi ve sürekliliği algılama becerisi üzerindeki etkilerini ve öğrencilerin yerel tarih kullanımını hakkındaki görüşlerini belirlemektir. Tezin kullanımı 14.03.2019 tarihine kadar kısıtlanmıştır. Nicel ve nitel yöntemlerin beraber kullanıldığı araştırma yarı deneysel desen modeline göre tasarlanmıştır. Elde edilen verilere göre, değişim ve sürekliliği algılama becerisinin, yerel tarih unsurlarının yer aldığı etkinliklerin uygulandığı deney grubunun lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Kabapınar ve Karakurt (2016), tarafından gerçekleştirilen çalışmada, Öğrencilerin Malatya'nın tarihine ilişkin farkındalık düzeyleri ve yerel tarih çalışmalarına ilişkin görüşleri ve öğretmenlerin yerel tarih ve yerel tarihin Sosyal Bilgiler programında yer almasına ilişkin görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma verilerini toplamak için 5 sosyal bilgiler ve 5 tarih öğretmenine yarı yapılandırılmış görüşme formu, ayrıca 20 ortaokul ve lise öğrencisine de 12 sorudan oluşan anket formu uygulanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen verilere göre, öğrencilerin çoğunun Malatya'nın tarihi ve kültürü konusunda yeterli düzeyde bilgi sahibi olmadıkları görülmüş, öğretmenlerin ilkokul, ortaokul ve lise düzeyinde öğrencilerde yeterli seviyede yerel tarihle ilgili bakış açısı oluşturmada etkisiz kaldıkları yargısında bulunulmuştur. Bunun yanı sıra, katılımcı öğretmenlerin yarsının yerel tarih kavramını bilmedikleri ve duymadıkları ortaya çıkarılmıştır.

Dursun (2017), “Yerel tarih Öğretimi: Mudurnu Örneği” başlıklı yüksek lisans tezinde, Mudurnu yerel tarihinin öğretimini araştırmak amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma tekniklerinden durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın kullanımı yazar tarafından 23.05.2020 tarihine kadar kısıtlanmıştır. Bu nedenle gerekli bilgiler tezin özet kısmından elde edilmiştir. Araştırmanın verileri, Mudurnu'da yaşayan yerer halka, öğretmenlere ve öğrencilere açık uçlu sorulardan oluşan Mudurnu yerel tarihinin öğretimini açıklayıcı görüşme formu uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, görüşme formu uygulanan öğretmen, öğrenci ve Mudurnu halkının yerel tarihi merak

ettikleri, bilgilerinin kulaktan dolma ve birkaç kavramdan öteye gitmediği, bir kaynak olsa ve öğretilse öğrenmek istedikleri sonucuna ulaşmıştır.

Bilicioğlu (2017), “Ortaokul Öğrencilerinin Yerel tarih Öğretimine İlişkin Görüşleri: Safranbolu Örneği” başlıklı yüksek lisans tezinde, yerel tarih konularına sosyal bilgiler dersinde yer verilmesinin önemini belirtmek ve Safranbolu ilçesinde öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin derslerde yerel tarih konularına yer verilmesine yönelik tutumlarını belirlemek amaçlanmıştır. Çalışmanın kullanımı yazar tarafında 27.02.2019 tarihine kadar kısıtlanmıştır. Bu nedenle gerekli bilgiler özet kısmından elde edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Safranbolu ilçesinde öğrenim gören ilköğretim 6,7 ve 8. Sınıfta okuyan 452 öğrenci oluşturmuştur. Araştırma sonucunda, öğrencilerin sosyal bilgiler dersini en çok tarihi yerleri gezerek işlemek istedikleri belirlenmiştir.

Öztaşçı (2017), “Yerel tarih Öğretim Yöntemini Sosyal Bilgiler Dersinde Uygulamaya Koymak. Bir eylem Araştırması” başlıklı yüksek lisans tezinde, araştırmanın amacı, sosyal bilgiler dersinde yerel tarih öğretim yönteminin nasıl uygulanabileceğini, bu yöntemin öğrencilerin gelişimlerine katkısını ve bu süreçte yaşanan sorunları saptamak olarak belirlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 6. Sınıfta eğitim gören 22 öğrenci oluşturmaktadır. 13 haftalık zaman diliminde “Küçük Tarihçiler Günümüzdeki Geçmişin İzini Sürüyor: Bir Yerel tarih Projesi” adı ile proje hayata geçirilmiştir. Çalışma sonunda, öğrencilerin tarih ve yerel tarih kavramlarına ilişkin algılarında olumlu yönde değişiklik meydana geldiği ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin yerel tarih proje sürecinde çeşitli zorluklar yaşadığı, bununla birlikte yerel tarih öğretim yönteminin öğrencilerin akademik, kişisel, sosyal gelişimlerine olumlu katkısı olduğu yapılan görüşmelerle belirlenmiştir.

Son yıllarda gündeme daha sık gelen ve kulaklarımızın duymaya aşına olduğu yerel tarih kavramı, tarihin genel olmasının aksine daha yerel bir karakter taşımaktadır. Yaşadığımız dönemde, Türkiye’deki değişimle beraber yerel olan tarih daha çok gündeme gelmektedir. Yerel tarihin gündeme gelmesiyle beraber kendi yerel tarihine sahip çıkmaya çalışan sivil toplum kuruluşlarının da etkinleşmesini sağladı. Tarih Vakfı’nın 1999 yılında başlattığı Yerel tarih Grupları Projesi, yaşadığı bölgenin tarihine sahip çıkan bireyleri yan yana getirmeyi amaçlıyor. Yerel Tarih Grupları Projesi ortak ilgi alanları yerel tarih olan bireylerin sivil girişimlerini temsil etmektedir. Yerel tarihe değer verilmesi bakımından bu tip projeler önemli görülmektedir. Bizim yaptığımız çalışmanın yerel tarih konularının sosyal bilgiler derslerinde uygulanması ve öğretmenlerin yaşadığı sorunları ortaya koyarak literatüre önemli katkı sağlayacağından

eminiz. Araştırmamızın sonunda ortaya koyacağımız çözüm önerileri sosyal bilgiler programını hazırlayan kişilere ve bu dersin uygulayıcı olan öğretmenlere referans olacaktır.



4. BÖLÜM

YÖNTEM

Araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri kaynakları, veri toplama aracı ve verilerin analizi ile ilgili bilgilere bu bölümde yer verilecektir.

4.1 Araştırmanın Modeli/ Deseni/ Yöntemi

Araştırmamızın amacı, sosyal bilgiler derslerinde öğretmenlerin yerel tarih kullanma durumlarını belirlemek ve karşılaştıkları sorunları gün yüzüne çıkarmak olduğundan nicel araştırma yöntemi ve tarama (survey) model türlerinden betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Betimsel tarama modeli, örneklem alma yoluyla evrenin geneli hakkında çıkarımda bulunma ve genellemeler yapma amacını taşır.

Araştırma modeli, araştırma sorununun en güvenilir bilimsel yolla nasıl çözüme kavuşturacağını gösteren mantık düzenidir (İslamoğlu, 2003).

Tarama modeli; geçmişte ya da şurada var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Bu yaklaşımın içinde ki betimsel tarama modeli, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla, evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örneklem üzerinde yapılan tarama ve düzenlemeleri ifade etmektedir (Karasar, 1995).

4.2 Evren ve Örneklem

Evren yapılan araştırmanın kapsamı içerisinde yer alan ortak özelliklere sahip, bulunan sonuçların genelleştirileceği gruptur. Evren çok geniş bir alanı kapsayacağı gibi istenildiğinde de daraltılabilir. Örneklem ise, araştırma evreni içerisinde çalışmanın amacına uygun herhangi bir yöntemle seçilen ve evreni temsil yeteneğine sahip birim veya elemanlar kümesidir (Ural ve Kılıç, 2005).

Araştırmanın evrenini, Sivas ili merkez, ilçeler ve köylerinde görev yapan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ortaokullarda görev yapan 361 sosyal bilgiler öğretmeni

oluşturmaktadır. Araştırmamızın örneklemini ise Sivas il merkezinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ortaokullarda görev yapan toplam 143 öğretmen oluşturmaktadır. 143 örnekleme çeşitli sebeplerle ulaşılamamış (raporlu, izinli vs.) ulaşılan 124 sosyal bilgiler öğretmeni örnekleme olarak alınmıştır.

4.3 Veri Kaynakları

Araştırmanın veri kaynağı, Sivas'ta görev yapan tüm sosyal bilgiler öğretmenleridir.

4.4 Veri Toplama Aracı

Anket, birincil kaynaklardan bilgi toplamak için geliştirilen sistematik bir soru formudur. Anketin amacı, araştırmanın problemini çözmek ve ele alınan hipotezleri test ederek bilgileri sistematik bir biçimde toplamak ve saklamaktır (İslamoğlu, 2003).

Araştırmanın veri toplama aracı olarak, Göç (2008) tarafından geliştirilen "Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi" isimli 28 sorudan oluşan bir anket kullanılmıştır. Kullanılan anketin ilk 6 sorusunda yaş, cinsiyet, mezun olunan üniversite, mezun olunan fakülte/bölüm, eğitim durumu ve öğretmenlik süresi hakkında bilgi edinilmesi amaçlanmıştır. Geriye kalan 22 soruda ise katılımcı öğretmenlerin yerel tarih öğretimi hakkında ne düşündükleri, yerel tarih ile ilgili uygulamalarını ve karşılaştıkları güçlükleri ortaya çıkarmayı amaçlayan 5'li likert türü ifadelerden oluşan sorular bulunmaktadır (Ek2).

Sivas il merkezinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ortaokullarda görev yapan sosyal bilgiler öğretmenlerine "Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi"ni uygulamak için Sivas İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden okullarda uygulamak için izin talep edilmiştir. İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün araştırma iznini onaylamasının ardından (Ek3) yukarıda belirtilen anket 2017 yılı Aralık ve 2018 yılı Şubat ayları arasında Sivas il merkezinde bulunan ortaokullarda görev yapan sosyal bilgiler öğretmenlerine uygulanmıştır. Araştırmacı tarafından Sivas merkezinde bulunan ortaokullara gidilerek bizzat uygulanmıştır.

4.5 Verilerin Analizi

Verilerin analizi için SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 24 paket programı kullanılmıştır. Anket sorularına verilen cevapların frekans (f) ve yüzdeliklerinden (%) oluşan tablolar; katılımcı sayıları, oranlar daha önce konu üzerinde edinilen bilgiler ışığında betimlenerek yorumlanmıştır.

Araştırmada bilgi edinmek için katılımcı rretmenlere sorulan cinsiyet, yaş, mezun olunan fakülte/bölüm, eğitim durumu ve rretmenlik süresi gibi bağımsız değişkenlere göre rretmenlerin ğretim sürecinde yerel tarihi kullanımına dönük anket maddelerine verilen cevaplarda farklılaşma olup olmadığına Ki-Kare (Chi-square) testi kullanılarak bakılmıştır.



5. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırma sonucunda anket verilerinin analiziyle elde edilen bulgulara bu bölümde yer verilmiştir. Öncelikle araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin, Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi'ndeki çeşitli bağımsız değişkenlere göre dağılımları yer almaktadır. Uygulanan bu anketteki değişkenler; katılımcı öğretmenlerin cinsiyet, yaş, mezun olunan üniversite, fakülte, eğitim durumları ve mesleki kıdemlerine göre dağılımlarıdır.

Betimsel veri sonuçlarından sonra, Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel tarih Anketi'ndeki diğer tüm maddelere ilişkin frekans ve yüzdelik dağılımlar yer almaktadır.

Bölümün son kısmında ilgili araştırmalar ve uygulanan ankete göre belirlediğimiz alt problemlere cevap aranmış, elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

5.1 Katılımcı Sosyal Bilgiler Öğretmenlerine Ait Bağımsız Değişkenlerin Dağılımı

Tablo 5.1.1 Katılımcı Öğretmenlerin Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	<i>f</i>	%	Geçerli %
Bay	84	67,7	67,7
Bayan	40	32,3	32,3
Toplam	124	100	100

Katılımcı öğretmenlerin cinsiyetlerine baktığımızda, 124 katılımcının 84'ü (% 67,7) erkek, 40'ı (% 32,2) bayanlardan oluşmaktadır. Buna göre araştırmaya katılan öğretmenlerimizin çoğunluğunun erkek olduğu görülmektedir.

Tablo 5.1.2 Katılımcı Öğretmenlerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Yaş	<i>f</i>	%	Geçerli %
21-31	9	7,3	7,3
31-41	76	61,3	61,3
41-51	25	20,2	20,2
51-61	12	9,7	9,7
61 ve Üzeri	2	1,6	1,6
Toplam	124	100	100

Araştırmaya 21-31 yaş aralığında 9 (%7,3), 31-41 yaş aralığında 76 (%61,3), 41-51 yaş aralığında 25 (%20,2), 51-61 yaş aralığında 12 (%9,7), 61 ve üzeri 2 (%1,6) öğretmen katılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu 31-51 yaş gurubundadır. 61 yaş ve üzerinde olan sadece 2 öğretmen araştırmaya katılmıştır.

Tablo 5.1.3 Katılımcı Öğretmenlerin Mezun Olduğu Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversite	<i>f</i>	%	Geçerli %
Cumhuriyet Üniversitesi	35	28,2	28,2
Gazi Üniversitesi	7	5,6	5,6
Selçuk Üniversitesi	4	3,2	3,2
Atatürk Üniversitesi	13	10,5	10,5
İstanbul Üniversitesi	4	3,2	3,2
Marmara Üniversitesi	9	7,3	7,3
Dokuz Eylül Üniversitesi	4	3,2	3,2
Karadeniz Teknik Üniversitesi	10	8,1	8,1
Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi	4	3,2	3,2
Erciyes Üniversitesi	3	2,4	2,4
Ankara Üniversitesi	3	2,4	2,4
İnönü Üniversitesi	3	2,4	2,4
19 Mayıs Üniversitesi	9	7,3	7,3
Süleyman Demirel Üniversitesi	1	0,8	0,8
Balıkesir Üniversitesi	1	0,8	0,8
Osman Gazi Üniversitesi	1	0,8	0,8
Anadolu Üniversitesi	4	3,2	3,2
Amasya Üniversitesi	1	0,8	0,8
Muğla Üniversitesi	1	0,8	0,8
Hacettepe Üniversitesi	1	0,8	0,8
Fırat Üniversitesi	1	0,8	0,8
Celal Bayar Üniversitesi	2	1,6	1,6
Gazi Osman Paşa Üniversitesi	3	2,4	2,4
Toplam	124	100	100

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mezun oldukları üniversitelere bakarsak, Cumhuriyet Üniversitesi'nden 35 (%28,2), Atatürk Üniversitesi'nden 13 (% 10,5), Karadeniz Teknik Üniversitesi'nden 10 (% 8,1), Marmara ve 19 Mayıs Üniversite'lerinden 9 (% 7,3), Niğde Ömer Halis Demir, Anadolu, Dokuz Eylül, İstanbul ve Selçuk Üniversitesi'nden ise 4 er kişi mezun olmuştur. Geriye kalan 28 kişi ise diğer üniversitelerden mezun olmuştur. Cumhuriyet Üniversitesi mezunları araştırmada çoğunluğu oluşturmaktadır.

Tablo 5.1.4 Katılımcı Öğretmenlerin Mezun Oldukları Fakülteye Göre Dağılımı

Bölüm	<i>f</i>	%	Geçerli %
Sosyal Bilgiler	80	64,5	64,5
Tarih	38	30,6	30,6
Coğrafya	6	4,8	4,8
Toplam	124	100	100

Tablo 5.1.4 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerin 80'i (% 64,5) Eğitim Fakültesi mezunu, 44'ü (%35,5) Fen Edebiyat Fakültesi mezunudur. Eğitim Fakültesi mezunu öğretmenler çoğunluğu oluşturmaktadır.

Tablo 5.1.5 Katılımcı Öğretmenlerin Mezun Oldukları Bölümlere Göre Dağılımı

Eğitim Durumu	<i>f</i>	%	Geçerli %
Lisans	121	97,6	97,6
Yüksek Lisans	2	1,6	1,6
Eğitim Enstitüsü	1	0,8	0,8
Toplam	124	100	100

Araştırmaya katılan öğretmenlerden 80'i (% 64,5) Sosyal Bilgiler öğretmenliği, 38'i (%30,6) Tarih, 6'sı (% 4,8) Coğrafya bölümü mezunudur. Anket sonuçlarına göre araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu Sosyal Bilgiler mezunu olduğunu belirtmiştir.

Tablo 5.1.6 Katılımcı Öğretmenlerin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

Eğitim Durumu	<i>f</i>	%	Geçerli %
Lisans	121	97,6	97,6
Yüksek Lisans	2	1,6	1,6
Eğitim Enstitüsü	1	0,8	0,8
Toplam	124	100	100

Tablo 5.1.6 incelendiğinde katılımcı öğretmenlerin 121'i (% 97,6) lisans mezunu, 2'si (% 1,6) yüksek lisans mezunu, 1'i (% 0,8) Eğitim Enstitüsü mezunu olduğunu belirtmiştir. Çıkan sonuca bakıldığında öğretmenlerin tamamına yakınının lisans mezunu olduğu görülmüştür. Yüksek lisans eğitimini tamamlamış öğretmen sayısı ise sadece 2 kişidir.

Tablo 5.1.7 Katılımcı Öğretmenlerin Hizmet Yılına Göre Dağılımı

Hizmet Yılı	<i>f</i>	%	Geçerli %
1-5	10	8	8
6-10	20	16	16
11-15	39	31,2	31,2
16-20	29	23,2	23,2
21-25	14	11,2	11,2
26-41	12	9,6	9,6
Toplam	124	100	100

Katılımcı öğretmenlerin hizmet süreleri incelendiğinde 1-5 yıl arası 10 (%8), 6-10 yıl çalışan 20 (%16), 11-15 yıl çalışan 39 (%31,20), 16-20 yıl çalışan 29 (%23,20), 21-25 yıl çalışan 14 (%11,20), 26-41 yıl arası çalışan ise 12 (%13,6)'dir. En dikkat çekici 11 yıl çalışan 10, 15 yıl çalışan 10 ve 17 yıl çalışan 12 öğretmendir.

5.2 Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Maddelerinin Frekans Ve Yüzde Dağılımları

Araştırmaya katılan öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih anketine verdiği cevaplar bu bölümde gösterilecek ve incelenecektir. Likert ölçeğine göre katılımcıların “hiç”, “kısmen”, “kararsızım”, “çoğunlukla” ve “her zaman” cevapları hangilerinin ne yoğunlukta işaretlendiği frekans ve yüzdeleri ile birlikte aşağıda ki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 5.2.1. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Maddeleri Veri Frekans Ve Yüzde Dağılımları

Sosyal Öğretimde Yerel Tarih Maddeleri	Hiç		Kısmen		Kararsız		Çoğunlukla		Her Zaman	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Madde 7. Kendimi mesleki açıdan yeterli buluyorum.	0	0,0	5	4,0	3	2,4	81	65,3	35	28,2
Madde 8. Eğitimle ilgili kitap, dergi vb. yayınları takip edebiliyorum	0	0,0	30	24,2	12	9,7	70	56,5	12	9,7
Madde 9. Çalıştığım ilin veya ilçenin yerel tarih bilgisi hakkında kendimi yeterli buluyorum.	0	0,0	12	9,7	8	6,5	82	66,1	22	17,7
Madde 10. Ortaokul Sosyal Bilgiler 6. Sınıf müfredat programı eğitimde yakından uzağa ilkesi ışığında yerel tarih öğretimi açısından yeterlidir.	7	5,6	46	37,1	21	16,9	45	36,3	5	4,0
Madde 11. Ortaokul Sosyal Bilgiler 7. Sınıf müfredat programı eğitimde yakından uzağa ilkesi ışığında yerel tarih öğretimi açısından yeterlidir.	12	9,7	48	38,7	23	18,5	34	27,4	7	5,6
Madde 12. Sosyal Bilgiler ders kitaplarında bölgelere veya illere göre yerel tarihe önem verilmesi ders kitaplarını sıkıcılıktan ve ilgisizlikten kurtarır.	2	1,6	12	9,7	16	12,9	57	46,0	37	29,8
Madde 13. Öğrencilerin yerel tarihlerini öğrenmeleri konusunda yerel tarih müzelerinin iller ve ilçeler bazında her yerde oluşması gerekir.	0	0,0	2	1,6	6	4,8	47	37,9	69	55,6
Madde 14. Yerel tarih öğretimi “yerel örneklerden yola çıkarak genel yapıyı	1	0,8	7	5,6	5	4,0	73	58,9	38	30,6

anlamlandırmak”
anlamına
gelmektedir.

Madde 15. “Tarihin daha iyi anlaşılması için, genel yerine veya genelinde yerelin ön plana çıkarılması” gerekir.

1	0,8	22	17,7	9	7,3	65	52,4	27	21,8
---	-----	----	------	---	-----	----	------	----	------

Madde 16. Sosyal Bilgiler derslerinde tarihin somutluğunu kavramada ve geçmişle bugün arasında somut bağlantı kurulmasında yerel tarihin rolü vardır.

2	1,6	11	8,9	8	6,5	59	47,6	44	35,5
---	-----	----	-----	---	-----	----	------	----	------

Madde 17. Yerel tarih öğretiminde öğrenciler, “ kendi bölgelerini dışarıdan seyrettikleri bir filmde çok içinde aktörü oldukları ve bu yerel tarihin devamını sağladıkları” bireylerdir.

1	0,8	3	2,4	12	9,7	73	58,9	35	28,2
---	-----	---	-----	----	-----	----	------	----	------

Madde 18. Sosyal Bilgiler derslerinin işleminde yerel tarih konularına başvururum.

1	0,8	20	16,1	6	4,8	70	56,5	27	21,8
---	-----	----	------	---	-----	----	------	----	------

Madde 19. Sosyal Bilgiler ders müfredatı verilirken ders saatlerinde yerel tarih öğretimine ayrı bir zaman ayırırım.

2	1,6	57	46,0	19	15,3	39	31,5	6	4,8
---	-----	----	------	----	------	----	------	---	-----

Madde 20. Ders saatlerinde, yerel tarih öğretimine ayrı bir zaman ayırmayı programın yoğunluğu etkiliyor.

4	3,2	13	10,5	16	12,9	54	43,5	36	29,0
---	-----	----	------	----	------	----	------	----	------

Madde 21. Sınıftaki öğrenci sayılarının yerel tarih öğretiminde olumsuz etkisi vardır.

18	14,5	44	35,5	13	10,5	37	29,8	11	8,9
----	------	----	------	----	------	----	------	----	-----

Madde 22. Sosyal bilgiler derslerinde yerel tarih konularına değinebilmek için görev yaptığım çevrenin yerel tarihi,

0	0,0	39	31,5	13	10,5	61	49,2	10	8,1
---	-----	----	------	----	------	----	------	----	-----

gelenek ve göreneklere hakkında araştırma yapıyorum.											
Madde 23. Görev yaptığım bölgenin yerel tarihi ile ilgili görsel materyallere (fotoğraf, video, harita mektup...) ulaşım öğrencilerime aktarabiliyorum.	0	0,0	34	27,4	8	6,5	63	50,8	18	14,5	
Madde 24. Sosyal bilgiler derslerinde yerel tarih öğretimi için arkeolojik bölge veya yerel tarihi mekânlara gezi düzenliyorum.	21	16,9	50	40,3	13	10,5	32	25,8	7	5,6	
Madde 25. Sosyal bilgiler derslerinde yerel tarih öğretiminde kaynağa bağlı sorunlarım var (arşivlerin durumu, kaynakların yönlendirici etkisi, kalıtsal materyaller sorunu)	8	6,5	51	41,1	11	8,9	44	35,5	9	7,3	
Madde 26. Sosyal bilgiler derslerinde yerel tarih öğretiminde kaynak bilgisine bağlı sorunlarım var (kaynakların dili ve sosyal bilgilere yardımı, kaynak eleştiri ve analizi, kaynak gruplarını tanımak ve ulaşmak).	6	4,8	44	35,5	27	21,8	43	34,7	3	2,4	
Madde 27. Sosyal bilgiler derslerinde görev yaptığım çevrenin gelenek ve göreneklerinin (çevrenin yaşayan tarihi) yaşlılardan öğrenilmesi ve ilgili konularla bağlantı kurulmasına dikkat ederim.	5	4,0	45	36,3	13	10,5	49	39,5	11	8,9	
Madde 28. Sosyal bilgiler derslerinde “aile tarihi”, “ ikamet edilen mahalle tarihi”,	15	12,1	55	44,4	8	6,5	32	25,8	13	10,5	

“ikamet edilen yerlerdeki dernek ve vakıf gibi kuruluşların tarihi” gibi proje ödevleri veririm.

*Tabloda bulunan frekans ve yüzde oranları araştırmanın alt problemlerinde ayrıntılı olarak incelenmiş ve yorumlanmıştır.

5.3 Araştırmanın Alt Problemlerine Ait Bulgular Ve Yorumlar

5.3.1. *Araştırma 1. Alt Problemi: Öğretmenler mesleki açıdan ve çalıştıkları yerin tarihi açısından kendilerini yeterli görmekte midir?*

Araştırmanın bu alt problemini ölçmeye dayalı olarak Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketinin 7-8 ve 9. soruları katılımcılara yöneltilmiştir. “ Kendimi mesleki açıdan yeterli buluyorum”, “ Çalıştığım ilin veya ilçenin yerel tarih bilgisi açısından kendimi yeterli buluyorum”, “ Eğitimle ilgili kitap, dergi v.b yayınları takip edebiliyorum” maddelerine göre katılımcı öğretmenlerin yanıtları incelenmiş ve tablolar halinde gösterilip yorumlanmıştır.

Tablo 5.3.1.1. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 7 Frekans ve Yüzdeleri

Kendimi Mesleki Açından Yeterli Buluyorum	f	%
Hiç	0	0
Kısmen	5	4
Kararsızım	3	2,4
Çoğunlukla	81	65,3
Her Zaman	35	28,2
Toplam	124	100

Araştırmaya katılan öğretmenlere sorulan “Kendimi mesleki açıdan yeterli buluyorum.” sorusuna katılımcılardan 35 kişi (%28,2) her zaman, 81 kişi (%65,3) çoğunlukla, 3 kişi (%2,4) kararsızım, 5 kişi (%4) ise kısmen cevabını vermiştir. Katılımcılardan bu soruya hiç cevabını veren çıkmamıştır. Katılımcı öğretmenlerin çoğunluğu 116 (%93,5) çoğunlukla ve her zaman seçeneğini işaretlemiştir. Bu sonuca göre katılımcı öğretmenlerimizin büyük çoğunluğu kendini mesleki açıdan yeterli görmekte ve kendine güvenmektedir. Katılımcı öğretmenlerimizin sadece 8’i (%6,5) kararsızım ve kısmen seçeneğini işaretlemiştir. Araştırmaya katılan çok az sayıda öğretmenimiz kendini mesleki açıdan yeterli görmemektedir.

Tablo 5.3.1.2. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 8 Frekans ve Yüzdeleri

Eğitimle ilgili kitap, dergi ve yayınları takip edebiliyorum.	f	%
Hiç	0	0
Kısmen	30	24,2
Kararsızım	12	9,7
Çoğunlukla	70	56,5
Her Zaman	12	9,7
Toplam	124	100

Dünyamız bu kadar hızlı değişirken öğretmeninde kendini yenilemesi ve değişime ayak uydurması zorunlu bir ihtiyaçtır. Kendini yenilemeyen ve değişen dünyaya ayak uyduramayan bir eğitimci öğrencilere istenileni vermekten uzaktır. Katılımcı öğretmenlere “Eğitimle ilgili kitap, dergi ve yayınları takip edebiliyor musunuz.” sorusunu yönelttiğimizde, katılımcıların 30’u (%24,2) Kısmen, 12’si (%9,7) kararsızım, 70’i (%56,5) çoğunlukla, 12’si ise (%9,7) her zaman seçeneğini işaretlemiştir. Hiç seçeneğini işaretleyen katılımcı öğretmenimiz olmamıştır. Bu sonuçlara göre öğretmenlerimizin tamamı eğitimle ilgili dergi ve yayınları takip ettiğini belirtmiştir. Bu durum katılımcı öğretmenlerin eğitimdeki yenilikleri takip ettiği ve kendilerini yenilediklerini göstermektedir.

Tablo 5.3.1.3. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 9 Frekans ve Yüzdeleri

Çalıştığım ilin veya ilçenin yerel tarih bilgisi hakkında kendimi yeterli buluyorum.	f	%
Hiç	0	0
Kısmen	12	9,7
Kararsızım	8	6,5
Çoğunlukla	82	66,1
Her Zaman	22	17,7
Toplam	124	100

Tablo 5.3.1.3 incelendiğinde, katılımcılarımız “Çalıştığım ilin veya ilçenin yerel tarih bilgisi hakkında kendimi yeterli buluyorum” maddesine 12’si (%9,7) kısmen, 8’i (%6,5) kararsızım, 82’si (%66,1) çoğunlukla, 22’si ise (%17,7) her zaman cevabını vermiştir. Hiç cevabını veren katılımcımız bulunmamaktadır. Katılımcı öğretmenlerimizin 104’ü (%83,8) her zaman ve çoğunlukla şıklarını işaretleyerek çalıştığı ilin veya ilçenin yerel tarihi hakkında yeterli bilgiye sahip olduğunu belirtmiştir. Katılımcılarımızdan 20 (%16,2) öğretmenimiz ise kararsızım ve kısmen şikkını işaretleyerek az da olsa çalıştığı

yerin yerel tarihi hakkında bilgi sahibi olduğunu belirtmiştir. Bu durum yerel tarihe ders sürecinde yer verilmesi açısından olumlu gözükmektedir.

5.3.2 Araştırma 2. Alt Problemi: Öğretmenlere göre 6. ve 7. sınıf Sosyal Bilgiler müfredat programı yerel tarih öğretimi açısından yeterli midir?

2005-2006 eğitim-öğretim yılından itibaren yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırlanan ortaokul 6 ve 7. sınıf öğretim programının yerel tarih öğretimi açısından yeterliliği konusunda katılımcı öğretmenlerimizin görüşlerine başvurulmuştur. Katılımcılara uyguladığımız Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketinin 10 ve 11. Soruları bu konuyu öğrenmeye yöneliktir.

Tablo 5.3.2.1. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 10 Frekans ve Yüzdeleri

Ortaokul sosyal bilgiler 6. Sınıf öğretim programı eğitimde yakından uzağa ilkesi yerel tarih öğretimi açısından yeterlidir.	<i>f</i>	%
Hiç	7	5,6
Kısmen	46	37,7
Kararsızım	21	16,9
Çoğunlukla	45	36,3
Her Zaman	5	4,0
Toplam	124	100

Araştırmaya katılan öğretmenlerimiz “ Ortaokul sosyal bilgiler 6. Sınıf öğretim programı eğitimde yakından uzağa ilkesi yerel tarih öğretimi açısından yeterlidir” maddesine 7’si (%5,6) hiç, 46’sı (%37,7) kısmen, 21’i (%16,9) kararsızım, 45’i (%36,3) çoğunlukla, 5’i (%4,0) her zaman seçeneğini işaretlemiştir. Katılımcı öğretmenlerimizin 74’ü (%60,2) hiç, kısmen ve kararsızım cevabını vermesi sosyal bilgiler 6. Sınıf öğretim programının yerel tarih öğretimi açısından istenilen düzeyde olmadığı sonucunu göstermektedir. Ancak araştırmaya katılan 50 (%39,8) öğretmenimiz ise çoğunlukla ve her zaman cevabını işaretleyerek sosyal bilgiler 6. Sınıf öğretim programını yerel tarih öğretimi açısından yeterli bulmaktadır.

Tablo 5.3.2.2. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 11 Frekans ve Yüzdeleri

Ortaokul sosyal bilgiler 7. Sınıf öğretim programı eğitimde yakından uzağa ilkesi yerel tarih öğretimi açısından yeterlidir.	<i>f</i>	%
Hiç	12	9,7
Kısmen	48	38,7
Kararsızım	23	16,9
Çoğunlukla	45	29,1
Her Zaman	7	5,6
Toplam	124	100

Tablo 5.3.2.2 incelendiğinde katılımcı öğretmenlerin 12'si (%9,7) hiç, 48'i (%38,7) kısmen, 23'ü (%16,9) kararsızım, 45'i (%29,1) çoğunlukla, 7'si ise (%5,6) her zaman cevabını vermiştir. Araştırmaya katılan 83 (%65,3) öğretmen hiç, kısmen ve kararsızım cevabını işaretleyerek sosyal bilgiler 7. Sınıf öğretim programı yerel tarih öğretimi açısından yeterli olmadığını belirtmiştir. Araştırmaya katılan 52 (%34,7) öğretmenimiz ise çoğunlukla ve her zaman cevabını vererek 7. Sınıf öğretim programını yerel tarih öğretimi açısından yeterli gördüklerini belirtmiştir.

5.3.3. Araştırma 3. Alt Problemi: Öğretmenler yerel tarihe ilişkin ankette yer alan ifadeler katılmakta mıdır? Katılımcılara Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketinin 12,13,14,15,16 ve 17. Maddelerinde geçen ifadeler katılıp katılmadıkları sorulmuş ve bu maddeler verilen cevaplar aşağıda tablolar halinde incelenmiştir.

Tablo 5.3.3.1. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 12 Frekans ve Yüzdeleri

Sosyal Bilgiler ders kitaplarında bölgelere veya illere göre yerel tarihe önem verilmesi ders kitaplarını sıkıcılıktan ve ilgisizlikten kurtarır.	<i>f</i>	%
Hiç	2	1,6
Kısmen	12	9,7
Kararsızım	16	12,9
Çoğunlukla	57	46,0
Her Zaman	37	29,8
Toplam	124	100

Tablo 5.3.3.1 incelendiğinde, “ Sosyal bilgiler ders kitaplarında bölgelere veya illere göre yerel tarihe önem verilmesi ders kitaplarını sıkıcılıktan ve ilgisizlikten kurtarır.”

maddesine katılımcı öğretmenlerimizin 2'si (%1,6) hiç, 12'si (%9,7) kısmen, 16'sı (%12,9) kararsızım, 57'si (%46,0) çoğunlukla, 37'si (%29,8) her zaman cevabını vermiştir. Verilen cevaplar incelendiğinde katılımcılarımızın 94'ü (%75,8) çoğunlukla ve her zaman seçeneğini işaretlemiştir. Bu durum bize katılımcı öğretmenlerimizin büyük çoğunluğunun ders kitaplarında bölgelere veya illere göre yerel tarihe önem verilmesi ders kitaplarını sıkıcılıktan ve ilgisizlikten kurtarır görüşüne katıldıklarını belirtmiştir.

Tablo 5.3.3.2. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 13 Frekans ve Yüzdeleri

Öğrencilerin yerel tarihlerini öğrenmeleri konusunda yerel tarih müzelerinin iller ve ilçeler bazında her yerde oluşması gerekir.	<i>f</i>	%
Hiç	0	0
Kısmen	2	1,6
Kararsızım	6	4,8
Çoğunlukla	47	37,9
Her Zaman	69	55,6
Toplam	124	100

Somuttan soyuta eğitiminde önem arz eden ilkelerin başında gelir. Soyut olun tarih konularının somut hale getirildiği en önemli yerler şüphesiz müzelerdir. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketinin 13 maddesinde, öğrencilerin yerel tarihini öğrenmeleri konusunda yerel tarih müzelerinin iller ve ilçeler bazında her yerde oluşması gerekir görüşüne katılımcı öğretmenlerimizin 2'si (%1,6) kısmen, 6'sı (%4,8) kararsızım, 47'si (%37,9) çoğunlukla, 69'u (%55,6) her zaman cevabını vermiştir. Hiç cevabını işaretleyen öğretmenimiz bulunmamaktadır. Katılımcı öğretmenlerin tamamına yakını 116'si (%93,5) çoğunlukla ve her zaman cevabını vererek, öğrencilerin yerel tarihlerini öğrenmeleri konusunda yerel tarih müzelerinin iller ve ilçeler bazında her yerde oluşması gerekir görüşüne katıldıklarını belirtmiştir.

Tablo 5.3.3.3. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 14 Frekans ve Yüzdeleri

Yerel tarih öğretimi “yerel örneklerden yola çıkarak genel yapıyı anlamlandırmak” anlamına gelmektedir.	<i>f</i>	%
Hiç	1	0,8
Kısmen	7	5,6
Kararsızım	5	4,0
Çoğunlukla	73	58,9
Her Zaman	38	30,6
Toplam	124	100

Tablo 5.3.3.3 incelendiğinde yerel tarih öğretimi “Yerel örneklerden yola çıkarak genel yapıyı anlamlandırmak” anlamına gelmektedir görüşüne katılımcı öğretmenlerin 1’i (%0,8) hiç, 7’si (%5,6) kısmen, 5’i (%4,0) kararsızım, 73’ü (%58,9) çoğunlukla, 38’i (%30,6) her zaman cevabını vermiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 111’i (%89,5) çoğunlukla ve her zaman cevabını vererek yerel tarih öğretiminin “Yerel örneklerden yola çıkarak genel yapıyı anlamlandırmak” anlamına gelmektedir görüşüne büyük oranda katıldıklarını ortaya koymaktadır.

Tablo 5.3.3.4. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 15 Frekans ve Yüzdeleri

Sosyal Bilgiler derslerinde tarihin somutluğunu kavramada ve geçmişle bugün arasında somut bağlantı kurulmasında yerel tarihin rolü vardır.	<i>f</i>	%
Hiç	2	1,6
Kısmen	11	8,9
Kararsızım	8	6,5
Çoğunlukla	59	47,6
Her Zaman	44	35,5
Toplam	124	100

Tablo 5.3.3.4 incelendiğinde katılımcıların 1’i (%0,8) hiç, 22’si (%17,7) kısmen, 9’u (%7,3) kararsızım, 65’i (%52,4) çoğunlukla ve 27’si (%21,8) her zaman cevabını işaretlemişlerdir. Katılımcıların, tarihin daha iyi anlaşılması için, genel yerine genelin içinde yerelin ön plana çıkarılması gerekir, görüşüne 92’si (%74,2) çoğunlukla ve her zaman cevabını vererek katıldıklarını belirtmiştir. Tarihin daha iyi anlaşılması için, genel yerine genelin içinde yerelin ön plana çıkarılması gerekir, görüşüne katılımcılardan 32’si (%25,8) hiç, kısmen ve kararsızım seçeneğini işaretleyerek katılmadıklarını belirtmiştir.

Tablo 5.3.3.5. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 16 Frekans ve Yüzdeleri

“Tarihin daha iyi anlaşılması için, genel yerine veya genelin içinde yerelin ön plana çıkarılması” gerekir.	<i>f</i>	%
Hiç	1	0,8
Kısmen	22	17,7
Kararsızım	9	7,3
Çoğunlukla	65	52,4
Her Zaman	27	21,8
Toplam	124	100

Katılımcı öğretmenlerin, Sosyal Bilgiler derslerinde tarihin somutluğunu kavramada ve geçmişle bugün arasında somut bağlantı kurulmasında yerel tarihin rolü vardır,

görüşüne verdikleri cevaplar şu şekildedir. Hiç 2 (%1,6), kısmen 11 (%8,9), kararsızım 8 (%6,5), çoğunlukla 59 (%47,6), her zaman 44 (%35,5)'dur. Katılımcı öğretmenlerin 103'ü (%83,1) çoğunlukla ve kararsızım seçeneklerini işaretleyerek bu görüşü benimsediklerini belirtmişlerdir. Bu sonuç bize yerel tarih anketine katılan öğretmenlerin tarihin somutlaştırılmasında, yerel tarihin önemli olduğuna inandıklarını göstermiştir.

Tablo 5.3.3.6. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 17 Frekans ve Yüzdeleri

Yerel tarih öğretiminde öğrenciler, “ kendi bölgelerini dışarıdan seyrettikleri bir filmde çok içinde aktörü oldukları ve bu yerel tarihin devamını sağladıkları” bireylerdir.	f	%
Hiç	1	0,8
Kısmen	3	2,4
Kararsızım	12	9,7
Çoğunlukla	73	58,9
Her Zaman	35	28,2
Toplam	124	100

Yerel tarih, bireyin içinde yaşadığı bizzat etrafında gördüğü, başrolünde kendisinin olduğu hayatın kendisidir. Öğrenciler kendisinden olan ve içselleştirdiği yerel tarih unsurlarını daha kolay öğrenir ve benimser. Katılımcıların, yerel tarih öğretiminde öğrenciler kendi bölgelerini dışarıdan seyrettikleri bir filmde çok içinde aktörü oldukları ve bu yerel tarihin devamını sağladıkları bireylerdir, görüşüne katılma durumları şu şekildedir. Hiç 1 (%0,8), kısmen 3 (%2,4), kararsızım 12 (%9,7), çoğunlukla 73 (%58,9), her zaman 35 (%28,2). Katılımcı öğretmenlerin 108'i (%87,1) çoğunlukla ve her zaman seçeneğini işaretleyerek bu görüşe katıldıklarını belirtmişlerdir.

5.3.4. Araştırma 4. Alt Problemi: Öğretmenler yerel tarih konularına ders işleme sürecinde başvururlar mı?

Tablo 5.3.4.1. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 18 Frekans ve Yüzdeleri

Sosyal Bilgiler derslerinin işleminde yerel tarih konularına başvururum.	f	%
Hiç	1	0,8
Kısmen	20	16,1
Kararsızım	6	4,8
Çoğunlukla	70	56,5
Her Zaman	27	21,8
Toplam	124	100

Tablo 5.3.4.1 incelendiğinde katılımcı öğretmenlerin sosyal bilgiler ders işleniş sürecinde yerel tarih konularına başvurma durumları belirlenmeye çalışılmıştır. Katılımcılarımızdan bu maddeye cevap vermeyenlerin diğer maddelere de cevap vermemeleri istenmiştir. Katılımcı öğretmenlerin 1’i (%0,8) hiç, 20’si (%16,1) kısmen, 6’sı (%4,8) kararsızım, 70’i (%56,5) çoğunlukla, 27’si ise (%21,8) her zaman cevabını vermiştir. Katılımcı öğretmenlerimizin 97’si (%78,3) çoğunlukla ve her zaman seçeneğini işaretlemiş ve derslerinde yerel tarih konularına başvurduğunu belirtmiştir. Katılımcılarımızdan sadece 1’i hiç seçeneğini işaretleyerek derslerinde yerel tarih konularına başvurmadığını belirtmiştir. Diğer anket maddeleri 123 kişi üzerinden değerlendirilecektir.

5.3.5. Araştırma 5. Alt Problemi: Yerel tarih konularına başvuran öğretmenlerin uygulamaları ve karşılaştıkları güçlükler nelerdir?

Milli Eğitim Bakanlığı yerel tarih konusunda öğretmenlerin ders içi uygulamalarında esneklik tanımıştır. Öğretmenler ders işleniş sürecinde öğrencilere o şehrin veya bölgenin yerel tarihi konusunda bilgiler vermeli veya öğrencilere yerel tarihle ilgili ödevler vermeli, öğrencilerin araştırmalarını sağlamalıdır. Yerel tarihin derslerde öğretilmesi konusunda öğretmenlerde birçok sorunla karşılaşabilmektedir.

Katılımcı öğretmenlere uygulanan Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih anketininin 20, 21, 25 ve 26. maddeleri öğretmenlerin yerel tarihe başvururken karşılaşılabilecekleri sorunlarla, 19, 22, 23, 24, 27 ve 28. maddeleri de öğretmenlerin ders içi uygulamalarıyla ilgilidir.

Tablo 5.3.5.1. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 19 Frekans ve Yüzdeleri

Sosyal Bilgiler öğretim programı verilirken ders saatlerinde yerel tarih öğretimine ayrı bir zaman ayırırım.	<i>f</i>	%
Hiç	2	1,6
Kısmen	57	46,0
Kararsızım	19	15,3
Çoğunlukla	39	31,5
Her Zaman	6	4,8
Toplam	123	100

Tablo 5.3.5.1 incelendiğinde, Sosyal bilgiler ders müfredatı verilirken ders saatlerinde yerel tarih öğretimine ayrı bir zaman ayırırım görüşüne, 2'si (%1,6) hiç, 57'si (%46,0) kısmen, 19'u (%16,3) kararsızım, 39'u (%31,5) çoğunlukla, 6'sı (%4,8) her zaman cevabını vermiştir. Katılımcı öğretmenlerin 45'i (%36,3) çoğunlukla ve her zaman seçeneğini işaretlemiş ve derslerinde yerel tarih öğretimine zaman ayırdığını belirtmiştir. Diğer katılımcılarımızın ise 78 (%63,7) derslerinde yerel tarihe zaman ayırmadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 5.3.5.2. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 20 Frekans ve Yüzdeleri

Ders saatlerinde, yerel tarih öğretimine ayrı bir zaman ayırmayı programın yoğunluğu etkiliyor.	<i>f</i>	%
Hiç	3	2,4
Kısmen	13	10,5
Kararsızım	16	12,9
Çoğunlukla	54	43,5
Her Zaman	37	29,8
Toplam	123	100

Tablo 5.3.5.2 incelendiğinde, ders saatlerinde, yerel tarih öğretimine ayrı bir zaman ayırmayı programın yoğunluğu etkiliyor görüşüne katılımcıların 3'ü (%2,4) hiç, 13'ü (%10,5) kısmen, 16'sı (%12,9) kararsızım, 54'ü (%43,5) çoğunlukla, 37'si ise her zaman cevabını vermiştir. Katılımcı öğretmenlerin 91'i (%73,3) çoğunlukla ve her zaman seçeneğini işaretleyerek sosyal bilgiler programının yoğunluğu nedeni ile ders içerisinde yerel tarihe zaman ayıramadıklarını belirtmişlerdir. Katılımcı öğretmenlerin 32'si ise (%26,7) hiç, kısmen ve kararsızım seçeneklerini işaretleyerek sosyal bilgiler programının yoğunluğunun yerel tarihe zaman ayırmaya etkisinin olmadığı görüşündedir.

Tablo 5.3.5.3. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 21 Frekans ve Yüzdeleri

Sınıftaki öğrenci sayılarının yerel tarih öğretiminde olumsuz etkisi vardır.	<i>f</i>	%
Hiç	18	14,5
Kısmen	44	35,5
Kararsızım	13	10,5
Çoğunlukla	37	29,8
Her Zaman	10	8,1
Toplam	123	100

Öğrenci sayılarının yerel tarih öğretimi açısından engel oluşturup oluşturmadığı durumuna bakıldığında, katılımcı öğretmenlerin 18'i (%14,5) hiç, 44'ü (%35,5) kısmen,

13'ü (%10,5) kararsızım, 37'si (%29,8) çoğunlukla, 10'u ise (%8,1) her zaman seçeneğini işaretlemiştir. Her zaman ve çoğunlukla seçeneğini 58 (%39,5), hiç, kısmen ve kararsızım seçeneğini işaretleyen ise 75 (%60,5)'dir. Katılımcıların çoğunluğu öğrenci sayılarının yerel tarih öğretimi açısından sorun oluşturmadığını belirtmiştir.

Tablo 5.3.5.4. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 22 Frekans ve Yüzdeleri

Sosyal bilgiler derslerinde yerel tarih konularına değinebilmek için görev yaptığım çevrenin yerel tarihi, gelenek ve görenekleri hakkında araştırma yapıyorum.	<i>f</i>	%
Hiç	0	0
Kısmen	39	31,8
Kararsızım	13	10,8
Çoğunlukla	61	49,4
Her Zaman	10	8,1
Toplam	123	100

Ders işleniş sürecinde yakından uzağa ilkesi gereği öğretmenlerin öğrencilere yakın çevrelerinden örnek vererek derse olan ilgilerini ve motivasyonlarını yükseltebilir. Bu nedenle öğretmenlerin yaşadıkları çevrenin geleneklerini, göreneklerini ve tarihini öğrenebilmesi için araştırma yapması gerekir. Katılımcı öğretmenlere, sosyal bilgiler derslerinde yerel tarih konularına değinebilmek için görev yaptığı çevrenin yerel tarihi, gelenek ve görenekleri hakkında araştırma yapıp yapmadıkları sorulmuştur. Katılımcı öğretmenlerin 39'u (%31,8) kısmen, 13'ü (%10,8) kararsızım, 61'i (%49,4) çoğunlukla, 10'u (%8,1) her zaman cevabını vermiştir. Hiç cevabını işaretleyen katılımcı olmamıştır. Çoğunlukla ve her zaman cevabını verenler 71'dir (%57,5). Araştırmaya katılan öğretmenlerin yarısından fazlası görev yaptığı yerin yerel tarihi, gelenek ve göreneğini araştırdığını belirtmiştir.

Tablo 5.3.5.5. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 23 Frekans ve Yüzdeleri

Görev yaptığım bölgenin yerel tarihi ile ilgili görsel materyallere (fotoğraf, video, harita mektup...) ulaşip öğrencilerime aktarabiliyorum.	<i>f</i>	%
Hiç	0	0
Kısmen	34	27,6
Kararsızım	8	6,6
Çoğunlukla	63	51,1
Her Zaman	18	14,7
Toplam	123	100

Tablo 5.3.5.5. incelendiğinde, katılımcı öğretmenlere, görev yaptığı bölgenin yerel tarihi ile ilgili görsel materyallere ulaşip öğrencilere aktarma durumu sorulmuştur. Katılımcıların 34'ü (%27,6) kısmen, 8'i (%6,6) kararsızım, 63'ü (%51,1) çoğunlukla, 18'i (%14,7) her zaman cevabını vermiştir. Hiç cevabını veren katılımcı olmamıştır. Her zaman ve çoğunlukla cevabını veren katılımcı sayısı 81'dir (%65,8). Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğu görev yaptığı bölgenin yerel tarihi ile ilgili görsel materyallere ulaşip öğrencilerine aktardığını belirtmiştir.

Tablo 5.3.5.6. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 24 Frekans ve Yüzdeleri

Sosyal bilgiler derslerinde yerel tarih öğretimi için arkeolojik bölge veya yerel tarihi mekânlara gezi düzenliyorum.	<i>f</i>	%
Hiç	21	17,1
Kısmen	50	40,5
Kararsızım	13	10,6
Çoğunlukla	32	26,0
Her Zaman	7	5,8
Toplam	123	100

Tablo 5.3.5.6. incelendiğinde, sosyal bilgiler derslerinde yerel tarih öğretimi için arkeolojik bölge veya yerel tarihi mekânlara gezi düzenliyorum maddesine katılımcı öğretmenlerin 21'i (%17,1) hiç, 50'si (%40,5) kısmen, 13'ü (%10,6) kararsızım, 32'si (%26,0) çoğunlukla, 7'si ise (%5,8) her zaman seçeneğini işaretlemiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 71'i (%57,5) hiç ve kısmen seçeneğini işaretleyerek derslerinde gezi yöntemini kullanmadıklarını belirtirken 39'u (%31,8) ise çoğunlukla ve her zaman seçeneğini işaretleyerek derslerde gezi yöntemini kullandıklarını belirtmiştir. Yerel tarih öğretimi için gezi yönteminin önemli bir yere sahip olduğu düşünüldüğünde bu yöntemi katılımcı öğretmenlerin çoğunluğunun kullanmadığı görülmektedir. Bu durum yerel tarih öğretimi için bir sorun olarak göze çarpmaktadır.

Tablo 5.3.5.7. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 25 Frekans ve Yüzdeleri

Sosyal bilgiler derslerinde yerel tarih öğretiminde kaynağa bağlı sorunlarımız var (arşivlerin durumu, kaynakların yönlendirici etkisi, kalıtsal materyaller sorunu)	<i>f</i>	%
Hiç	7	6,5
Kısmen	51	41,1
Kararsızım	11	8,9
Çoğunlukla	44	35,5
Her Zaman	10	8
Toplam	123	100

Tablo 5.3.5.7 incelendiğinde, sosyal bilgiler derslerinde yerel tarih öğretiminde kaynağa bağlı sorunlarımız var (arşivlerin durumu, kaynakların yönlendirici etkisi, kalıtsal materyaller sorunu) maddesine katılımcı öğretmenlerin 7'si (%6,5) hiç, 51'i (%41,1) kısmen, 11'i (%8,9) kararsızım, 44'ü (%35,5) çoğunlukla, 10'u ise (%8,0) her zaman cevabını vermiştir. Katılımcı öğretmenlerin 54'ü (%43,5) çoğunlukla ve her zaman seçeneğini işaretleyerek sosyal bilgiler öğretiminde kaynağa bağlı sorunları olduğunu belirtirken, 58'i (%47,6) hiç ve kısmen seçeneklerini işaretleyerek bu maddeye katılmadıklarını belirtmişlerdir. Katılımcı öğretmenlerin çoğunluğu sosyal bilgiler öğretiminde kaynağa bağlı sorunlarımız var maddesine katılmadıklarını belirtmiştir.

Tablo 5.3.5.8. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 26 Frekans ve Yüzdeleri

Sosyal Bilgiler derslerinde yerel tarih öğretiminde kaynak bilgisine bağlı sorunlarımız var (kaynakların dili ve sosyal bilgilere yardımı, kaynak eleştirisi ve analizi, kaynak gruplarını tanımak ve ulaşmak).	<i>f</i>	%
Hiç	6	4,8
Kısmen	44	35,5
Kararsızım	26	21,8
Çoğunlukla	44	35,5
Her Zaman	3	2,4
Toplam	123	100

Yerel tarih konularını sosyal bilgiler derslerinde kullanırken, sosyal bilgiler öğretmenlerinin mevcut kaynaklarıyla ilgili sorunları olmaktadır ancak bu sorunlar bazen sadece kaynakla ilgili olmayıp öğretmenlerin kaynağa ulaşmasında ve kaynak hakkında ki bilgi eksikliği şeklinde de yaşanmaktadır. Yerel tarih öğretimi açısından

sadece kaynağa ulaşmak yeterli olmamakta, ulaşılan kaynakların öğrencilere de nasıl aktarılacağı önem arz etmektedir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin ulaştıkları kaynakların bilgisine sahip olması ve kaynakların sentezini yapabilmesi gerekir. Tablo 5.3.5.8. incelendiğinde, sosyal bilgiler derslerinde yerel tarih öğretiminde kaynak bilgisine bağlı sorunlarımız var (kaynakların dili ve sosyal bilgilere yardımı, kaynak eleştirisi ve analizi, kaynak gruplarını tanımak ve ulaşmak) maddesine katılımcı öğretmenlerin 6'sı (%4,8) hiç, 44'ü (%35,5) kısmen, 26'sı (%21,8) kararsızım, 44'ü (%35,5) çoğunlukla, 3'ü ise (%2,4) her zaman cevabını vermiştir. Katılımcı öğretmenlerin 47'si (%37,9) her zaman ve çoğunlukla cevabını vererek kaynak bilgisine bağlı sorunları olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcı öğretmenlerin 6'sı (%4,8) hiç cevabını işaretleyerek kaynak bilgisine bağlı sorun yaşamadığını belirtirken 44'ü (%35,5) kısmen sorun yaşadığını belirtmiştir.

Tablo 5.3.5.9. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 27 Frekans ve Yüzdeleri

Sosyal bilgiler derslerinde görev yaptığım çevrenin gelenek ve göreneklerinin (çevrenin yaşayan tarihi) yaşlılardan öğrenilmesi ve ilgili konularla bağlantı kurulmasına dikkat ederim.	<i>f</i>	%
Hiç	6	4,8
Kısmen	45	36,3
Kararsızım	13	10,5
Çoğunlukla	48	39,5
Her Zaman	11	8,9
Toplam	123	100

İnsanların geçmişlerinde yaşadığı toplumsal olayları ve anılarını başkalarına anlatması ve kayda geçirilmesine sözlü tarih denilmektedir. Toplumsal olaylar ve anılar kayda geçirilirken bunların yanında çevrenin gelenek ve görenekleri de geleceğe aktarılmış olur. Tablo 5.3.5.9 incelendiğinde, sosyal bilgiler derslerine görev yaptığım çevrenin gelenek ve göreneklerinin yaşlılardan öğrenilmesi ve ilgili konularla bağlantı kurulmasına dikkat ederim maddesine katılımcı öğretmenlerin 6'sı (%4,8) hiç, 45'i (%36,3) kısmen, 13'ü (%10,5) kararsızım, 48'i (%39,5) çoğunlukla, 11'i ise (%8,9) her zaman cevabını vermiştir. Katılımcı öğretmenlerin 59'u (%48,4) çoğunlukla ve her zaman seçeneğini işaretleyerek gelenek ve göreneklerin yaşlılardan öğrenilip konularla bağlantı kurduğunu belirtmiştir.

Tablo 5.3.5.10. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Madde 28 Frekans ve Yüzdeleri

Sosyal bilgiler derslerinde “aile tarihi”, “ ikamet edilen mahalle tarihi”, “ikamet edilen yerlerdeki dernek ve vakıf gibi kuruluşların tarihi” gibi proje ödevleri veririm.	<i>f</i>	%
Hiç	15	12,1
Kısmen	56	45,2
Kararsızım	8	6,5
Çoğunlukla	31	25,8
Her Zaman	13	10,5
Toplam	123	100

İnsanın doğup büyüdüğü, içinde yaşadığı hayatını geçirdiği yer yakın çevresidir. Ders işleniş sürecinde öğrencilerin ilgisini kendilerinin de bildiği içinde yaşadığı ve gördüğü yerler daha çok çekmektedir. Sosyal bilgiler derslerinde aile tarihi, ikamet edilen mahalle tarihi, ikamet edilen yerlerdeki dernekler ve vakıf gibi kuruluşların tarihi gibi proje ödevleri veririm, maddesine katılımcı öğretmenlerin 15’i (%12,1) hiç, 56’sı (%45,2) kısmen, 8’i (%6,5) kararsızım, 31’i (%25,8) çoğunlukla, 13’ü ise (%10,5) her zaman seçeneğini işaretlemiştir. Katılımcı öğretmenlerin 44’ü (%36,3) çoğunlukla ve her zaman seçeneğini işaretleyerek yakın çevresinin tarihi ile ilgili proje ödevleri verdiklerini, 56’sı (%45,2) kısmen de olsa yaşanan yakın çevrenin tarihi ile ilgili proje ödevi verdiğini belirtmiştir. Katılımcı öğretmenlerin 15’i (%12,1) hiç seçeneğini işaretleyerek yakın çevreyle ilgili proje ödevi vermezken, 8’i (%6,5) bu konuda kararsız kalmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğunun proje ödevi verirken yakın çevreyi göz önünde bulundurduğu ve bu konuda ödev verdiği söylenebilir.

5.3.6. Araştırma 6. Alt Problemi: Öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi’ne verdikleri yanıtlar çeşitli bağımsız değişkenlere (cinsiyet, kıdem, yaş vb.) göre farklılaşma göstermekte midir?

Araştırmanın alt problemlerinden 6. Problemin hipotezlerini test etmek için ki-kare (bağımsızlık test analizi) testi kullanılmıştır. Ki-kare testi iki sınıflamalı (kategorik) değişken arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını test eder. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketinde yer alan kişisel özelliklere verilen cevapların frekans dağılımları, yüzdeleri ve toplam yüzdeleri çıkarılmıştır. Çeşitli bağımsız değişkenlere göre maddelere ait çapraz tablolar incelenmiş, beklenen değeri 5’ten küçük gözenek sayısının %20’yi aştığı görülmüştür. Bu durumda, gruplar arasında

birleştirmeye gidilerek gözeneklere düşen gözlem sayısı arttırılmaya çalışılmıştır. Bu sayede maddelerdeki seçeneklerin birleştirilmesi yoluyla beklenen değerler arttırılarak ki-kare testinin kullanılması mümkün olmuştur. Beşli derece (likert) ölçeğinde verilen cevaplar aşağıdaki şekilde yeniden kodlanmıştır.

Hiç	(1)	1
Kısmen	(2)	1
Kararsızım	(3)	2
Çoğunlukla	(4)	3
Her Zaman	(5)	3

Ki-kare testi için anlamlılık düzeyi 0.05 olarak kabul edilmiştir. Katılımcı öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Yerel Tarih Anketine verdiği cevaplar yaş, cinsiyet, kıdem, okul türü, mezun olunan fakülte ve eğitim durumu değişkenlerine göre farklılık gösteriyor mu? Sorusuna cevap aranmıştır. Oluşturulan tablolarda anlamlı farklılık olanlar yorumlanmış, anlamlı farklılık tespit edilemeyen maddeler atlanmıştır.

Tablo 5.3.6.1. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Maddelerine Verdikleri Yanıtların Karşılaştırılması

		Katılım yorumu		Kararsızım		Katılıyorum		Ki-kare	Sd
		f	%	f	%	f	%		
	Erkek	20	23.8	9	10.7	55	65.5		0.2
	Bayan	10	25	1	2.5	29	72.5	2.480	
Eğitimle ilgili kitap, dergi vb. yayınları takip edebiliyorum (M8).	Erkek	39	46.4	14	16.7	31	36.9		0.3
Ortaokul Sosyal Bilgiler 7. Sınıf müfredat programı eğitimde yakından uzağa ilkesi ışığında yerel tarih öğretimi açısından yeterlidir (M11).	Bayan	21	52.5	9	22.5	10	25	1.865	
Sosyal Bilgiler ders kitaplarında bölgelere veya illere göre yerel tarihe önem verilmesi ders kitaplarını sıkıcılıktan ve ilgisizlikten kurtarır	Erkek	6	7.1	14	16.7	64	76.2		0.03
	Bayan	8	20	2	5	30	75	6.831	

(M12).										
Tarihin daha iyi anlaşılması için, yerine veya yerelin çıkarılması (M15).	genel genelin ön plana gerekir	Erkek	17	20.2	5	6	62	73.8	0.3	
		Bayan	6	15	5	15.5	29	72.5	1.848	
Sınıftaki öğrenci sayılarının yerel tarih öğretiminde olumsuz etkisi vardır (M21)										
Sınıftaki öğrenci sayılarının yerel tarih öğretiminde olumsuz etkisi vardır (M21)	öğrenci yerel tarih olumsuz etkisi vardır (M21)	Erkek	44	52.4	10	11.9	30	35.7	0.5	
		Bayan	19	47.5	3	7.5	18	45	1.232	
Görev yaptığım bölgenin yerel tarihi ile ilgili görsel materyallere (fotoğraf, video, harita mektup...) ulaşım öğrencilerime aktarabiliyorum (M23).										
Görev yaptığım bölgenin yerel tarihi ile ilgili görsel materyallere (fotoğraf, video, harita mektup...) ulaşım öğrencilerime aktarabiliyorum (M23).	öğrencilerime aktarabiliyorum (M23).	Erkek	20	23.8	7	8.3	57	67.9	0.3	
		Bayan	14	35	2	5	24	60	1.908	

Tablo 5.3.6.1 incelendiğinde, “kitap dergi vs. yayınları takip edebiliyorum” maddesine katılımcı öğretmenlerin verdiği cevaplarda, cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık belirlenmiştir ($X^2=2.480$, $p= < 0.05$). Katılımcı erkek öğretmenlerin 20’si (%23,8) katılmıyorum seçeneğini işaretlerken, bayan öğretmenlerin 10’u (%25) katılmıyorum cevabını vermiştir. Erkek öğretmenlerin 9’u (%10.7) kararsızım cevabını verirken, 1 bayan öğretmen (%2.5) kararsızım demiştir. Erkek öğretmenlerin 55’i (%65,5) eğitimle ilgili kitap ve dergileri vs. takip ettiğini işaretlerken, bayan öğretmenlerin ise 29’u (%72.5) bu seçeneği işaretlemiştir.

“Ortaokul Sosyal Bilgiler 7. Sınıf öğretim programı eğitimde yakından uzağa ilkesi ışığında yerel tarih öğretimi açısından yeterlidir” maddesine katılımcı öğretmenlerin verdiği cevaplarda cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık belirlenmiştir ($X^2=1.865$, $p= < 0.05$). Katılımcı erkek öğretmenlerin 39’u (%46.4) katılmıyorum seçeneğini işaretlerken bayanların 21’i (%52.5) katılmıyorum seçeneğini işaretlemiştir. Erkek öğretmenlerin 14’ü (%16.7) bayanların ise 9’u (%21.5) kararsızım seçeneğini işaretlemiştir. Erkek öğretmenlerin 31’i (%36.9) bayanlar öğretmenlerin ise 10’u (%25)

sosyal bilgiler 7. Sınıf öğretim programını yakından uzağa ilkesi içerisinde yeterli bulmuştur.

“Sosyal Bilgiler ders kitaplarında bölgelere veya illere göre yerel tarihe önem verilmesi ders kitaplarını sıkıcılıktan ve ilgisizlikten kurtarır” maddesine katılımcı öğretmenlerin verdiği cevaplarda cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($X^2=6.831$, $p= < 0.05$). Katılımcı erkek öğretmenlerin 6’sı (%7.1) katılmıyorum seçeneğini işaretlerken, bayan öğretmenlerin 8’i (%20) bu seçeneği işaretlemiştir. Katılımcı erkek öğretmenlerin 14’ü (%16.7) kararsızım seçeneğini işaretlemiş, bayanların ise 2’si (%5) kararsızım seçeneğini işaretlemiştir. Katılımcı erkek öğretmenlerin 64’ü (%76.2) bayan öğretmenlerin ise 30’u (%75) ders kitaplarında bölgelere ve illere göre yerel tarihe önem verilmesinin ders kitaplarını sıkıcılıktan kurtaracağı görüşüne katıldıklarını belirtmiştir.

“Tarihin daha iyi anlaşılması için, genel yerine veya genelin içinde yerelin ön plana çıkarılması gerekir” maddesine katılımcı öğretmenlerin verdiği cevaplarda cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($X^2=1.848$, $p= < 0.005$). Katılımcı erkek öğretmenlerin 17’si (%20.2) katılmıyorum seçeneğini işaretlerken, bayan öğretmenlerin 6’sı (%15) katılmıyorum seçeneğini işaretlemiştir. Katılımcı öğretmenlerin 5’i (%6) kararsızım seçeneğini işaretlemiş, bayanların ise 5’i (%15.5) kararsızım seçeneğini işaretlemiştir. Katılımcı erkek öğretmenlerin 62’si (%73.8) bayan öğretmenlerin ise 29’u (%72.5) tarihin daha iyi anlaşılabilmesi için genel yerine veya genelin içinde yerelin ön plana çıkarılması görüşüne katıldıklarını belirtmişlerdir.

“Sınıftaki öğrenci sayılarının yerel tarih öğretiminde olumsuz etkisi vardır” maddesine katılımcı öğretmenlerin verdiği cevaplarda cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık belirlenmiştir ($X^2=1.232$, $p= < 0.05$). Katılımcı erkek öğretmenlerin 44’ü (%52.4) katılmıyorum seçeneğini işaretlerken bayanların 19’u (%47.5) katılmıyorum seçeneğini işaretlemiştir. Erkek öğretmenlerin 10’u (%11.9) bayanların ise 3’ü (%7.5) kararsızım seçeneğini işaretlemiştir. Erkek öğretmenlerin 30’u (% 37.7) bayan öğretmenlerin ise 18’i (%45) sınıftaki öğrenci sayılarının yerel tarih öğretiminde olumsuz etkisi olduğu görüşüne katıldıklarını belirtmişlerdir.

“Görev yaptığım bölgenin yerel tarihi ile ilgili görsel materyallere (fotoğraf, video, harita mektup...) ulaşıp öğrencilerime aktarabiliyorum” maddesine katılımcı öğretmenlerin verdiği cevaplarda cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık belirlenmiştir ($X^2=1.908$, $p= < 0.05$). Katılımcı erkek öğretmenlerin 20’si (%23.8) katılmıyorum seçeneğini işaretlerken bayanların 14’ü (%35) katılmıyorum seçeneğini

işaretlemiştir. Erkek öğretmenlerin 7'si (%8.3) bayanların ise 2'si (%5) kararsızım seçeneğini işaretlemiştir. Erkek öğretmenlerin 57'si (% 67.9) bayan öğretmenlerin ise 24'ü (%60) görev yaptığı bölgenin yerel tarihi ile ilgili görsel materyallere ulaşip öğrencilerine aktardığını belirtmişlerdir.

Tablo 5.3.6.2. Öğretmenlerin Mezun Olunan Üniversite Değişkenine Göre Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Maddelerine Verdikleri Yanıtların Karşılaştırılması

	Katılmıyor		Kararsızım		Katılıyor		Ki-kare	Sd	
	f	%	f	%	f	%			
Cumhuriyet Ünv.	10	34.3	9	25.7	12	40			
Gazi Ünv.	2	28.6	0	0	5	71.4			
Selçuk Ünv.	4	100	0	0	0	0			
Atatürk Ünv.	3	23.1	2	15.4	8	61.5			
İstanbul Ünv.	3	75	0	0	1	25			
Marmara Ünv.	3	33.3	2	22.2	4	44.4			
Dokuz Eylül Ünv.	3	75	1	25	0	0			
Karadeniz Teknik Ünv.	6	60	3	30	1	10			
Ortaokul Sosyal Bilgiler 6. Sınıf öğretim programı eğitimde yakından uzağa ilkesi ışığında yerel tarih öğretimi açısından yeterlidir. (M 10).	Niğde Ömer Halis Demir Ünv.	3	75	0	0	1	25		
	Erciyes Ünv.	1	33.3	1	33.3	1	33.3		
	Ankara Ünv.	2	66.7	0	0	1	33.3		
	İnönü Ünv.	0	0	0	0	3	100		
	19 Mayıs Ünv.	3	33.3	0	0	6	66.7		
	Süleyman Demirel Ünv.	1	100	0	0	0	0	52.082	0.18
	Balıkesir Ünv.	1	100	0	0	0	0		
	Osman Gazi Ünv.	0	0	1	100	0	0		
	Anadolu Ünv.	1	25	1	25	2	50		
	Amasya Ünv.	0	0	0	0	1	100		
	Muğla Ünv.	0	0	1	100	0	0		
	Hacettepe Ünv.	0	0	0	0	1	100		
	Fırat Ünv.	0	0	0	0	1	100		
	Celal Bayar Ünv.	1	50	0	0	1	50		
	Gazi Osman Paşa Ünv.	2	66.7	0	0	1	33.3		

“Ortaokul Sosyal Bilgiler 6. Sınıf öğretim programı eğitimde yakından uzağa ilkesi ışığında yerel tarih öğretimi açısından yeterlidir” maddesine katılımcı öğretmenlerin verdiği cevaplarda mezun olunan üniversite değişkenine göre anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($X^2=52.082$, $p < 0.05$). Katılımın fazla olduğu üniversitelere bakıldığında Cumhuriyet Üniversitesi mezunu katılımcıların 12’si (%40) 19 Mayıs Üniversitesi mezunu katılımcıların 6’sı (%66.7) katılmıyorum seçeneğini işaretlerken, Selçuk Üniversitesi mezunlarının hepsi (4), İstanbul Üniversitesi mezunlarının 3’ü (%75), Dokuz Eylül mezunlarının 3’ü (%75) 6. Sınıf öğretim programını, yakından uzağa ilkesi ışığında yerel tarih öğretimi açısından yeterli bulmuştur.

	Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Ki-kare	Sd
	f	%	f	%	f	%		
Cumhuriyet Ünv.	4	11.4	2	5.7	29	82.9		
Gazi Ünv.	1	14.3	2	28.6	4	57.1		
Selçuk Ünv.	0	0	1	25	3	75		
Atatürk Ünv.	0	0	3	23.1	10	76.9		
İstanbul Ünv.	1	25	0	0	3	75		
Marmara Ünv.	1	11.1	0	0	8	88.9		
Dokuz Eylül Ünv.	0	0	0	0	4	100		
Karadeniz Teknik Ünv.	3	30	0	0	7	70		
Niğde Ömer Halis Demir Ünv.	1	25	0	0	3	75		
Erciyes Ünv.	1	33.3	0	0	2	66.7		
Ankara Ünv.	0	0	2	66.7	1	33.3		
İnönü Ünv.	2	66.7	0	0	1	33.3		
19 Mayıs Ünv.	0	0	1	11.1	8	88.9		
Süleyman Demirel Ünv.	0	0	1	100	0	0		
Balıkesir Ünv.	0	0	1	100	0	0	62.100	0.037
Osman Gazi Ünv.	0	0	0	0	1	100		
Anadolu Ünv.	0	0	1	25	3	75		
Amasya Ünv.	0	0	0	0	1	100		
Muğla Ünv.	0	0	1	100	0	0		
Hacettepe Ünv.	0	0	0	0	1	100		
Fırat Ünv.	0	0	0	0	1	100		
Celal Bayar Ünv.	0	0	1	50	1	50		
Gazi Osman Paşa Ünv.	0	0	0	0	3	100		

“Sosyal Bilgiler ders kitaplarında bölgelere veya illere göre yerel tarihe önem verilmesi ders kitaplarını sıkıcılıktan ve ilgisizlikten kurtarır” maddesine katılımcı öğretmenlerin verdiği cevaplarda mezun olunan üniversite değişkenine göre anlamlı farklılık tespit

edilmiştir ($X^2=62.100$ $p= < 0.05$). Katılımın fazla olduğu üniversitelere bakıldığında, Cumhuriyet Üniversitesi mezunlarının 29'u (%82.9), Atatürk Üniversitesi mezunlarının 10'u (%76.9), Marmara Üniversitesi mezunlarının 8'i (%88.9) ve 19 Mayıs Üniversitesi mezunlarının 8'i (%88.9) katılıyorum seçeneğini işaretlerken, İnönü Üniversitesi mezunlarının 2'si (% 66.7) katılmıyorum seçeneğini işaretlemiştir.

Tablo 5.3.6.3. Öğretmenlerin Mezun Olunan Fakülte Değişkenine Göre Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Maddelerine Verdikleri Yanıtların Karşılaştırılması

		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Ki-kare	Sd
		f	%	f	%	f	%		
Eğitimle ilgili kitap, dergi vb. yayınları takip edebiliyorum (M8).	Sosyal Bilgiler	24	30	8	10	48	60	6.391	0.1
	Fen-Edebiyat-Tarih	5	13.2	2	5.3	31	81.6		
	Fen Edebiyat-Coğrafya	1	16.7	0	0	5	83.3		
Sosyal Bilgiler derslerinin işlenişinde yerel tarih konularına başvururum (M18).	Sosyal Bilgiler	8	10	5	6.3	67	83.8	11.538	0.02
	Fen-Edebiyat-Tarih	11	28.9	0	0	27	71.1		
	Fen Edebiyat-Coğrafya	2	33.3	1	16.7	3	50		
Sosyal bilgiler derslerinde “aile tarihi”, “ ikamet edilen mahalle tarihi”, “ikamet edilen yerlerdeki dernek ve vakıf gibi kuruluşların tarihi” gibi proje ödevleri veririm (M28).	Sosyal Bilgiler	51	63.8	5	6.3	24	30	6.498	0.1
	Fen-Edebiyat-Tarih	17	44.7	4	10.5	17	44.7		
	Fen Edebiyat-Coğrafya	2	33.3	0	0	4	66.7		

Tablo 5.3.6.3 incelendiğinde, “Eğitimle ilgili kitap, dergi vb. yayınları takip edebiliyorum” maddesine katılımcı öğretmenlerin verdiği cevaplarda mezun olunan fakülte değişkenine göre anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($X^2=6.391$ $p= < 0.05$). Katılımcı öğretmenlerden tarih mezunu öğretmenlerin 31’i (%81.6), coğrafya mezunu öğretmenlerin 5’i (%83.5) bu maddeye katıldıklarını belirtirken sosyal bilgiler öğretmenliği mezunu öğretmenlerin 48’i (%60) eğitimle ilgili kitap, dergi ve yayınları takip ettiğini belirtmiştir.

“Sosyal Bilgiler derslerinin işlenişinde yerel tarih konularına başvururum” maddesine katılımcı öğretmenlerin verdiği cevaplarda mezun olunan fakülte değişkenine göre anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($X^2=11.538$ $p= < 0.05$). Katılımcı öğretmenlerden sosyal bilgiler öğretmenliği mezunu öğretmenlerin 67’si (%83.8), tarih bölümü mezunlarının 27’si (%71.1) ve coğrafya bölümü mezunlarının 3’ü (%50) katılıyorum seçeneğini işaretlerken sosyal bilgiler öğretmenliği mezunu öğretmenlerin 8’i (%10), tarih bölümü mezunlarının 11’i (%28.9) ve coğrafya bölümü mezunlarının 2’si (%33.3) sosyal bilgiler derslerinin işlenişinde yerel tarih konularına başvurmadıklarını belirtmişlerdir.

“Sosyal bilgiler derslerinde “aile tarihi”, “ ikamet edilen mahalle tarihi”, “ikamet edilen yerlerdeki dernek ve vakıf gibi kuruluşların tarihi gibi proje ödevleri veririm” maddesine katılımcı öğretmenlerin verdiği cevaplarda mezun olunan fakülte değişkenine göre anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($X^2=6.498$ $p= < 0.05$). Katılımcı öğretmenlerden sosyal bilgiler öğretmenliği mezunu öğretmenlerin 51’i (%63.8), tarih bölümü mezunlarının 17’si (%44.7) katılmıyorum seçeneğini işaretlerken coğrafya bölümü mezunlarının 2’si (%33.3) bu seçeneği işaretlemiştir. Sosyal bilgiler öğretmenliği mezunlarının 24’ü (%30), tarih bölümü mezunlarının 17’si (%44.7) ve coğrafya bölümü mezunlarının 4’ü (%66.7) yerel tarihle ilgili olarak proje ödevi verdiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 5.3.6.4. Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi Maddelerine Verdikleri Yanıtların Karşılaştırılması

		Katılmıyor		Kararsızım		Katlıyorum		Ki-kare	Sd
		f	%	f	%	f	%		
Ortaokul Sosyal Bilgiler 6. Sınıf öğretim programı eğitimde yakından uzağa ilkesi ışığında yerel tarih öğretimi açısından yeterlidir (M10).	1-10 YIL	11	34.4	5	15.6	16	50	2.744	0.6
	11-20 YIL	30	45.5	13	19.7	23	34.8		
	21- ÜZERİ YIL	12	46.2	3	11.5	11	42.3		
Ortaokul Sosyal Bilgiler 7. Sınıf öğretim programı eğitimde yakından uzağa ilkesi ışığında yerel tarih öğretimi açısından yeterlidir(M11).	1-10 YIL	11	34.4	7	21.9	14	43.8	5.331	0.2
	11-20 YIL	38	57.6	10	15.2	18	27.3		
	21- ÜZERİ YIL	11	42.3	6	23.1	9	34.6		

“Ortaokul Sosyal Bilgiler 6. Sınıf öğretim programı eğitimde yakından uzağa ilkesi ışığında yerel tarih öğretimi açısından yeterlidir” maddesine katılımcı öğretmenlerin verdiği cevaplarda mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($X^2=2.744$ $p= < 0.05$). Katılımcı öğretmenlerden 1-10 yıl kıdeme sahip olanların 11’i (%34.4), 11-20 yıl kıdeme sahip olanların 30’u (%45.5) 21 ve üzeri yıl kıdeme sahip olanların ise 12’si (%46.2) bu görüşe katılmadıklarını belirtmiştir. Katılımcı öğretmenlerin 1-10 yıl kıdeme sahip olanların 16’sı (%50), 11-20 yıl kıdeme sahip

olanların 23'ü (%34.8) ve 21 yıl üzeri kıdeme sahip olanlarında 11'i (%42.3) sosyal bilgiler 6. Sınıf öğretim programını, eğitimde yakından uzağa ilkesi ışığında yerel tarih öğretimi açısından yeterli bulmaktadır.

“Ortaokul Sosyal Bilgiler 7. Sınıf öğretim programı eğitimde yakından uzağa ilkesi ışığında yerel tarih öğretimi açısından yeterlidir” maddesine katılımcı öğretmenlerin verdiği cevaplarda mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($X^2=5.331$ $p= < 0.05$). Katılımcı öğretmenlerin 1-10 yıl kıdeme sahip olanların 14'ü (%43.8), 11-20 yıl kıdeme sahip olanların 18'i (%27.3), 21 ve üzeri kıdeme sahip olanların 9'u (%34.6) bu görüşe katıldıklarını belirtmişlerdir. 1-10 yıl kıdeme sahip olanların 11'i (%34.4), 11-20 yıl kıdeme sahip olanların 38'i (%57.6) ve 21 üzeri kıdeme sahip olanlarında 11'i (%42.3) sosyal bilgiler 7. Sınıf öğretim programını eğitimde yakından uzağa ilkesi ışığında yerel tarih öğretimi açısından yeterli görmediklerini belirtmişlerdir.

6. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1 SONUÇLAR

Bu çalışmada, yerel tarihin sosyal bilgiler derslerinin tarih konularının öğretiminde önemli bir yer tuttuğu ve yerel tarihe gereken önemin verilmesi gerektiği belirlenmiştir. Sosyal bilgiler öğretiminde yerel tarih anketine katılan öğretmenlerin kendilerini mesleki açıdan yeterli gördüğü, yerel tarihle ilgili yapılmış görüşlere katıldıkları ve birçoğunun derslerinde yerel tarih konularını kullandıkları belirlenmiştir.

Çağımızda artık ezberci tarih anlayışı terk edilerek öğrencide hedeflenen davranışların eleştirel, araştırmacı ve sorgulayıcı bir şekilde öğrenciye bilimsel bakış açısı kazandıracak etkinliklerin seçilmesi gereklidir. Literatür incelendiğinde, insanların yakın çevresinde ki olaylara daha çok dikkat ettiği ve ilgilerini çektiği görülmüştür. Yakın çevre tarihi yani yerel tarih öğrencilere aidiyet duygusu kazandırması yanında, derslerden de daha çok zevk almasını sağlayacaktır. Öğrenci kendisini yerel tarih konuları işlenirken dersin merkezinde görecektir. Yerel tarih konuları ile dersler somutlaşırken konular daha anlaşılır bir hale gelecektir. Buradan yola çıkarak yerel tarih konularının önemli olduğu ve sosyal bilgiler derslerinde uygulanması gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır.

Araştırmanın veri toplama aracı olan sosyal bilgiler öğretiminde yerel tarih anketinde kişisel bilgiler bölümünde elde edilen cevaplara göre; araştırmaya katılan öğretmenlerin 84'ü (%67.7) erkek, 40'ı (%31.2) bayan, 76'sı (%61.3) 31-41 yaş aralığında, 35'i (%28.2) Cumhuriyet Üniversitesi mezunu, 80'i (%64.5) eğitim fakültesi mezunu, 2'si (%1.6) yüksek lisans mezunu, 10'u (%8.1) 11 yıllık, 10'u (8.1) 15 yıllık, 12'si (%9.7) ise 17 yıllık öğretmendir.

Katılımcı öğretmenlere uyguladığımız Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih anketi maddelerine verilen cevaplara göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin 116'sı (%93.5) kendini mesleki açıdan yeterli görürken, 8'i (%6.5) kararsız kalmıştır. Bu sonuca göre araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu kendini mesleki açıdan yeterli görmektedir. Sosyal bilgiler dersi açısından bu durum olumlu gözükmektedir.

Eğitimle ilgili kitap, dergi vs. yayınları takip edebiliyorum maddesine, katılımcı öğretmenlerin 82'si (%67.2) olumlu yanıt verirken, 42'si (%33.8) kısmen ve kararsızım cevabını vermiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu eğitimle ilgili yayınları takip ettiğini beyan etmektedir. Bu durum sosyal bilgiler öğretmenlerinin değişime ve gelişmeye açık olduğu sonucunu ortaya koymaktadır. Dersimiz açısından olumlu bir durum olarak dikkat çekmektedir.

Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin 104'ü (%83.8) çalıştığı ilin veya ilçenin yerel tarih bilgisi hakkında kendini yeterli görürken, 20'si (%16.2) kısmen ve kararsızım seçeneğini işaretlemiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu kendilerini Sivas'ın yerel tarihi konusunda yeterli görmektedir. Bu oran sosyal bilgiler dersinde yerel tarih konularının öğretimi açısından iyi görünmektedir. "Ortaokul 6. Sınıf öğretim programı yerel tarih öğretimi açısından yeterli midir?" sorusuna araştırmaya katılan öğretmenlerin 50'si (%40.5) yeterli cevabını verirken, 67'si (%57.6) kararsızım ve kısmen cevabını vermiştir. 7 öğretmen ise (%5.6) 6. Sınıf öğretim programını yeterli görmemektedir. 7. Sınıf öğretim programının yerel tarih açısından yeterliliği konusunda ise araştırmaya katılan öğretmenlerin 52'si (%34.7) 7. Sınıf öğretim programını yeterli görürken 71'i (%55.6) kısmen ve kararsızım seçeneğini işaretlemiştir. 12 öğretmen (%9.7) ise 7. Sınıf sosyal bilgiler öğretim programını yetersiz bulmaktadır. 7. Sınıf sosyal bilgiler öğretim programını yetersiz görenlerin sayısı 6. Sınıf sosyal bilgiler öğretim programını yetersiz görenlerin sayısından fazla olduğu gözle çarpılmaktadır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin 94'ü (%75.8) sosyal bilgiler ders kitaplarının bölgeler veya illere göre yerel tarihe önem verilmesi ders kitaplarını sıkıcılıktan kurtarır maddesine katıldıklarını belirtirken, 28'i (%19.6) kısmen ve kararsızım seçeneğini işaretlemiştir. Katılımcı öğretmenlerden 2'si ise (%1.6) bu maddeye katılmadıklarını belirtmiştir. Katılımcı öğretmenlerin büyük çoğunluğu sosyal bilgiler ders kitaplarında bölgelere ve illere göre yerel tarihe önem verilmesi gerektiğine inanmaktadırlar. Yerel tarihin kanıtlarını oluşturan ve öğrenmede kalıcılık sağlayan müzelerin her il ve ilçede oluşturulması gerektiğini düşünenlerin oranı da (%93.5) bir hayli yüksektir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 89.5'i yerel tarihin yerel örneklerden yola çıkarak geneli anlamlandırdığı, % 74.2'si tarihin daha iyi anlaşılabilmesi için yerel tarihin ön plana çıkarılması gerektiği, % 83.1'i geçmişle bugün arasında somut bağlantı kurmada yerel tarihin gerekli olduğu, % 87.1'i ise yerel tarihin dışarıdan izledikleri bir filmde çok kendi aktörü oldukları görüşünü katılmışlardır. Bu görüşlere bakıldığında katılımcı öğretmenlerin yerel tarihin gerekli olduğu ile ilgili ifadelerle katıldıkları söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 78.3 sosyal bilgiler derslerinin işlenişinde yerel tarih konularına başvurduğunu belirtmiştir. Bu sonuca göre katılımcı öğretmenlerin büyük çoğunluğu sosyal bilgiler dersinin içerisine yerel tarihi serpiştirdiğini belirtmiştir. Bu durum araştırmamız açısından önemli bir sonuç olarak ortaya çıkmaktadır. Katılımcı öğretmenlerin %36.3'ü derslerinde yerel tarih öğretimine ayrı bir zaman ayırdığını belirtirken %61.3'i kısmen ve kararsızım seçeneğini işaretlemiştir. 3 öğretmen ise %2.4 derslerinde yerel tarihe ayrı bir zaman ayırmadığını söylemiştir. Derslerinde yerel tarihe zaman ayıramama nedenlerine bakıldığında, %73.3'ü programın yoğunluğunu, %37.9'u sınıftaki öğrenci sayılarının fazlalığını bahane göstermiştir.

Katılımcı öğretmenlerin % 53'ü yerel tarih konularına değinebilmek için görev yaptığı çevrenin yerel tarihi hakkında araştırma yaptığını, % 65.8'i görev yaptığı bölgenin yerel tarihi ile ilgili görsel materyallere ulaşarak öğrencilerine aktardığını, %31.8'i yerel tarih öğretimi için arkeolojik bölgelere ve mekânlara gezi düzenlediğini, % 43.5'i yerel tarih öğretiminde kaynağa bağlı sorunları olduğunu, % 37.9'u yerel tarih öğretiminde kaynak bilgisine bağlı sorunları olduğunu ifade etmiştir. Katılımcı öğretmenlerin %48.4'ü görev yaptığı çevrede gelenek ve göreneklerin yaşlılardan öğrenilmesi ve ilgili konularla bağlantı kurulmasına dikkat ettiğini, % 36.3'ü ise yerel tarihle ilgili proje ödevi verdiğini belirtmiştir. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel tarih Anketinde yerel tarihin önemine yönelik ifadelerle katılımın çok olduğu gözlenirken, yerel tarihin uygulanmasına dönük ifadelerde katılımın az olduğu gözlenmiştir. Bu sonuçta bize öğretmenlerin yerel tarihi derslerde uygulaması için daha çok teşvik ve yönlendirmeye ihtiyaçlarının olduğu sonucunu ortaya koymaktadır.

“Eğitimle ilgili kitap, dergi vb. yayınları takip edebiliyorum” maddesi cinsiyet ve mezun olunan bölüm değişkenine göre, “Ortaokul sosyal bilgiler 6. Sınıf öğretim programı yerel tarih öğretimi açısından yeterlidir” maddesi mesleki kıdem ve mezun olunan üniversite değişkenine göre, “Ortaokul sosyal bilgiler 7. Sınıf öğretim programı yerel tarih öğretimi açısından yeterlidir” maddesi mesleki kıdem ve cinsiyet değişkenine göre, “Sosyal bilgiler ders kitaplarında bölgelere veya illere göre yerel tarihe önem verilmesi ders kitaplarını sıkıcılıktan ve ilgisizlikten kurtarır” maddesi mezun olunan üniversite ve cinsiyet değişkenine göre, “Tarihin daha iyi anlaşılması için, genel yerine genelin içinde yerelin ön plana çıkarılması gerekir” maddesi cinsiyet değişkenine göre, “Sosyal bilgiler derslerinin işlenişinde yerel tarih konularına başvururum” maddesi mezun olunan fakülte değişkenine göre, “Sınıftaki öğrenci sayılarının yerel tarih öğretiminde olumsuz etkisi vardır” maddesi cinsiyet değişkenine göre, “ Görev

yaptığım bölgenin yerel tarihi ile ilgili görsel materyallere ulaşım öğrencilerime aktarabiliyorum” maddesi cinsiyet değişkenine göre, “ Sosyal bilgiler derslerinde proje ödevleri veririm” maddesi mesleki kıdem değişkenine göre farklılaşma göstermiştir.

6.2 ÖNERİLER

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular ışığında, sosyal bilgiler dersinde yerel tarih öğretiminin etkili bir şekilde uygulanmadığı görülmüştür. Sosyal bilgiler derslerinde yerel tarih konularının daha sık ve etkili uygulanması öğrencilerin ders kazanımlarını daha iyi kavrayabilmesi ve derslerin daha eğlenceli olması açısından önem arz etmektedir. Yerel tarih konularının sosyal bilgiler derslerinde daha çok kullanılması amacı ile aşağıda bazı önerilere yer verilmiştir.

1. Sosyal bilgiler derslerinde tarih konularının daha iyi kavranabilmesi için yerel tarih öğretimi önemlidir. Bu nedenle yerel tarih konularının ders içerisinde kullanımı öğretmenlerin inisiyatifine bırakılmamalı, yerel tarih konuları sosyal bilgiler dersinin kazanımları arasına serpiştirilmelidir.
2. Sosyal bilgiler dersi öğretmenleri, ders işleniş sürecinde çalıştığı bölgenin, ilin ya da ilçenin yerel tarihini göz önünde bulundurarak yeri ve zamanı geldiğinde ders konuları ile ilişkilendirmelidir.
3. Sosyal bilgiler öğretmenleri ders sürecinde o bölgenin yerel tarihini konularla ilişkilendirebilmek için öncelikle çalıştığı ilin ya da ilçenin tarihi hakkında gerekli bilgiye sahip olmalıdır. Öğretmen, çalıştığı yerin yerel tarihi ile ilgili görsel materyallere ulaşım bu kaynakları öğrencilere sunabilir. Ayrıca görev yaptığı yerde o bölgenin gelenek, görenek, yakın tarihi ve kültür bilgisine sahip yaşlıları derse davet edip yaşlı saati etkinliği yapılabilir.
4. Öğretmenler göreve başladıklarında, il ve ilçe Milli Eğitim Müdürlükleri tarafından oryantasyon eğitimine alındıklarında çalışacakları yerin yerel tarihi ile ilgili bilgiler verilmesi uygun olacaktır.
5. Çalışmamızda kullandığımız anket verilerine bakıldığında, öğretmenlerin yerel tarihi öğretimi sırasında karşılaştığı sorunların ön sırasında kaynağa ve kaynak bilgisine bağlı sorunları olduğu gözlenmiştir. Öğretmenler yerel tarihle ilgili kaynaklara ulaşmakta ve ulaştıkları kaynakları nasıl değerlendireceği konusunda sorun yaşamaktadır. Bu durumu düzeltmek için halen görevde olan öğretmenlere seminerler verilebilir.

6. Yerel tarih öğretiminin sosyal bilgiler derslerinde daha aktif kullanılabilmesi için öğretmenlere yerel tarihin önemi ve görev yaptıkları yerin yerel tarihi hakkında bilgilendirici seminerler verilebilir. İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri tarafından sosyal bilgiler öğretmenlerine derslerinde kullanmaları için, çalıştıkları yerin yerel tarihi ile ilgili broşür veya kitapçık bastırılarak dağıtılabilir.
7. Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin, derslerde yerel tarih konularına zaman ayıramamasının temel nedeni programın yoğun olması ve sosyal bilgiler ders saatlerinin yeterli olmamasıdır. Bu sorunu düzeltmek için sosyal bilgiler ders saatleri arttırılmalı ya da sosyal bilgiler dersinin programı hafifletilmelidir.
8. Araştırma sonuçlarına bakıldığında katılımcı öğretmenler, sosyal bilgiler 6 ve 7. sınıf sosyal bilgiler öğretim programını yerel tarih öğretimi açısından yeterli görmemektedir. MEB, hazırlayacağı kitaplarda yerel tarihle ilgili konulara yer vermesi yerinde bir uygulama olacaktır.
9. Yerel tarihin canlı tanığı olan müze ve tarihi mekânlara gezi düzenlenmesi ve kalıcı bilgilere ulaşılması yerel tarih açısından önemlidir. Bu amaçla mümkün olduğu kadar çok öğrenciyi müze ve tarihi mekânlara geziye götürmek için bürokratik engeller ve mali bakımdan kolaylık sağlanmalıdır.
10. Öğretmenler yerel tarihin daha iyi öğrenilebilmesi için sık sık öğrencilere yaşadıkları bölgenin yerel tarihi ile ilgili proje ödevleri vermelidir.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, M. (2006). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Gezi-Gözlem ve İnceleme Yönteminin Etkililiğinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, G.Ü Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı, Ankara.
- Akbaba, B. (2003). *Tarih Öğretiminde Fotoğraf Kullanımı*, Yüksek Lisans Tezi, G.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Akdağ, H. ve Çoklar, A. N. (2009). İlköğretim 6. ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Dersi Proje Ve Performans Görevlerini Hazırlarken Yararlandıkları Kaynaklar, İnternet'in Yeri Ve Karşılaştıkları Güçlükler. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1-16.
- Akpınar, M. ve Kaymakçı, S. (2012). Ülkemizde Sosyal Bilgiler Öğretiminin Genel Amaçlarına Karşılaştırmalı Bir Bakış. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20 (2), 605-626.
- Akçalı, A. A. (2013). *Tarih Öğretiminde Merkeze Bağımlılığın Azaltılması Yolunda Bir Çözüm Önerisi: Yerel Tarih*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Arslan, A. ve Demirel, Ö. (2007). İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Yeni Öğretim Programlarının Değerlendirilmesi, *Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 36 (175), 198-208.
- Arıburnu, K. (1997). *Sivas Kongresi*, Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.
- Aslan, E. (2000). *Yerel Tarihin Tanımı, Gelişimi Ve Değeri, Tarih Yazımında Yeni Yaklaşımlar: Küreselleşme Ve Yerelleşme*, İstanbul: Türkiye Ekonomik Ve Toplumsal Tarih Vakfı.
- Ata, B. (2002). *Müzeler ve Tarihi Mekânlarla Tarih Öğretimi: Tarih Öğretmenlerinin "Müze Eğitimine" İlişkin Görüşleri*, Doktora Tezi, G.Ü Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tarih eğitimi Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Büyükkaragöz, S. ve Çivi, C. (1999). *Genel Öğretim Metotları Öğretimde Planlama Uygulama*, İstanbul: Beta.
- Black, L. (2003). *Tarih Öğretiminde ve Öğreniminde Yöntem Sorunları, Tarih Eğitimine Eleştirel Yaklaşımlar*, İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı.
- Counce, S. (2011). *Sözlü Tarih ve Yerel Tarihçi*, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt.
- Ceylan, O. (1988). *Sur ve Kaleleri ile Tarihte Sivas*, Sivas: C.Ü.

- Çelikkaya, T., Karakuş, U. ve Demirbaş, Ç. Ö. (2010). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Ölçme-Değerlendirme Araçlarını Kullanma Düzeyleri Ve Karşılaştıkları Sorunlar. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11 (1).
- Çetin, E. (2012). *Karikatürler İle Zenginleştirilmiş Fen Ve Teknoloji Dersinin Öğrenci Başarısı ve Tutumları Üzerine Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Çiftçi, Ü. (2002). *Sosyal Bilgiler 6. 7. ve 8. Sınıf Derslerinde Materyal Kullanımının Öğrenci Başarısı ve Tutumlarına Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Çulha, B. (2005), Yerel Tarih Çalışmalarının Sosyal Bilimlerin Disiplinler Arası Yapısına Katkıları Ne Olabilir? *II. Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi*. 26-28 Mayıs 2005. Van: Milli Eğitim.
- Demir, M. (2005). *Türkiye Selçukluları ve Beylikler Döneminde Sivas Şehri*, Sakarya: Sakarya.
- Danacıoğlu, E. (2001). *Geçmişin İzleri, Yanı Başımızdaki Tarih İçin Bir Kılavuz*, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt.
- Danacıoğlu, E. (2009). *Geçmişin İzleri Yanı Başımızdaki Tarih İçin Bir Kılavuz*, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt.
- Demir, S. B., Doğan S. ve Pınar M. A. (2013). 4+ 4+ 4 Yeni Eğitim Sistemi'nin Yansımaları: Beşinci Sınıflardaki Eğitim-Öğretim Sürecinin Branş Öğretmenlerinin Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 8 (9), 1081-1098.
- Demirel, Ö. (2005). *Eğitim Sözlüğü*. (3. Baskı). Ankara: Pegem.
- Demirel, Ö. (2004). *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme*. (6. Baskı). Ankara: Pegem.
- Demirel, Ö. (1998). *Osmanlı Dönemi Sivas Şehri ve Esnaf Teşkilatı*, Sivas: Sivas Belediyesi.
- Demircioğlu, İ. H. (2015). *Tarih Öğretiminde Öğrenci Merkezli Yaklaşımlar*, Ankara: Anı.
- Dere, İ. (2017). *Sosyal Bilgiler Derslerinde Bir Öğrenme ve Öğretme Yöntemi Olarak Sözlü Tarih*, Doktora Tezi, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- Dinç, E. ve Doğan, Y. (2010). İlköğretim İkinci Kademe Sosyal Bilgiler Öğretim Programı ve Uygulanması Hakkında Öğretmen Görüşleri. *Sosyal Bilgiler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 1 (1), 17-49.

- Doğanay, A. (2008). Çağdaş Sosyal Bilgiler Anlayışı Işığında Yeni Sosyal Bilgiler Programının Değerlendirilmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17 (2).
- Doğanay, H. (2002). *Coğrafya Öğretim Yöntemleri*, Erzurum: Pegem
- Duman, B. ve İkiel, C. (2002). Yapıcı Öğrenme Kuramına Göre Sosyal Bilgiler Öğretimi, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (2), 245-262.
- Erden, M. (1996). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*, İstanbul: Alkım.
- Ergün, M. ve Özdeş. A. (1997). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*, İstanbul: Pegem.
- Ertürk, S. (1984). *Eğitimde Program Geliştirme*, Ankara: Yelkenkaya.
- Göksel, Ö.L. (1958). *Tarihi Çocuklarımıza Nasıl Öğretelim?*, Aydın.
- Göç, N. (2008). *Yerel Tarih Konularının Sosyal Bilgiler Dersinde Uygulanması: Karşılaşılan Güçlükler ve Çözüm Önerileri*, Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- Günaydın, A.N. (2009). *Milli Mücadele’de Sivas 108 Gün*, Sivas: Sivas 1000 Temel Eser.
- Hakkı, İ. ve Nafiz, R. (1997). *Sivas Şehri* (çev. Recep Toparlı). Sivas: Türk Tarih Kurumu.
- Hoskins, W.G. (1984). *Local History in England*, Addison Wesley Longman Limited, New York.
- Işık, H. (2002). *Yerel Tarih Konularının Sosyal Bilgiler (6. Sınıf) Programı Tarih Üniteleri ile İlişkilendirilmesine Yönelik Bir Uygulama: Pasinler Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- İlyasoğlu, A. (2001). Yerel Tarih Gruplarıyla Tanışırken: Konular, Sorular, Bulunduğu Eser: *Yerel Tarihçilik, Kent, Sivil Girişim Yerel Tarih Grupları Deneyimi*, (Ed. Çelebi, F.), İstanbul, Türkiye Ekonomisi ve Toplumsal Tarih Vakfı, 37-42.
- İslamoğlu, A. H. (2003). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (2. Baskı). İstanbul: Beta.
- Erpulat, D. (2003). “Tarih Eğitiminin İyileştirilmesi Çalışmaları”, *Tarih Eğitimine Eleştirel Yaklaşımlar*, (Ed: O. Köymen) İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı.
- Karasar, N. (1995). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (7. Baskı) Ankara: Sim.
- Koca, K. ve Yazıcı, H. (2011). *Özel Öğretim Yöntemleriyle Sosyal Bilgiler Öğretimi* (2. Baskı). Ankara: Pegem.

- Komasyon, (2000). *Fen Bilgisi Ve Sosyal Bilgiler Öğretmen Kılavuz Kitabı*, Ankara: MEB.
- Kozan, E. (2002). *Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Eğitimi Geleneklerine Yaklaşımları ve Bu Yaklaşımların Tarih Öğretimi İle İlişkisi: Ankara-Aksaray Örnekleri*, Yüksek Lisans Tezi, G.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kurtulgan, K. ve Köstüklü, N. (2010). İlköğretim II. Kademe Sosyal Bilgiler Dersi Tarih Konularının Öğretiminde, Öğretmen ve Müfettiş Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 173-196
- Köstüklü, N. (2003). *Sosyal Bilimler ve Tarih Öğretimi* (3. Baskı) Konya: Güney.
- Köstüklü, N. (1998). *Sosyal Bilimler ve Tarih Öğretimi*, Konya: Kuzucular.
- Kyvig, D. ve Marty, M. (2011). *Yanı Başımızda ki Tarih*, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt.
- Maccano, N. K. (2002). Müzelerin Eğitim Ortamı Olarak Kullanılması, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15, (1), 275-285.
- Mahiroğlu, A. (1997). Tarihte Bir Başkasıyla Takas Edilen Şehir, İstanbul: Tarih ve Medeniyet.
- Mahiroğulları, A.M. (2003). *İlkçağlardan Günümüze Sivas İli*, Sivas: Kitap.
- Mazman, F. (2006). *Sosyal Bilgiler Eğitiminde Gezi-Gözlem Metodunun Uygulanmasına İlişkin Bir Araştırma (Tokat Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- Metin, C. (2002). Sözlü Tarih ve Türkiye'deki Gelişimi, *Türk Kültürü Dergisi*, 469, 288-298.
- Metin Taş, A. (2004). Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Eğitimi Program Standartlarının Belirlenmesi, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37, (1), 28-54.
- Metin, B. ve Oran, M. (2014). İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Ders İçi Yerel Tarih Konusunda ki Faaliyetleri Uşak İli Örneği, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7, (1), 204-216.
- MEB (2005). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi 6.-7. Sınıflar Öğretim Programı ve Kılavuzu (Taslak Basım)*, Devlet Kitapları Müdürlüğü, Ankara.
- MEB (2006), *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi 6. Sınıf Öğretim Programı ve Kılavuzu*, Devlet Kitapları Müdürlüğü, Ankara.
- MEB (2007), *İlköğretim Sosyal Bilgiler 7 Öğretmen Kitabı*, Devlet Kitapları, İstanbul.

- MEB (2008), *Ortaöğretim 10. Sınıf Tarih Dersi Programı*, Ankara.
- MEB (2018), *Sosyal Bilgiler Öğretim Programı*, Ankara.
- Oran, M. (2013). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Ders İçi Yerel Tarih Konusundaki Faaliyetleri: Uşak İli Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- Ocak, G. ve Gündüz, M. (2006). Eğitim Fakültesini Yeni Kazanan Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Giriş Dersini Almadan Önce ve Aldıktan Sonra Öğretmenlik Mesleği Hakkındaki Metaforlarının Karşılaştırılması, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (2), 2933.
- Oruç, Ş. ve Ulusoy, K. (2008). Sosyal Bilgiler Öğretimi Alanında Yapılan Tez Çalışmaları. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 121-132.
- Örten, H. (2008). *Yerel Tarih Konularının Sosyal Bilgiler Üniteleri İle İlişkilendirilmesine Yönelik Bir Çalışma (Tokat İli Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- Özbay, Y. (2004). *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi (Kuram-Araştırma-Uygulama)* (5. Baskı) Ankara: Pegem.
- Özbaran, S. (1997). *Tarih, Tarihçi ve Toplum*, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt.
- Öztaşçı, C.A. (2017). *Yerel Tarih Öğretim Yöntemini Sosyal Bilgiler Dersinde Uygulamaya Koymak: Bir Eylem Araştırması*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Öztürk, C., Keskin, S. C. ve Otluoğlu, R. (2002). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Edebi Ürünler ve Yazılı Materyaller*, Ankara: Pegem.
- Öztürk, C., ve Ünal. (1999). Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersine Karşı Tutumu. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6 (6), 1-9.
- Özşahin, E. (2009). Karikatürlerle Coğrafya Öğretimi, *Marmara Coğrafya Dergisi*, 20, 101-122.
- Öztuna, Y. (1977). *Büyük Türkiye Tarihi*, İstanbul: Ötüken.
- Öztaş, S. (2000). *İlköğretim Altıncı Sınıf Sosyal Bilgiler Tarih Ünitelerinin İşlenişinde Öğretmenlerin Kullandıkları Öğretim Yöntemleri*, Yüksek Lisans Tezi, G.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Öztaş, S. (2007). *Tarih Öğretiminde Film Kullanılmasının Öğrenci Başarısı Üzerine Etkisi*, Doktora Tezi, G.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Paykoç, F. (1991). *Tarih Öğretimi*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.

- Ural, A. ve Kılıç, İ. (2005). *Bilimsel Araştırma Süreci Ve SPSS İle Veri Analizi*, Ankara: Detay.
- Ünal, Ç. ve Çelikkaya, T. (2009). Yapılandırmacı Yaklaşımın Sosyal Bilgiler Öğretiminde Başarı, Tutum Ve Kalıcılığa Etkisi (5. Sınıf Örneği), *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13 (2).
- Yapıcı, M. ve Demirdelen, C. (2007). İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri. *İlköğretim Online*, 6 (2), 204-212.
- Yeşilbursa, C.C. (2006). *Sosyal Bilgiler Dersinde Tarihi Yerleri Kullanarak Tarih Konularının Öğretimi*, Yüksek Lisans Tezi, G.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Safran, M. (2006). Avrupa Birliğinin Tarih Öğretimine İlişkin Önerilerinin Bilimsel Temelleri ve Sınırlılıkları, *Tarih Eğitimi Makale ve Bildiriler*, Ankara: Gazi.
- Savard, C. (1976). *Yakın Çevre Tarihi ve Coğrafyası, Çağdaş Pedagojiden Seçmeler* (Çev: Nejat Yüzbaşıoğulları) İstanbul: Milli Eğitim.
- Somel, S. A. (1998). Yerel Tarih ve Tarihte Yerellik, *Yerel Tarih Dergisi*, 6, İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.
- Sönmez, V. (1999). *Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Öğretmen Kılavuzu*, İstanbul: MEB.
- Shabbar, N. (2001). *Çocuklar İçin Müze Eğitimi, Kent, Toplum, Müze*, İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı.
- Starr, L. M. (1971). *Oral History: Problems And Prospects*. Academic Press.
- Sivas Valiliği. (2002). *Sivas İl Yıllığı*, Sivas.
- Somel, S. A. (2000). *Yerel Tarih Araştırmaları İçin Kılavuz*, İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı.
- Şahin, S. (2013). *Mekân ve İnsanıyla Sivas*, İstanbul: Buruciye.
- Şimşek, A. (2002). Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Kullanımı, *G.Ü. Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4 (1), 143-157.
- Tahancı, B. (2002). *Sosyal Bilgiler Dersinde Tarih Konularının Öğretimi: Problemler Öneriler (Uşak Merkez İlköğretim Okulları Örneğinde)*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tay, B. (2011). Sosyal Bilgiler Öğretiminin Dünü Bugünü ve Yarını, *R. Turan, K. Ulusoy (Editörler)*, Ankara: Pegem.
- Thompson, P. (1999). *Geçmişin Sesi*, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Tekeli, İ. (1998). *Tarih Bilinci ve Gençlik*, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

- Tugay, B. (2004). *Tarih Eğitiminde Yerel Tarih Araştırmalarının Yeri: Fethiye rneği*, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Turan, O. (1971). *Selçuklular ve İslamiyet*, İstanbul: Turan Neşriyat.
- Tosh, J. (2005). *Tarihin Peşinde*. (2. Baskı). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Thompson, P. and Perks, R. (1993). *Sözlü Tarih Kulavuzu, "Telling It How It Was" Eserinden Derleme*, İstanbul: Türkiye Ekonomik Ve Toplumsal Tarih Vakfı.
- Thompson, S. and Thompson, P. (1999). *Geçmişin Sesi*, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Türer, A. (2011). *Türk Eğitim Tarihi*, Ankara: Detay.



RESİMLER KAYNAKÇASI

1.Sivas Kongresi

<https://i.sozcu.com.tr/wp-content/uploads/2017/07/er-6.jpg>

2.Sarissa

<http://sivasmuzeleri.gov.tr/Resim/79619,sarissa-tumulus-kazi-arsivijpg.png?0>

3.Sarissa

<http://sivasmuzeleri.gov.tr/Resim/79617,sarissajpg.png?0>

4.Sarissa

<http://sivasmuzeleri.gov.tr/Resim/79618,sarissa-kazi-arsivijpg.png?0>

5.İkiz Boğa Heykeli

<https://www.memurlar.net/common/news/images/354415/headline.jpg>

6.Kayalıpınar Görüntü

<http://sivasmuzeleri.gov.tr/Resim/79620,kayalipinarjpg.png?0>

7. Kayalıpınar Yüzük ve Küpe

<http://sivasmuzeleri.gov.tr/images/04.png>

8.Şifaiye Medresesi

<http://izebsidef.com/wp-content/uploads/2016/03/sifaiye-medresesi-sivas-izebsidef-1024x493.jpg>

9.Çifte Minare

<http://www.sivasirade.com/resimler/2017-4/26/1126030835029.jpg>

10. Buruciye Medresesi

<http://izebsidef.com/wp-content/uploads/2016/03/buruciye-medresesi-sivas-izebsidef-2-1024x493.jpg>

11. Gök Medrese

https://gezimanya.com/sites/default/files/gezi-notu/resimler/img_6280.jpg?itok=tvvmJFFh?width=900&height=600

12.Ulu Camii

https://image.yenisafak.com/resim/imagecrop/2016/06/19/11/23/resized_63a04-389f5e6canafotograf1.jpg

13. Meydan Camii

http://photos.wikimapia.org/p/00/04/97/73/02_full.png

14.Kale Camii

http://www.sivas.bel.tr/Files/Photo_Album/Tarihi_Yerler/Kale-Camii_960.jpg

15. Ali Ağa Camii
<https://lh3.googleusercontent.com/p/AF1QipOODSUxwrQWymBdmnit8fujFCrD19oKYgWCBh1R=w600-k>
16. Abdulvahap Gazi Türbesi
<http://www.fotografurk.com/upload/fotograf/2012/11/1/2424-bysimyaci-yukari-kumbet-camii-sivas-8297-950px.jpg>
17. Ahi Emir Ahmet Türbesi
<http://gezilecekyerler.com/wp-content/uploads/2017/10/Sivas>
18. Şeyh Çoban Türbesi
<https://media-cdn.tripadvisor.com/media/photo-s/0e/65/20/fb/seyh-coban-turbesi-8.jpg>
19. Şeyh Hasan Bey Türbesi
<https://www.sivas.net.tr/resimler/sivas4efe2df26d852.jpg>
20. Şemseddin Sivasi Türbesi
http://medya.gezenek.com/Files/IMG_9275-1024x516636258828398591511.jpg
21. Behram Paşa Hanı
https://img.haberler.com/haber/258/behram-pasa-hani-7-milyon-liraya-yeniden-ihale-7259258_x_o.jpg
22. Subaşı Hanı
<http://www.sivashabermerkezi.com/wp-content/uploads/2017/10/029A2290-660x440.jpg>
23. Taşhan
http://photos.wikimapia.org/p/00/04/97/72/99_full.jpg
24. Eğri Köprü
https://c1.staticflickr.com/9/8323/8097574345_ef2fd85d05_b.jpg
25. Kesik Köprü
https://farm9.staticflickr.com/8043/8091353636_3c79bfb568_b.jpg
26. Hükümet Konağı
http://www.sivas.bel.tr/Files/Photo_Album/Tarihi_Yerler/Hukümet_Konag_960.JPG
27. Tarihi Jandarma Binası
<http://www.sivasirade.com/resimler/arsiv/haber/tarihi-jandarma-binasi-dokuluyor.jpg>
28. Kongre Müzesi Binası
https://korseyyah.files.wordpress.com/2016/12/sivas_kongre.jpg?w=768
29. Ziya Bey Kütüphanesi
<http://www.ziyabey.yek.gov.tr/Content/UploadImages/k9.jpg>

30. Kangal Ağası Konağı

<https://static.panoramio.com/storage.googleapis.com/photos/large/16197493.jpg>

31. Abdi Ağa Konağı

<http://www.gezilebilecekyerler.com/wp-content/uploads/abdi-a%C4%9Fakona%C4%9F%C4%B1.jpg>

32. İnönü Konağı

<http://www.sivasbulteni.com/d/news/4638.jpg>

33. Divriği Ulu Camii

<https://i2.wp.com/www.sivas.im/wp-content/uploads/divrigi-ulu-camii2.jpg?fit=800%2C531>

34. Divriği Ulu Camii-Cennet Kapısı

<http://www.divrigiulucamii.com/resim/7.jpg>



İNDEK

A

Akçalı, 36, 56, 58, 115
Alan Nevins, 47
Antik Yunan, 36
Arslan, 16, 57, 59, 115

B

Bahattin Yediyıldız, 39
Bilicioğlu, 60

C

Celali Başbuğu, 134

Ç

Çağatay Uluçay, 39

D

Danacioğlu, 34, 36, 37, 38, 39, 116
Danışmend, 130
Deli Hasan, 134
Diospolis, 127
Doğanay, 17, 24, 53, 117
Douch, 41, 42
Dursun, 60

E

Eretna, 132, 146
Eyrice, 56

F

Ferudun Emecen, 39
Fransa, 37
Fuat Baymur, 39

G

Gıyaseddin Keyhüsrev, 131, 141
Göç, 16, 20, 50, 53, 57, 63, 117

H

Halil İnalçık, 39
Halkevleri, 38
Hitit, 128, 138

I

II. Dünya Savaşı, 38

Işık, 24, 32, 41, 50, 51, 52, 55, 117
IV. Murat, 134

İ

İngiltere, 37, 47

K

Kabeira, 127
Karayazıcı, 134
Kayalınar, 122, 139, 140
Kılıçarslan, 131, 142
Kızıroğlu Mustafa, 134
Kyvig ve Myron, 36

M

M.Ö. 3000-2000, 128
MEB, 15, 17, 18, 22, 23, 24, 25, 26, 31, 33, 114, 118,
119, 120
Mekteb-i Sultani, 136
Mitridat, 127
Muallim Cevdet, 39

N

NCSS, 15, 22, 23, 49
Necdet Sakaoğlu, 39
Nejat Göyünç, 39

O

Oral History Association, 46
Oran, 16, 34, 50, 51, 58, 119
Osmanlı, 38, 39, 56, 116, 127, 133, 134, 135, 143,
150

Ö

Ömer Lütfi Göksel, 39
Ömer Lütfü Barkan, 39
Örten, 17, 18, 22, 44, 48, 50, 51, 57, 119
Özdemir, 59
Özer, 58
Öztaşçı, 38, 41, 60, 120

P

parish tarihleri, 37
Paykoç, 32, 36, 43, 47, 120

Q

Qoubert, 34

S

Safran, 34, 43, 47, 50, 120

Sarissa, 122, 137, 138, 139

Satı Bey, 39

Sebasteia, 127

Sivas, 7, 8, 21, 63, 111, 115, 116, 117, 118, 121, 122, 123, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 138, 142, 143, 144, 147, 148, 149, 150, 152, 153, 157

Sosyal bilgiler, 5, 7, 17, 18, 19, 23, 24, 25, 26, 31, 32, 44, 45, 74, 75, 76, 82, 89, 92, 94, 95, 96, 97, 98, 106, 107, 110, 112, 113, 114, 116, 117, 155

Sultan Alparslan, 130

Ş

Şahin, 57, 121, 127, 134, 135, 136

T

Talim ve Terbiye Kurulu, 23

Tarih öğretimi, 32, 45, 118

Tugay, 36, 39, 56, 121

Türkiye, 17, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 38, 39, 61, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 135, 136, 152

W

Worcester'li William, 37

Y

Yıldırım Bayezit, 133

Z

Zeki Arıkan, 39

Ek-1: SİVAS İLİ YEREL TARİHİ

Kronolojik Sivas Tarihi

M.Ö. 5000 Sivas'ta ilk yerleşim dönemi
M.Ö. 1600-800 Hititler dönemi
M.Ö. 800-700 Frigler dönemi
M.Ö. 700-540 Türk kökenli Kimmer ve İskit akınları
M.Ö. 550 Persler dönemi
M.Ö. 333 Kapadokya dönemi
M.S. 17 Romalılar dönemi
395 Bizans dönemi
1085 Sivas'ın Türkler tarafından fethi
1085- 1398 Beylikler dönemi
1398-1923 Osmanlı Devleti dönemi

Tarihi çok eskilere dayanan Sivas şehri, İç Anadolu'nun kuzeydoğu kısmını oluşturan yukarı Kızılırmak havzasında yer almaktadır. Stratejik olarak önemli bir yerde olan Sivas, doğu ile batı ve kuzey ile güney arasında uzanan yolların kavşak noktasında bulunmaktadır. Sivas'ın kuruluşu ile ilgili bilgilere göre, şehrin bulunduğu yerde Kabeira adında bir kale bulunmaktaydı. Bu kalenin etrafında aynı adı taşıyan şehir oluşmuş daha sonra Pontus kralı VI. Mitridat (M.Ö. 121-63) buraya bir saray yaptırmış ve şehri mamur hale getirmiştir. Roma'nın ünlü generali Pompey, Mitridat'ı yenilgiye uğratarak bu yörede Roma egemenliğini kesin biçimde kurduktan sonra şehre Diopolis veya Diospolis (Tanrı Şehri) adını vermiştir (Şahin, 2013).

Sivas'ın adıyla ilgili bir rivayete göre, M.Ö. I. Yüzyılın ilk çeyreğinde Roma İmparatorluğu döneminde Pontus Kralı Polomon'un eşi olan Kapadokyalı Kraliçe Pitadoris, Diopolis'i imar edip canlandırmış, şehri İmparator Augustus adına inşa edilmiş bir şehir olduğu ve İmparator'un adına özel bir sadakat ve saygı belirtisi olması için "Sebasteia" diye isimlendirmiştir (Hakkı ve Nafiz, 1997).

Yazılı Tarih Öncesi Sivas

1927 yılından bugüne kadar devam eden kazı ve araştırmalarda elde edilen bulgulara göre Sivas'a Neolitik Dönem'de yerleşilmeye başlandığı yönündeki görüşleri güçlendirmiştir. Bölgede Kalkolitik Dönem (M.Ö. 5000-3000) ve Tunç Çağ (M.Ö. 3000-2000) yerleşmelerinin varlığı kazılarda bulunan çanak, çömlek ve ev-kent kalıntılarıyla kesin olarak belirlenmiştir. Hafik Gölü'nün kuzey tarafında Pılır Höyükte,

Kangal ilçesinin Çukurtarla ve Kavak bucağında Höyük değirmeni, Tödürge Gölü'nde Kültepe ve Tepecik höyükleri, şehir merkezi Kilhıdık mevkiinde Maltepe höyüğü bulunmuştur. Maltepe Höyüğü kazıları, yörede ilk yerleşmenin M.Ö. 2600'lü yıllardan başlayıp M.Ö. 2000'li yıllara kadar kesintisiz sürdüğünü göstermektedir (Sivas Valiliği, 2002: 53).

Yazılı Tarih Dönem Sivas

Sivas'ın eski bir yerleşim yeri olduğu kabul edilmektedir ancak kimler tarafından ve hangi tarihte kurulduğuna dair kesin bilgi bulunmamaktadır. Sivas merkezi, ilçe ve köylerde yapılan kazılarda bulunan höyük ve harabe kalıntıları bize Sivas'taki yerleşmenin tarihin ilk dönemlerinde başladığını göstermektedir. Bu alanda ayrıntılı bir araştırma yapılmadığından Sivas'ın tarihini Anadolu'nun büyük bir kısmını kapsayan Kapadokya tarihi içerisinde incelemek zorunluluğu doğmuştur. Sivas'ın M.Ö. 2000 yıllarına kadar Hitit hâkimiyetinde kaldığı görmekteyiz. Hitit döneminde yapılan çeşitli savaşlarda Sivas'ın çevresinde gerçekleşmiştir. Bu savaşlardan etkilenen Sivas şehri birkaç defa yakılıp yıkılmıştır. Asur hükümdarı Sargon, M.Ö. 710 yılında Anadolu'ya yaptığı bir akında Sivas içlerine kadar gelmiştir. M.Ö. yıllarında Kafkasya'dan İsritler, İran'dan Medler Anadolu içlerine kadar ilerlemiştir. Kapadokya bölgesinde Asurlular'a karşı direnecek güç kalmayınca Medler ve Lidyalılar, M.Ö. 585 tarihinde Kızılırmak sınır olarak kalmak üzere bir anlaşma yaptılar, Kızılırmak'ın doğu yakası yani Sivas ve çevresi Medler'e kaldı, Medler'in bölgedeki hâkimiyeti fazla sürmedi, Persler M.Ö. 550 yılında Med egemenliğine son vererek Sivas'ı ele geçirdiler. Diğer bir önemli akın, Makedonya Kralı Büyük İskender'in M.Ö. 334 ve M.Ö. 332 yıllarında iki defa düzenlediği ve iki akında da Sivas'ta hâkim olan Perslerin yönetimine son vermiştir. Sivas'a hâkim olan Büyük İskender, subaylarından Sabistes'e Sivas yönetimini bırakarak seferine devam etmiştir. Sabistes zevk ve eğlenceye dalmış, askerlerin Sivas'ı yağmalamasına ve yıkmasına ses çıkarmamıştır. Bu duruma tepki gösteren halk, ayaklanma çıkarmış ve Pers Kralı I. Ariaretes'in egemenliğine girmeyi kabul etmiştir. Sonunda Roma Kralı Tiberius M.S. 17'de Sivas ve çevresini ele geçirmiş, böylece Sivas Roma İmparatorluğu hâkimiyetine girmiştir (Sivas Valiliği, 2002: 54).

Sivas, M.S. 17 yılından Roma İmparatorluğu'nun ikiye ayrıldığı 395 yılında kadar Roma hâkimiyetinde kalmış, 395 yılında Sivas'ın Doğu Roma İmparatorluğunun payına düşmesi ile Bizans topraklarına katılmıştır.

Bizans Döneminde Sivas

Sivas, Bizans İmparatoru Heraklius zamanında “tema’lar” şeklindeki idari yapılanma çerçevesinde Sebasteia Teması’nın merkezi olmuştur. Bizans döneminde Sivas, zaman zaman doğudan gelen Sasanilerin ve Emevilerin saldırılarına maruz kalmıştır. Emevi halifesi Abdulmelik Bin Mervan zamanında Bizans topraklarına sefer düzenlenmiş, Emevi ordusu Miladi 693’te Sivas önlerinde II. Justinyen komutasındaki Bizans ordusunu yenmiştir ancak şehir Müslümanların eline geçmemiştir. Emir Muaviye, Miladi 730’da Anadolu’ya düzenlediği seferde Amasya’yı fethettikten sonra, Sivas emirliğini Abdulvahap Gazi’ye vermiştir. Abdulvahap Gazi, silah arkadaşı Battal Gazi ile birlikte Sivas’ı almak için şehir önerline gelmişse de Sivas alınmadan Abdulvahap Gazi ve silah arkadaşı Battal Gazi şehit düşmüştür. 11. Yüzyılın ilk çeyreğine doğru dünyada nadir görülen “şehir takası” olayı yaşanmıştır. Ermeniler ikamet ettiği Vaspuragan (Van) şehri ile Sivas şehri Bizans ve Ermeni Krallığı arasında takas edilmiştir. 11. Yüzyılda batıya yönelen Türk akınlarına karşı koyamayan Ermeni Kralı Senekerim, 1021 yılında Bizans Kralı II. Basil’e başvurarak Van Gölü yöresindeki krallığına ait Vaspuragan’ı Türk tehlikesi geçene kadar coğrafi olarak güvenli bir yerde bulunan Sivas ile takas etmek istemiştir. Senekerim’in bu isteği kabul edilmiş, Vaspuragan’a karşılık Sivas Ermenilere verilmiştir. Kral Senekerim 14.000 civarında vatandaşıyla birlikte Sivas’a gelip yerleşmiştir (Hakkı ve Nafiz, 1997).

Takas olayından kısa bir süre sonra Kral Senekerim bağımsızlığını ilan ederek Sivas’ı Küçük Ermenistan’ın başkenti yapmıştır. Ermenilerin bağımsızlık ilan etmeleri ve Bizanslılara göre farklı mezhepten olmaları nedeniyle Bizans ve Ermenilerin arası açılmış, Ermeniler zor durumda kalmıştır (Mahiroğlu, 1997).

11. yüzyıl ortalarında Anadolu içlerine kadar uzanan Türk akıncıları 1059 yılında Sivas’ı ele geçirmişlerse de kısa süre sonra şehirden çekilmek durumunda kalmışlardır. Bizanslılar Ortodoks, Ermeniler ise Gregoryan mezhebinden olduğu için Bizans Ermeniler’e mezhep değiştirme konusunda sürekli baskı yapmış ancak Ermeniler bu baskılara direnerek mezhep değiştirmek istememişlerdir. Bağımsızlık ilan eden ve mezhep değiştirmeyi ret eden Ermenilerin durumunu kabullenemeyen Romen Diyojen, Malazgirt Savaşı’na giderken Sivas’a saldırmış şehri yağmaladıktan sonra yakıp yıkmıştır. Ermenilerin büyük kısmını katletmiştir. Bu katliamdan kurtaran Ermeniler Anadolu’nun değişik yerlerine kaçmış, Bizans ordusunun şehirden ayrılmasından bir süre sonra başlarında Ermeni prensleri Adom ve Ebusehl olmak üzere Sivas’a dönmüşlerdir. Bizans İmparatoru Nikefor, Ermeni prensler Adom ve Ebusehl’i

Türklerle iş birliği yapmak ve Türk akınlarına karşı koymamak gerekçesi ile 1080 yılında öldürmüştür. Bu olay üzerine şehir tekrar Bizans hâkimiyetine geçmiştir. Bizans hâkimiyeti bu defa kısa sürmüş, Sivas, 1085 yılında Türkler tarafından fethedilmiştir (Ceylan, 1988).

Danişmentliler Döneminde Sivas

Sultan Alparslan, Anadolu'nun iç kesimlerinin fethi için seçkin komutanlarından Danişmend Gazi ve Kutalmışoğlu Süleyman Şah'ı görevlendirmiştir. Sivas yöresinin kesin olarak Türklerin eline geçişi Malazgirt Savaşı'ndan kısa süre sonra gerçekleşmiştir. 1080 yılından itibaren Sivas yöresine gelen Türkler, civardaki küçük yerleşim yerlerini almışlar ancak Sivas'ı ele geçirememişlerdir. Danişmend Gazi 1085 yılında kuvvetleri ile Sivas'ı kuşatarak kısa sürede almıştır. Bu tarihten sonra bir daha el değiştirmeden Sivas Türk hâkimiyetinde kalmıştır. Danişmend Gazi Sivas'ı aldıktan sonra Kayseri'yi ele geçirip başkenti Sivas olan Danişmend Beyliğini kurmuştur. Danişmend Gazi 1105'de vefat edince yerine oğlu Melik Gazi hükümdar olmuştur. Melik Gazi dönemi Bizans ve Haçlı kuvvetleriyle yapılan savaşlarla geçmiştir. 1134'te ölen Melik Gazi'nin yerine oğlu Muhammed geçmiş, bu dönemde de Bizans ile birçok savaş yapılmıştır. Muhammed Gazi 1142 yılında vefat edince, oğlu Zünnun ile amcası Yağıbasan arasında taht kavgası yaşanmıştır. Bu taht kavgası sonunda Danişmendliler Sivas ve Malatya kolu olarak ikiye ayrılmıştır. Sivas kolunun başına Yağıbasan geçmiştir. Bu dönemde yoğun olarak Bizans ve Selçuklular ile savaşlar yapılmıştır. Yağıbasan'ın ölümüyle beraber beylikte kargaşa dönemi yaşanmıştır. 1175 yılında Danişmendlilerin Sivas kolu dağılmıştır (Demirel, 1998).

Selçuklu Devleti Döneminde Sivas

Sivas, 1175 yılında II. Kılıçarslan zamanında Anadolu Selçuklu topraklarına dâhil olmuştur. Kılıçarslan saltanatının son zamanlarında Anadolu Selçuklu Devleti topraklarını 11 oğlu arasında paylaşmıştır. Bu paylaşımında Sivas Kutbettin Melikşah'a düşmüştür. Kutbettin Melikşah tüm Selçuklu topraklarına sahip olmak istemesi üzerine kardeşleri ile arasında uzun süre taht kavgası yaşanmıştır. 1194 yılında Kutbettin'in ölümünden sonra taht kavgası kısmen azalmış, Sivas, Kutbettin Melikşah'ın kardeşi Tokat Meliki Rükneddin Süleyman'ın elinde kalmıştır. 1210 yılında Selçuklu saltanatının başına I. İzzettin Keykavus geçmiştir. Keykavus başkent Konya yerine Sivas'ta ikamet etmiştir. Bu dönemde Sivas imar edilip yenilenmiştir. Anadolu'nun en önemli tıp merkezlerinden biri kabul edilen Sivas "Darüş-şifa"sı 1217 yılında I. İzzettin

Keykavus zamanında yaptırılmıştır. Sivas en parlak dönemini Anadolu Selçuklu birliğini sağlayan Alaaddin Keykubat'ın saltanatta kaldığı (1219-1236) yılları arasında yaşamıştır. Bu dönemde yaklaşan Moğol tehlikesine karşı şehrin etrafında ki surlar ve Sivas Kalesi onarılmıştır (Mahiroğulları, 2003).

Sivas, Moğol saldırılarından kurtulamamış, 3 Temmuz 1243 tarihinde Selçuklu Sultanı Gıyaseddin Keyhüsrev Moğol ordusuna Zara-Suşehri arasındaki Köseadağ'da yenilmiştir. Bu yenilgi Selçuklular için sonun başlangıcı olmuştur. Bu yenilgiden sonra Anadolu toprakları Moğolların hâkimiyetine girmiştir.

Sivas imar yönünden ikinci gelişme dönemini Anadolu Selçuklu Devleti'nin dağılma döneminde yaşamıştır. Bu dönemde Buriciye, Çifte Minare ve Gök Medrese gibi önemli eserler 1271'de III. Gıyaseddin Keyhüsrev zamanında yaptırılmıştır. Bu eserler hala ayaktadır. Sivas Selçuklular dönemindeki görkemini sadece sanat eserleriyle değil, Anadolu'nun en önemli ticaret merkezi olma özelliğiyle de kazanmıştır. Bu dönemde yapılan transit ticaretten pay almak isteyen bazı Avrupalı devletler (Cenevizliler) Sivas'ta elçilik açmışlardır. Çin'den, Türkistan'dan ve İran'dan kervanlarla gelen mallar, Sivas'ta ki hanlara indirilerek Anadolu'nun diğer şehirlerine ve Avrupa'ya sevk edilmiştir. Sivas sadece transit geçiş noktası olmayıp yörede üretilen bez, halı, bıçak, o dönemin silahları olan kılıç ve yatağan gibi mallarda Sivas ticaretinde önemli bir yer tutmuştur (Turan, 1971).

Moğolların Anadolu'daki gücü giderek artmış, kardeşler arasında taht kavgası çıkan Selçuklular bir daha toparlanamamıştır. 1308 yılında Selçuklular yıkılmıştır. Selçuklular yıkıldıktan sonra Sivas'ı Emir Çoban'ın oğlu Timurtaş gibi İlhanlıların atadığı valiler yönetmiştir.

Eretna Devleti Döneminde Sivas

İlhanlı Valisi Timurtaş, İlhanlı hükümdarı Ebu Said ile arası açılınca Sivas'ı terk edip Mısır'a gitmek zorunda kalmıştır. Mısır'a gitmeden yerine beylerinden bir Uygur Türkü olan Alaaddin Eretna'yı bırakmıştır. Timurtaş 1328'de Mısır'da idam edilmiştir. Eretna Bey bu olaydan sonra İlhanlı Devleti'ne bağlı Sivas Valisi olmuştur. Alaaddin Eretna Bey 1243 yılında Moğol ordusunu mağlup ederek Sivas başkent olmak üzere bağımsızlığını ilan etmiştir. Eretna Bey zamanında Çorum, Niğde, Kayseri, Amasya, Tokat ve Erzincan gibi çevre şehirler Eretna Devleti toprağına katılmıştır (Demir, 2005).

Eretna Bey 1352 yılında ölünce, yerine genç yaşta oğlu Gıyaseddin Muhammed geçmiştir. Gıyaseddin Muhammed'in yaşı küçük olduğu için devletin yönetimi vezir Ali

Şah'a verilmiştir. Vezir Ali Şah, bir süre sonra baş kaldırmış, topladığı kuvvetlerle o dönemde devletin merkezi olan Kayseri'yi kuşatmıştır. Yapılan savaşta Gıyaseddin Muhammed'in ordusu yenilince Mısır hükümdarı Melik Eşref'ten yardım istemiş ve bu talep kabul edilmiştir. Melik Eşref'ten yardım alan Gıyaseddin Muhammed Ali Şah'ı yenmiş ve idam etmiştir (1364). Bu olaydan bir süre sonra Kayseri'ye saldıran Eretna Devleti'nin bazı beyleri Muhammed Bey'i öldürmüşler, yerine çocuk yaştaki oğlu Alaaddin Ali'yi geçirmişlerdir. Eretna Devleti'nin yöneticileri devleti kendi aralarında paylaşmışlar ve bir daha toparlanamamışlardır. 1381 yılında Kadı Burhaneddin'in bağımsızlığını ilan etmesiyle Eretna Devleti tarihe karışmıştır (Mahiroğulları, 2003).

Kadı Burhaneddin Ahmet Devleti Dönemi Sivas

Eretna Beyliği'nde bir süre kadılık yapan Kadı Burhaneddin Ahmed, 1380 yılında Alaaddin Ali oğlu Muhammed Bey'in yardımcılığına getirilmiştir. 1381 yılında Kadı Burhaneddin, son Eretna Beyi Muhammed'i saf dışı bırakarak hükümdarlığını ilan etmiştir. Kadı Burhaneddin'in hükümdarlığını ilan ettiği yıl Mısır Memluklular'ı Divriği'yi ele geçirmişlerdir. Kadı Burhaneddin'in Divriği üzerine sefere çıkması nedeniyle Memluklular ile Kadı Burhaneddin'in arası açılmıştır. Memluklular Halep Valisi Yelboğa komutasındaki orduyu 1388'de Sivas'ı kuşatması için göndermişlerdir. Kadı Burhaneddin'in yaptığı başarılı savunma ile kuşatma başarısız olmuştur. Kadı Burhaneddin ile ordusunda komutanlık yapan Akkoyunlu Kara Yülük Osman Bey'in arası açılmıştır. Kadı Burhaneddin, Kara Yülük ile Zara yakınlarında Karabel mevkiinde yaptıkları savaşı kaybetmiş ve öldürülmüştür (Mahiroğulları, 2003).

Kadı Burhaneddin'in ölümünden sonra Sivas halkının ileri gelenleri küçük oğlu Kayseri valisi Alaaddin Ali'yi tahta çıkarmış olsalarda, Kara Yülük'ün Sivas'ı kuşatması ve yaklaşan Timur tehlikesi nedeniyle Sivas'ın Osmanlılara teslim edilmesini uygun görmüşlerdir. Sivas 1398'de Osmanlı topraklarına katılmıştır.

Osmanlılar Döneminde Sivas

Osmanlı sultanı Yıldırım Bayezit, Sivas halkının Osmanlı egemenliğine girmek istemesi nedeniyle Şehzade Süleyman Çelebi'yi 24.000 kişilik bir kuvvetle 1398 yılının son aylarında Sivas'a göndermiştir. Yıldırım Bayezit Sivas halkının yaptığı bu âlicenaplık karşısında duyduğu memnuniyeti göstermek için 1399'da Sivas'a gelmiştir (Öztuna, 1977).

Sivas tarihinde ki büyük felaketlerden birini 1400 yılında Timur'un şehre saldırmasıyla yaşamıştır. Kara Yülük Osman Bey ve Erzincan Emiri Mutahharten'in kışkırtmasıyla Sivas' gelen Timur 1400 yılında şehri kuşatmıştır. Osmanlı Sultanı

Yıldırım Bayezit, Sivas'ı kurtarmak için Anadolu Beylerbeyi Timurtaş Paşa'yı büyük bir ordu ile Sivas'a göndermiş ancak bu ordunun geleceğini öğrenen Timur gerekli önlemleri alarak Kayseri yakınlarında Timurtaş Paşa'nın ordusunu yenilgiye uğratmıştır. Osmanlı ordusunun Kayseri'de yenilgiye uğraması ile Sivas kuşatmaya ancak 18 gün dayanabilmiştir. Şehri savunan Malkoçoğlu Mustafa Bey kimsenin canına dokunulmaması koşuluyla şehri teslim etmiştir. Ne var ki Timur verdiği sözü tutmamış, on binlerce kişiyi kılıçtan geçirtmiş, Türk tarihine kara bir leke sürmüştür (Mahiroğulları, 2003).

Osmanlıların Ankara Savaşı'nda Timur'a yenilmesiyle (1402) Sivas'ın idaresi 1408'e kadar Kadı Burhaneddin'in damadı olan Mezid Bey'in elinde kalmıştır. Yıldırım Bayezit'in oğulları arasında taht kavgası sürerken Amasya'daki Şehzade Çelebi Mehmet 1408 'de Sivas'ı Mezid Bey'in elinden almıştır. 1413'de Çelebi Mehmet Osmanlı idaresine egemen olunca Sivas Osmanlı topraklarına katılmıştır. 1472 yılınca kısa süreli olarak Akkoyunlu Devleti'nin eline geçen Sivas, Fatih Sultan Mehmet'in Otlukbeli seferi sırasında tekrar Osmanlı'ya bağlanmış ve günümüze kadar gelmiştir (Sivas Valiliği, 2002).

Sivas önemli yollar kavşağında bulunduğu için bazı Osmanlı padişahları doğu seferine giderken şehirden geçmişlerdir. Yavuz Sultan Selim 1514'te Çaldıran Seferi için Sivas'a gelmiştir. Bunun yanında Kanuni Sultan Süleyman Tebriz ve II. İran seferine giderken Sivas'tan geçmiştir. Bir diğer Sivas'tan geçen padişah IV. Murat'tır. 1635 yılında Revan seferine giderken Sivas'a gelerek bir hafta burada kalmıştır (Öztuna, 1977).

16. yüzyıl Sivas bölgesinde iç karışıklıkların çokça yaşandığı bir dönem olmuştur. Safevilerin bölgede yaptığı yoğun propaganda sonucu çıkan Şah Kulu ve Nur Ali Halife isyanları birçok kişinin ölümüne ve yörede tahribata neden olmuştur. Bu yüzyılın sonlarından itibaren Anadolu'da görülmeye başlayan Celali isyanları, Sivas'ın da içinde bulunduğu bölgeye büyük zararlar vermiştir. Celali Başbuğu Kiziroğlu Mustafa, Karayazıcı ve Deli Hasan gibi ayaklanmanın elebaşları etrafında topladıkları isyancı kuvvetlerle Sivas ve bölgesini baştanbaşa yağmalayarak bu bölgede iktisadi ve nüfus bakımından büyük kayıplara neden olmuştur. Celali isyanları, Timur istilasından sonra Sivas'ın ikinci büyük yıkımı olmuştur (Şahin, 2013).

Sivas ve çevresinde yaşanan bu olaylar, şehrin sosyal ve ekonomik gidişatını etkilemiş, yerli pek çok ahalinin daha batıya göç etmesine neden olmuştur. Buna karşılık, çevre köylerden ve kırsal kesimden aldığı yoğun göç ile Sivas şehrinin nüfusu

artmış ve sosyal yapısı etkilenmiştir. Dönemin vali, paşa ve dini önderleri tarafından kurulan vakıflarla, sistemli ve geniş çaplı imar faaliyetlerinin yapıldığı görülmektedir (Şahin, 2013).

Sivas, 19. yüzyılın başlarında yaklaşık 15.000 nüfusuyla küçük bir Anadolu şehri görünümündedir. Bu yüzyılın ilk çeyreğine doğru ülkede yaşanan güven ortamı nedeniyle nüfusu giderek artmaya başlamıştır. 19. Yüzyılın sonlarına doğru şehir nüfusu 40.000'lere ulaşmıştır. Bu yüzyılda Kırım Savaşı ve 93 Harbi olarak bilinen 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı sonunda Sivas yöresine 10.000 civarında göçmen yerleştirilmiştir. 1890 yılı itibariyle göçmenlerin yerleştirilmesiyle beraber Sivas merkez nüfusu 43.122, nahiye ve köylerle birlikte merkez kazanın nüfusu 87.615 olmuştur. Sivas merkez Sancağı'nın merkez kaza ve yedi kazasının köyleriyle birlikte toplum nüfusu; 228.435'dir (Mahiroğulları, 2003).

Osmanlı Devleti'nin coğrafi ve nüfus bakımından en önemli vilayetlerinden biri olan Sivas, 1530 tarihli kayıtlardan anlaşıldığı kadarıyla Amasya, Bozok, Çorum, Arapgir, Divriği ve Canik Sancaklarından oluşan eyaletin merkezi ve "Paşa Sancağı" konumuna getirilmiştir. Eyalet-i Rum'un merkezi olarak önemini korumaya devam eden Sivas, bu idari konumunu 19. Yüzyıl ortalarına kadar devam ettirmiştir. 1864-1867 yılları arasında yapılan yeni düzenlemeler sonucunda ise Sivas Vilayeti, Sivas, Amasya ve Karahisar-ı Şarki olmak üzere üç sancaktan oluşuyordu. Sivas Vilayeti Türkiye Cumhuriyeti kurulana kadar bu idari yapısını devam ettirmiştir (Şahin, 2013).

Kurtuluş Savaşı'nda Sivas

1. Dünya Savaşı'nın sonunda imzalanan Mondros Ateşkesi Osmanlı Devleti'nin çöküşünü hazırlamıştır. Mondros Mütarekesi sonrası işgal edilmeyen şehirlerden biride Sivas'tır. 19 Mayıs 1919 tarihinde Mustafa Kemal'in Samsun'a çıkışıyla başlattığı Kurtuluş Savaşı tarihinde Sivas'ın önemli bir yeri vardır. 22 Haziran 1919'da yayımlanan Amasya Genelgesi'nde " Anadolu'nun her bakımdan en güvenli yeri olan Sivas'ta milli bir kongre toplanacaktır" maddesiyle Sivas'ta milli bir kongresinin toplanması öngörülmüştür. Sivas'ın güvenilir şehir olması etrafının yüksek dağlarla çevrili olmasının yanında Sivas halkının bağımsızlığa düşkünlüğü ve milli mücadeleye verdiği destekten ötürüdür (Sivas Valiliği, 2002).

Kongre'nin Sivas'ta toplanmasının nedeni, Anadolu'nun her bakımdan en emin bir yeri olması idi. Aynı zamanda Sivas, ulaştırma olanakları bakımından Doğu ile Batı

Anadolu arasında olduğu gibi Kuzey ve Güney Anadolu arasında da en elverişli bir merkezdi. Yabancı kuvvetlerin Sivas'a etkili olma olasılığı başka yerlere göre daha azdı (Arıburnu, 1997).

Milletin bağımsızlığını yeniden sağlamak için çalışmalarına Samsun'dan başlayan Mustafa Kemal Paşa, Amasya Genelgesi'ni yayımladıktan sonra Sivas zerinden Erzurum Kongresi'ne katılmaz üzere Kazım Karabekir'in davetlisi olarak Erzurum'a hareket etmiştir. 23 Temmuz 1919'da toplanan Erzurum Kongresi'ne katılan Mustafa Kemal ilk gün Kongre Başkanlığına seçilmiştir. Erzurum Kongresi'nde " yurdun bir bütün olduğu ve paralanamayacağı, işgallere karşı milletin kendisini savunacağı, gerekirse geçici bir hükümet kurulacağı, her işte milletin iradesinin geçerli olacağı, manda ve himayenin kabul edilmeyeceği, mebuslar meclisinin derhal toplanması gerektiği" konusunda kararlar alındı. Erzurum Kongresi'nde alınan kararları uygulamakla görevli Heyet-i Temsiliye'nin başkanı seçilen Mustafa Kemal Paşa, Sivas Kongresi'ne katılmak üzere 29 Ağustos 1919 tarihinde Erzurum'dan hareket etti. 2 Eylül 1919 günü Sivas'ta büyük bir kalabalık tarafından karşılanan Mustafa Kemal Paşa, coşkulu bir topluluk eşliğinde Mekteb-i Sultani (Sivas Lisesi) binasına geldi. Anadolu'nun çeşitli illerinden kongreye katılan 30 kişi ile 4 Eylül 1919 günü kongre çalışmalarına başladı. Sekiz gün süren kongre sonucunda bütün bir vatanın ve milletin geleceğini ilgilendiren kararlar alındı ve bunları fiilen uygulayacak bir yönetim oluşturuldu (şahin, 2013).

Kongre sonucunda milli mücadelede aktif görev alan cemiyetler "Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti" atısı altında birleştirilerek bağımsızlık mücadelesinin tek elden daha etkin yürütülmesini yolu açıldı. Bağımsızlık mücadelesinin halka duyurulması amacıyla Sivas'ta İrade-i Milliye Gazetesi'nin yayımlanmasına başlandı. Sivas'ta 108 gün kalan Mustafa Kemal Paşa, milletin içinde ve milletle beraber milli mücadeleyi buradan yönetti (Sivas Valiliği, 2002).

Kongre süresince Mustafa Kemal ve arkadaşlarına kucak açan ve her türlü ihtiyaçlarını karşılayan Sivas halkı, tarihten gelen misafirperverliği ve asil duruşunu göstermiş ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunda büyük bir paya sahip olmuştur. Bu bakımdan Sivas'ın Türkiye tarihinde çok seçkin ve şerefli bir yeri vardır. Nitekim 13 Kasım 1937 günü Kongre salonunu gezen Mustafa Kemal Paşa, yanındakilere dönerek "Burada bir milletin kurtuluşunu hazırlayan kararlar verildi" derken, Sivas'ın Kurtuluş Savaşı'nda ki ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundaki rolünü net olarak ifade etmiştir (Günaydın, 2009).



Resim 1: Sivas Kongresi'ne katılan delegeler.

SİVAS'TAKİ TARİHİ ESERLER

Kuşaklı- Sarissa Harabeleri



Resim 2-3-4: Sarissa (Kuşaklı)

Sivas'ın 50 km. güney batısında Hitit kenti kalıntıları bulunmaktadır. Günümüzde kalıntılara ulaşılan, şehrin etrafını çevreleyen surlar nedeniyle Kuşaklı ismini almaktadır. M.Ö. 2000'li yıllarda hayli yüksek ve dağlarla çevrili bu bölge yukarı ülke olarak adlandırılmaktadır. 1992 yılında günümüz Altınyayla ilçesine bağlı Başören Köyü'nün 4 km. doğusundaki Sarissa'da (Kuşaklı) kazı çalışmalarına başlanmıştır. Bu alandan birçok arkeolojik eser bulunmuştur. Yapılan değerlendirmelere göre



Resim 5: Hitit Baş Tanrı heykeli-İkiz Boğalar

Kuşaklı'nın orta büyüklükte bir Hitit şehri olduğu, M.Ö. 16. Yüzyılda kurulduğu, M.Ö. 1200'lerde yangın felaketine uğrayarak Hitit İmparatorluğunun çöktüğü sıralarda şehrin yıkıldığı düşünülmektedir. Hititlerin Baş Tanrı olarak adlandırdığı Teşup'un kutsal ikiz boğa heykeli bu bölgede bulunmuştur.

Kayalıpınar Harabeleri



Resim 6: Kayalıpınar Harabeleri

Hititlerin "Maraşantiya" olarak adlandırdıkları, Kızılırmak kıyısında yer alan Kayalıpınar Harabesi'nde 2005 yılında kazı çalışmaları başlanmıştır. Kuşaklı'dan (Sarissa) daha eskiye dayanan tarihi olan kent birçok uygarlığa ev sahipliği yapmıştır. Yapılan kazılarda ele geçen en eski buluntu M.Ö. 4000 yılına ait olan damga mühürdür. Kayalıpınar döneminin en önemli ticaret merkezlerinden biri olarak göze çarpmaktadır.



Resim 7. Kayalıpınar'da bulunan altın yüzük ve küpeler.

Şifaiye Medresesi



Resim 8: Şifaiye Medresesi

Şifaiye Medresesi, Selçuklu Sultanı I. İzzettin Keykavus tarafından Miladi 1217-1218 yılında yaptırılmıştır. Şifaiye yapıldığı dönemde Anadolu'nun en modern hastanesi ve medresesi olarak hizmet vermiştir. Hastanede göz, cilt, dâhiliye ve ruh hastalıkları bölümleri bulunmaktadır. 13 ve 14. Yüzyıllarda teşhis ve tedavi yönünden tüm Anadolu ve Avrupa hastanelerinden daha ileri konumda olduğu bilinmektedir. Şifaiye'nin iç kısmında medreseyi yaptıran Sultan İzzettin Keykavus'un kabri bulunmaktadır.



Resim 9: Çifte Minareli Medrese

Çifte Minareli Medrese

Çifte Minareli Medrese, İlhanlı Veziri Şemseddin Muhammed Cüveyni tarafından Miladi 1271 yılında yaptırılmıştır. Medresede ağırlıklı olarak hadis dersleri verildiğinden "Darul Hadis" olarak adlandırılmıştır. Medrese 1880'li yıllarda bir onarımdan geçirilmiş ve hastane olarak kullanılmıştır. 1936 yılında ise binanın büyük bir kısmı yıkılmış sadece minarelerin olduğu cephe ayakta kalmıştır.

Buruciye Medresesi



Resim 10: Buruciye Medresesi

Buruciye Medresesi Selçuklu Sultanı Gıyaseddin Keyhüsrev zamanında Miladi 1271 yılında yaptırılmıştır. Buruciye Anadolu'nun en simetrik planlı medresesi olma özelliğine sahiptir. Medrese içerisinde medreseyi yaptıran Muzaffer Burucerci'nin türbesi bulunmaktadır. Türbe mavi çinilerle süslüdür.



Resim 11: Gök Medrese

Gök Medrese

Miladi 1271 yılında Vezir Fahrettin Ali tarafından yaptırılmıştır. Taç kapısının iki yanında birer yivli minare yer almaktadır. Evliya Çelebi seyahatnamesinde “İslam ülkelerinde şimdiye kadar böyle bir yapı yapılmadı ve yapılmayacak” demektedir. Medresede kurulduğundan beri dini ilimler tahsil edilmektedir. 1824 yılında tamir ettirilmiştir. 1926 yılında müzeye çevrilen medrese 2006 yılında restorasyona alınmıştır.

Ulu Camii



Miladi 1192-1193 yılında Selçuklu Sultanı II. Kılıçarslan'ın oğlu Sivas Meliki Kutbettin Melikşah zamanında yaptırılmıştır. Camii Sivas'ın en eski camisidir. Camii 1957 yılında büyük bir onarım geçirmiş ve bugünkü halini almıştır.

Resim 12: Ulu Camii

Meydan Camii



Kanuni Sultan Süleyman dönemi vezirlerinden Sivashlı Koca Hasan paşa tarafından 1564 yılında yaptırılmıştır. Ahşap çatılı olan camii 1968 yılında onarımdan geçmiştir.

Resim 13: Meydan Camii

Kale Camii



Osmanlı Sultanı III. Murat dönemi vezirlerinden Sivas Valisi Alibeyoğlu Mahmut Paşa tarafından 1580 yılında yaptırılmıştır. İmamın sesinin daha iyi duyulabilmesi için kubbe akustiğine önem verilmiştir.

Resim 14: Kale Camii

Ali Ağa Camii



Ali Ağa Camii, Behram Paşa'nın oğlu Mustafa Bey tarafından 1589 yılında yaptırılmıştır. Kesme taşın yapılmıştır.

Resim 15: Ali Ağa Camii

Sivas il merkezinde yukarıdaki camilerden başka, Osmanlı ve Selçuklu döneminde yapılmış aslını koruyan diğer camiler ise şu şekildedir: Ali Baba Camii (1876), İmaret Camii (1321), Vişneli Camii (1862), Çatalpınar Korkmazoğlu Camii (1833) ve Yiğitler Fertelli Camii (1794).

Abdulahap Gazi Türbesi



Abdulahap Gazi Emeviler döneminde Anadolu'nun fethi için Sivas'a gelmiştir. Bizanslılarla yapılan savaşta şehit olmuştur. Türbesi Kılavuz mahallesinde yukarı tekke tepesi üzerinde ki caminin içerisinde yer almaktadır. Yaygın kanı Abdulahap Gazi'nin, peygamber efendimizin sancaktarı olduğudur. Türbenin ne zaman yapıldığı bilinmemekle

Resim 16: Abdulahap Gazi Türbesi

birlikte, 14. Yüzyılda burada bir mescidin ve türbenin olduğudur. Türbedeki lahit taşında 1331 yazmaktadır. II. Bayezit zamanında Hersek Ahmet Paşa tarafından 1495-1496 yıllarında yeni bir cami yaptırılmış ve türbe onarılmıştır. Günümüzdeki cami ise 1974 yılında yapılmıştır.

Ahi Emir Ahmet Türbesi



Ahi Emir Ahmet, Sivas'taki ahi teşkilatının önde gelen isimlerindendir. Klasik Selçuklu mimarisine göre yapılmıştır. Kare planlıdır ve kesme taşlardan inşa edilmiştir. Ahi Emir Ahmet'in vakfiye tarihi 1333'tür. Öğretmenevinin karşısında bulunmaktadır.

Resim 17: Ahi Emir Ahmet Türbesi

Şeyh Çoban Türbesi



Şeyh Çoban türbesi 13. Yüzyılın ortalarında yapılmıştır. Asıl adı Hüseyin Rai olan Şeyh Çoban, Horasan Erenlerindendir. Türbe Fatih Sultan Mehmet döneminde ve 19. Yüzyılda yenilenmiştir.

Resim 18: Şeyh Çoban Türbesi

Şeyh Hasan Bey Türbesi (Güdük Minare)



Resim 19: Şeyh Hasan bey Türbesi

Güdük Minare olarak da bilinen Şeyh Hasan Bey Türbesi, Güdük Minare mahallesinde bulunmaktadır. Türbede mezarı olan Uygur Türkü, Alaaddin Eretna'nın oğlu Hasan Bey'dir. Hasan Bey düğününden birkaç gün önce vefat edince türbeyi babası Alaaddin Eretna Bey, 1347 yılında dönemin en iyi ustalarına yaptırmıştır.

Şemseddin Sivasi Türbesi



Resim 20: Şemseddin Sivasi Türbesi

Türbe Meydan Camii avlusunda bulunmaktadır. Türk-İslam tarihinde bulunan üç şemsten biridir. Kara Şems olarak anılmaktadır. Türbe 1600 yılında kesme taştan yaptırılmıştır. Türbede kendi soyundan gelen bazı kişilerinde mezarları bulunmaktadır.

Behram Paşa Hanı



Resim 21: Behram Paşa Hanı

Behram Paşa Hanı Sivas Valisi Sağır Behram Paşa tarafından 1576 yılında yaptırılmıştır. Han, kesme taşlardan açık avlulu ve iki katlı olarak yapılmıştır. 2018 yılı itibari ile restorasyonu bitirilerek, turizme kazandırılması hedeflenmektedir.

Subaşı Hanı



Resim 22: Subaşı Hanı

Subaşı Hanı Sivas Valisi Lala Sinan Paşa tarafından 16. Yüzyılda yaptırılmıştır. Çarşı içerisinde Dört yol mevkiinde bulunmaktadır. Subaşı hanı aslına uygun olarak 1986 yılında yeniden yapılmıştır.

Taşhan



Resim 23: Taşhan

Taşhan 19. Yüzyılın ortalarında azınlık tüccarlar tarafından yaptırılmıştır. Dört yol mevkiinde bulunan han kesme taşlardan dörtgen planlı olarak yapılmıştır. Ortasında üzeri açık bir havuz bulunmaktadır.

Eğri Kopru



Resim 24: Eğri Kopru

Eğri Kopru Sivas'ın 3 km. gneyinde Kızılırmak üzerinde bulunmaktadır. Eski Sivas-Malatya yolu bu kopru üzerinden geçmektedir. Eğri Kopru, Selçuklular döneminde 12. yüzyılda yapılmıştır. Eğri Kopru 1585'de III. Murat döneminde ve 19. Yüzyılda onarımdan geçmiştir.

Kesik Kopru



Resim 25: Kesik Kopru

1875 ve 1906 yıllarında tamir edilmiştir.

Kesik Kopru Sivas'ın 10 km. eski Sivas-Kayseri yolunda Kızılırmak üzerinde bulunmaktadır. 1292 yılında yapılan kopru Selçuklu eseridir. 17 ayak üzerinde kurulan kopru, 326 metre uzunluğa, 5 metre genişliğe sahiptir.

Hükümet Konağı



Resim 26: Hükümet Konağı

Hükümet Konağı, 1883 yılında Vali Halil Rıfat Paşa tarafından yaptırılmıştır. İlk yapıla bina iki katlı iken, Vali Muammer Bey 1915 yılında üçüncü bir kat ilave ettirmiştir. 1978 yılında yanan bina, aslına uygun olarak onarılmıştır. Günümüzde yapılaş amacına uygun olarak Hükümet Konağı işlevini sürdürmektedir.

Jandarma Alay Komutanlığı Binası



Resim 27: Jandarma Alay Komutanlığı Binası

Jandarma Alay Komutanlığı Binası, 19. Yüzyılda Hükümet Konağı'nın yanı başına yapılmıştır. Tek katlı binanın batı köşesi kule şeklinde üç katlı olarak yükselmektedir. Günümüzde Jandarma binası olarak işlevini sürdürmektedir.

Kongre Müzesi Binası



Resim 28: Kongre Müzesi Binası

Sivas Valisi Sırrı Paşa tarafından yapımına başlanan bina, Vali Memduh Bey zamanında 1894 yılında tamamlanmıştır. Bina Osmanlı döneminde Önce idadi, sonra sultani, Cumhuriyet döneminde ise lise olarak hizmet vermiştir. Bina 1985 yılında müzeye çevrilmiştir. Mustafa Kemal Atatürk'ün Sivas Kongresi'ni topladığı binadır. Günümüzde Kongre Müzesi olarak işlev görmektedir.

Ziya Bey Kütüphanesi



Resim 29: Ziya Bey Kütüphanesi

Perakende sebze hali karşısında bulunmaktadır. 1908 yılında Ziya Bey (Başara) tarafından yaptırılmıştır. Kesme taşlardan iki katlı olarak inşa edilmiştir. Günümüzde yazma eserler kütüphanesi olarak hizmet vermektedir.

Kangal Ağası Konağı



Resim 30: Kangal Ağası Konağı

Konak, Dikilitaş mevkiindedir. Kangal Ağası lakaplı Abdurrahman Paşa tarafından 1877 yılında yaptırılmıştır.

Abdi Ağa Konağı



Resim 31: Abdi Ağa Konağı

Başara ailesinden Abdi Ağa'ya ait olan konak, Kaleardı mahallesinde bulunur. 1827 yılında yaptırılmıştır. Konak varislerin rızası ile Sivas Belediyesi'ne devredilmiştir. 2000 yılında aslına uygun şekilde restore ettirilmiştir.

İnönü Müzesi



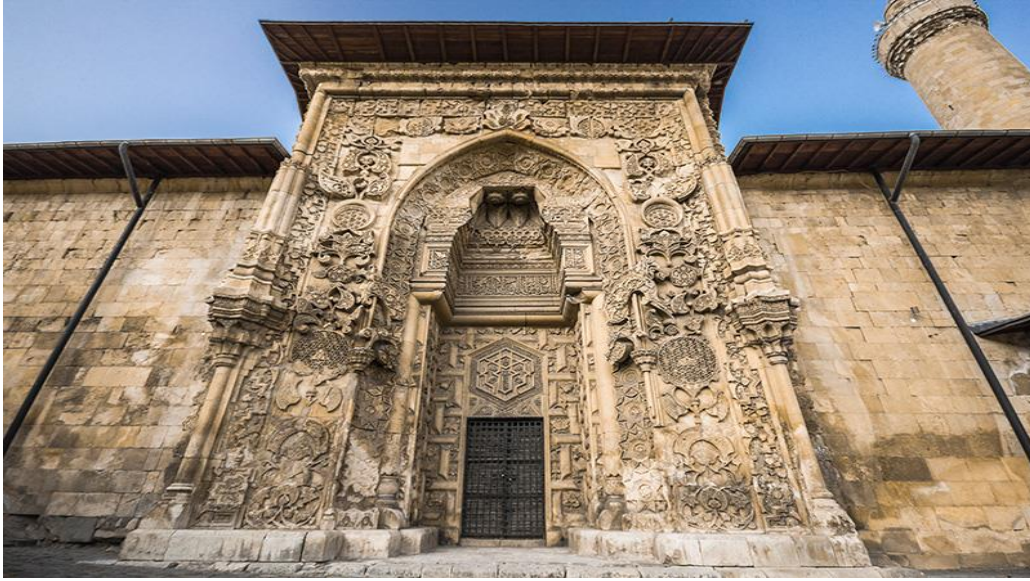
Resim 32: İnönü Konağı

Türkiye Cumhuriyeti'nin 2. Cumhurbaşkanı ve Mustafa Kemal Atatürk'ün silah arkadaşı İsmet İnönü'nün çocukluğunun geçtiği, ilköğrenimini tamamladığı, Ali Baba mahallesindeki bu ev restore edilerek müzeye dönüştürülmüştür.

Divriği Ulu Camii



Resim 33: Divriği Ulu Camii



Resim 34: Divriği Ulu Camii-Cennet Kapısı

Divriği Ulu Camii olarak bilinen yapı cami, darüşşifa ve türbeden meydana gelen bir külliye'dir. Mengücek Beyliği döneminde inşa edilmiştir. Cami, Süleyman Şah'ın oğlu Ahmet Şah tarafından, Darüşşifa ise eşi Melike Turan Melek tarafından yaptırılmıştır. 1228 yılında yapımına başlanan eser, 1243 yılında tamamlanmıştır. Eserin baş mimarı Muğis oğlu Ahlatlı Hürrem Şah'tır. Eserde taş işçiliğinin en nadide örneklerine rastlanmaktadır. On binlerce motifin hiç birinin bir daha kendini tekrar etmemesi dikkate değer bir özelliktir. 1985 yılında UNESCO tarafından Dünya Kültür Mirası listesine eklenmiştir.

Ek 2: Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih Anketi

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE YEREL TARİH ANKETİ

Değerli Meslektaşım,

Bu anket Sivas İli ortaokullarında görev yapan öğretmenlerin, Sosyal Bilgiler derslerinde **yerel tarih** konularını uygulamaları, uygulamalarda karşılaşılan güçlükleri tespit etmek ve çözüm önerileri getirmek amacıyla hazırlanmıştır.

Araştırmada elde edilecek bulguların geçerliliği sizin anketi cevaplamadaki içtenliğinize bağlıdır. Vereceğiniz bilgiler sadece bu araştırmada kullanılacaktır.

Araştırmaya yapacağımız katkılar için şimdiden teşekkür eder, saygılar sunarız.

İbrahim YUVACI
Sosyal Bilgiler Öğretmeni

Prof. Dr. Ayhan ÖZTÜRK
Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Açıklama: Sizin için uygun olan seçeneği yuvarlak içine alınız.

Bölüm I.

1. Cinsiyetiniz (a) Erkek (b) Bayan
2. Yaşınız (a) 21-30 (b) 31-41 (c) 41-51 (d) 51-60 (e) 61 ve üzeri
3. Mezun olduğunuz Üniversite?.....
4. Mezun olduğunuz fakülte/bölüm?.....
5. Eğitim durumunuz? (a) Eğitim Enstitüsü (b) Lisans (c) Yüksek lisans
6. Kaç yıldır öğretmenlik yapmaktasınız?.....

Aşağıdaki ifadeleri size en doğru geldiği şekilde işaretleyiniz.

Bu bölümde sosyal bilgiler eğitimine ilişkin görüşlerinizi öğrenmek amacıyla çeşitli sorular verilmiştir. Lütfen bu soruları kendi düşünceleriniz doğrultusunda;
5-Her Zaman, 4-Çoğunlukla, 3-Kararsızım, 2-Kısmen, 1-Hiç seçeneklerinden birini tik (X) koyarak cevaplandırınız.

SORU NO	SORULAR	Hiç	Kısmen	Kararsızım	Çoğunlukla	Her Zaman
7.	Kendimi mesleki açıdan yeterli buluyorum.					
8.	Eğitimle ilgili kitap, dergi vb. yayınları takip edebiliyorum.					
Bölüm II.						
9.	Çalıştığım ilin veya ilçenin yerel tarih bilgisi hakkında kendimi Yeterli buluyorum.					
10.	Ortaokul Sosyal Bilgiler 6. Sınıf öğretim programı eğitimde yakından uzağa ilkesi ışığında yerel tarih öğretimi açısından yeterlidir.					
11.	Ortaokul Sosyal Bilgiler 7. Sınıf öğretim programı eğitimde yakından uzağa ilkesi ışığında yerel tarih öğretimi açısından yeterlidir.					
12.	Sosyal Bilgiler ders kitaplarında bölgelere veya illere göre yerel tarihe önem verilmesi ders kitaplarını sıkıcılıktan ve ilgisizlikten kurtarır.					
SORU NO	SORULAR	Hiç	Kısmen	Kararsızım	Çoğunlukla	Her Zaman
13.	Öğrencilerin yerel tarihlerini öğrenmeleri konusunda yerel tarih müzelerinin iller ve ilçeler bazında her yerde oluşması gerekir.					

14.	Yerel tarih öğretimi “yerel örneklerden yola çıkarak genel yapıyı anlamlandırmak” anlamına gelmektedir.					
15.	“Tarihin daha iyi anlaşılması için, genel yerine veya genel in içinde yerelin ön plana çıkarılması” gerekir.					
16.	Sosyal Bilgiler derslerinde tarihin somutluğunu kavramada ve geçmişle bugün arasında somut bağlantı kurulmasında yerel tarihin rolü vardır.					
17.	Yerel tarih öğretiminde öğrenciler, “ kendi bölgelerini dışarıdan seyrettikleri bir filmden çok içinde aktörü oldukları ve bu yerel tarihin devamını sağladıkları” bireylerdir.					
18.	Sosyal Bilgiler derslerinin işleminde yerel tarih konularına başvururum.					
18. soruya cevabınız 1 (Hiç) ise diğer soruları boş bırakınız.						
19.	Sosyal Bilgiler ders müfredatı verilirken ders saatlerinde yerel tarih öğretimine ayrı bir zaman ayırıyorum.					
20.	Ders saatlerinde, yerel tarih öğretimine ayrı bir zaman ayırmayı programın yoğunluğu etkiliyor.					
21.	Sınıftaki öğrenci sayılarının yerel tarih öğretiminde olumsuz etkisi vardır.					
22.	Sosyal bilgiler derslerinde yerel tarih konularına değinebilmek için görev yaptığım çevrenin yerel tarihi, gelenek ve görenekleri hakkında araştırma yapıyorum.					
23.	Görev yaptığım bölgenin yerel tarihi ile ilgili görsel materyallere (fotoğraf, video, harita mektup...) ulaşım öğrencilerime aktarabiliyorum.					
24.	Sosyal bilgiler derslerinde yerel tarih öğretimi için arkeolojik bölge veya yerel tarihi mekanlara gezi düzenliyorum.					
25.	Sosyal bilgiler derslerinde yerel tarih öğretiminde kaynağa bağlı sorunlarım var (arşivlerin durumu, kaynakların yönlendirici etkisi, kalıtsal materyaller sorunu)					
26.	Sosyal bilgiler derslerinde yerel tarih öğretiminde kaynak bilgisine bağlı sorunlarım var (kaynakların dili ve sosyal bilgilere yardımı, kaynak eleştirisi ve analizi, kaynak gruplarını tanımak ve ulaşmak).					
27.	Sosyal bilgiler derslerinde görev yaptığım çevrenin gelenek ve göreneklerinin (çevrenin yaşayan tarihi) yaşlılardan öğrenilmesi ve ilgili konularla bağlantı kurulmasına dikkat ederim.					
28.	Sosyal bilgiler derslerinde “aile tarihi”, “ ikamet edilen mahalle tarihi”, “ikamet edilen yerlerdeki dernek ve vakıf gibi kuruluşların tarihi” gibi proje ödevleri veririm.					

Ek 3: Araştırma İzni



T.C.
SİVAS VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 92255297-605.01-E.20605582
Konu: Araştırma İzni
(İbrahim YUVACI)

01.12.2017

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi :a)Cumhuriyet Üniversitesi Rektörlüğünün 24/11/2017 Tarihli ve 30182376-730.08.
03-E.253126 Sayılı Yazısı.
b)Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün
22/08/2017 Tarihli 35558626-10.06.01-E. 12607291 Sayılı 2017/25 No'lu Genelgesi
c)Valilik Makamının 25/09/2017 Tarih ve 92255297-605.99-E.14865549 Sayılı
Onayı.

Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi İbrahim YUVACI, "Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Ders İçi Yerel Tarih Konusundaki Faaliyetleri ve Karşılaşılan Sorunlar (Sivas İli Örneği)" konulu araştırma çalışması kapsamında, İlimiz merkez ve merkeze bağlı köylerde bulunan ortaokullarda anket-çalışması yapmak istemektedir.

İlgi (a) yazı ekindeki anket ve görüşme çalışması; Valilik Makamının ilgi (c) onayı ile oluşturulan Araştırma Değerlendirme Komisyonu tarafından incelenmiş olup çalışmanın eğitim öğretimin aksatılmaması kaydıyla, İlimiz merkez ve merkeze bağlı köylerde bulunan ortaokullarda uygulanmasında bir sakınca görülmemektedir.

Onaylarınıza arz ederim.

Ayhan BÜLBÜL
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

OLUR
01.12.2017

Mustafa ALTINSOY
Vali a.
Millî Eğitim Müdürü

Muhsin Yazıcıoğlu Bulvarı No:23 SİVAS
Elektronik Ağ:http://sivas.meb.gov.tr
E-posta:arac58@meb.gov.tr;istatistik58@meb.gov.tr

Bilgi için: L. KELDAL / Şef
Tel:0 346 2805800
Faks:0 346 2805948

Ek 4: Öz Geçmiş

- 2000** Sivas Lisesi'nden Mezun Olma
- 2001** Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümüne Giriş
- 2005** Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümünden Mezun Olma
- 2006** Sivas İli, Yıldızeli ilçesi, Bedel Köyü İlköğretim Okulu'nda Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Görevine Başlama
- 2011** Sivas Toki Ahmet Yesevi Ortaokulu'na Tayin Olma
- 2018** Süleyman Demirel Ortaokulu'na Tayin Olma
- 2014** Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Ana Bilim Dalı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Yüksek Lisans Eğitimine Başlama

İLETİŞİM

Unvanı: Sosyal Bilgiler Öğretmeni
E-Posta: ibrahimyuvaci@gmail.com